

മൂന്നാട്ടുവീരൻ

അച്ഛൻതമ്പരൻ

മുന്നാട്ടുവീരൻ.

(ഒരു ഗദ്യനാടകം)

രാമവർമ്മ അപ്പൻ തമ്പുരാൻ.

PRINTED AT THE

B. V. BOOK DEPOT & PRINTING WORKS,

TRICHUR.

കന്നം പതിപ്പ് 1111-ൽ കോപ്പി 560
രണ്ടാം പതിപ്പ് 1123-ൽ കോപ്പി 1000

**ഗ്രന്ഥകർത്താവിന്റെ
ഇതരകൃതികൾ.**

ദൂതരായർ (നോവൽ)
ഭാസ്കരമനോർ.
മംഗളമാല (5 ഭാഗങ്ങൾ)
സംഘക്ഷി
പ്രസ്ഥാനപഞ്ചകം
ദ്രാവിഡവൃത്തങ്ങളും അവയുടെ
ദശാപരിണാമങ്ങളും.
കാലവിപര്യയം (പ്രഹസനം)
കൊച്ചിരാജ്യചരിതങ്ങൾ

വില. 1-4-0

മുന്നാട്ടുവീരൻ

കഥാസാരം*

[കോലത്തുനാട്ടിൽ വള്ളുവയിടത്തിലെ കാരണവർ റൈതനമ്പ്യാർ തന്റെ കാര്യസ്ഥനെ തന്റെ ഭാര്യയുടെ ആത്മഹത്യയ്ക്കു കാരണമെന്നു ശങ്കിച്ച് കൊലപ്പെടുത്തുകയാൽ കോലത്തുനാട്ടുകാരി മാവിലാങ്കുന്ന് ചത്തുനമ്പ്യാർ വള്ളുവയിടത്തിൽ ചെല്ലുകയും റൈതനമ്പ്യാരെ അധികാരിയുടെ സ്ഥലത്തു കൊണ്ടുവന്ന് ബന്ധനസ്ഥൻ നിലയിൽ പാപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. റൈതനമ്പ്യാരുടെ മകൻ വള്ളുവക്കുമാരനേയും അമ്മാമന്റെ മേൽക്കൂടെ മാവിലാങ്കുന്നിൽ പാർപ്പിച്ച് അധികാരി അനുവദിച്ചു. റൈതനമ്പ്യാർ തന്റെ കൃത്യത്തിന് ശേഷം ഭ്രാന്തചിത്തനും സന്നിപാതചരത്താൽ ബാധിതനായി അധികാരിയുടെ സ്ഥലത്തുവെച്ചു മുതിയടഞ്ഞു. മാവിലാങ്കുന്നിൽവെച്ചു പല അവസരങ്ങളിലുമായി ചത്തുനമ്പ്യാരുടെ മകൾ മാധവിയും കുമാരനും തമ്മിൽ കൂടിക്കണ്ടു് അന്യോന്യം അനുരക്തരായിത്തീർന്നു. അമ്മാ

* സി. കുഞ്ഞിരാമമേനവന്റെ വെള്ളുവക്കുമാരൻ അല്ലെങ്കിൽ സർദാർ ഷേയിക്ക് ആയാസ്വാൻ എന്ന ആഖ്യായികയിലെ ചരിത്രകഥയാണ് ഈ ഗദ്യനാടകത്തിലെ കഥാവസ്തുവിനു പ്രഥമാസ്ഥാനം.

മൺ മരണശേഷം കമ്മാരൻ കടംബസപത്തല്ലാം കൊലപാതകക്കാരം പ്രമാണിച്ചു കോലത്തിരി രാജാവിനു അറാലടങ്ങുകയും കമ്മാരൻ കോലത്തിരി സൈന്യാധിപനായിതീരുകയും ചെയ്തു. തദാസരത്തിൽ കോലത്തിരിനാട്ടിലെ ഇളംകൂർ മാധവിയെ കാമിച്ചു അവളെ വശപ്പെടുത്തുവാൻ ശ്രമിച്ചു. മാധവി അതിനു വഴിപ്പെടാത്തതിനാൽ അവൾക്കുള്ള പിൻബലം കമ്മാരനാണെന്നു ശങ്കിച്ചു അയാളെ അകറ്റുവാൻ ഇളംകൂർ തന്റെ മാതൃലനായ കോലത്തിരിയെത്തന്നെ സ്ഥാനഭ്രഷ്ടനാക്കുവാൻ ഒരുങ്ങി. എന്നാൽ ഇളംകൂറിന്റെ ഉദ്ദേശ്യങ്ങൾ വിശ്വസ്തനായ കരുണാകരൻ മുഖാന്തിരം അറിഞ്ഞു, കമ്മാരനെയും തടഞ്ഞു, ഇളംകൂറിനെ ബന്ധനസ്ഥനാക്കി, കോലത്തിരി തിരുമനസ്സിലെ അപമാനപ്രകാരം കോവിലകത്തു ഏകാന്തത്വത്തിൽ പാർപ്പിച്ചു. അതിൽ പരിഭവിച്ചു ഭീരുവും ജളപ്രഭുവുമായ ഇളംകൂർ തനിക്ക്, കറുകാരം പണിയിൽനിന്നു പിരിയപ്പെട്ടവരമായ കോലത്തുനാട്ടു കായ്ക്കാരടേയും പടനായകന്റേയും ഉദ്ദേശം അനുസരിച്ചു ബട്നൂർ പ്രഭുവായ സോമശേഖരനായ്ക്കുനുമായി സഖ്യം ആലോചിച്ചു. ഈ വർത്തമാനം കമ്മാരൻ അറിഞ്ഞു, ഇളംകൂർ നിമിത്തം മാധവിക്ക് വല്ല ആപത്തും വന്നെങ്കിലോ എന്നു ശങ്കിച്ചു, മാധവി ചാർച്ചവീടായ കല്യാട്ടുപോയി പാർക്കത്തക്കവണ്ണം വേണ്ട ഏർപ്പാടുകളും ചെയ്തു കമ്മാരനും ബട്നൂർക്കുപോയി. അവിടെവെച്ചു സോമശേഖരനായ്ക്കൻ കമ്മാരനെ ചതിയിൽ കൊല്ലാൻ ശ്രമിച്ചു.

ദൈവഗൃത്യാ ദൈവസ്മർ സുൽത്താൻ ഹൈദരാലി കമ്മുവി
 നെ രക്ഷിക്കുവാൻ സംഗതിയായി. അതിനുശേഷം ക
 മ്മു ഹൈദരിന്റെ വിശ്വസ്തസേവകനും, ബദ്നൂർ
 നായ്ക്കുവാൻ യുദ്ധത്തിൽ തോല്പിച്ച് അവിടുത്തെ ഗവണ്ണരും
 ആയിത്തീർന്നു. ഇതിനിടയിൽ കമ്മാരൻ ഹൈദരി
 ന്റെ മകൻ ടിപ്പുവിന്റെ അസൂയയ്ക്കും വിദ്വേഷത്തി
 നും പാത്രമായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. അതുനിമിത്തം
 ഇരുപേരും അകാരിനിന്തുവാൻ ചേർന്നിട്ടുണ്ടു ഹൈദർ
 ടിപ്പുവിനെ കാരം പിടിക്കുവാൻ എന്ന വ്യാജത്തിൽ മല
 യാച്ചന്ദ്രിപ്പേക്കയച്ചു. കാലേച്ചട്ടി ഉപായത്തിൽ ടിപ്പു
 വിന്റെ ഒരു വിശ്വസ്തനായിത്തീർന്നിരുന്ന കരണാക
 റൻ മുഖാന്തരം കമ്മുവിന്റെ വർത്തമാനങ്ങൾ അപ്പുഴ
 പ്പോൾ അറിഞ്ഞിരുന്ന മാധവി, ടിപ്പുവും കമ്മുവും ത
 മിപ്പുള്ള വൈരത്താൽ കമ്മുവിനു ആപത്തു വല്ലതും പി
 ന്നാഞ്ഞെങ്കിലോ എന്നു ശങ്കിച്ച് വേണ്ടിപ്പന്നയായി കര
 ണാകരന്റെ സഹായത്തോടു കൂടി പാലക്കാട്ടുവെച്ചു ടിപ്പു
 വിന്റെ പാളയത്തിൽ ചേർന്നു ടിപ്പുവിന്റെ പ്രീതി
 സമ്പാദിച്ചു. അങ്ങനെയിരിക്കെ, ഹൈദരാലി മരിക്ക
 കയും ടിപ്പു സുൽത്താനാകയും ചെയ്തു. ഇത്തരമുണ്ടാകുന്നതിൽ,
 കമ്മാരനെ വധിച്ചു ബദ്നൂർ ഗവണ്ണർസ്ഥാനം വഹി
 ക്കാനുള്ള ഒരു കല്പന ടിപ്പു ബദ്നൂർ സൈന്യത്തിന്റെ
 ഉപനായകനായ ഏബ്രഹാമിന് മാധവിയുടെ കയ്യിൽ
 കൊടുത്തയച്ചു. മാധവി ഉത്തരവോടു കൂടി ബദ്നൂർ
 ചെല്ലുകയും ഏബ്രഹാമിനുള്ള എഴുത്തു കമ്മാരന്റെ
 കയ്യിൽ കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. കമ്മാരൻ ഏബ്രഹാമി

മായി ദ്വന്ദ്വപുലം ചെയ്ത് അയാളുടെ നേജോധധം കഴിച്ചു. ഇതിനിടയ്ക്കു കോലത്തിരി പാലോകപ്രാപ്തനാകയാൽ ഇളംകൂറിനു മൃച്ഛകിട്ടുകയും കമ്മാരനെ നാട്ടിലേക്കു കൊണ്ടുവരവാൻ അദ്ദേഹം നിർബന്ധിതനായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. ഇളംകൂറും കമ്മാരനും തമ്മിൽ ബട്തൂർവെച്ചുതന്നെ കൂടിക്കാണുവാനിടയായി. പൂർവ്വിരോധങ്ങളെല്ലാം മറന്ന് അവർ തമ്മിലിണങ്ങി. കമ്മാരൻ സ്വമനസ്സാലെ ബട്തൂർ ഗവണ്ണർസ്ഥാനം ഏബ്രഹാമിനു ഒഴിഞ്ഞുകൊടുത്തു നാട്ടിലേക്കു മടങ്ങി. നാട്ടിൽപന്നു കമ്മാരൻ മാധവിയേയും ഇളംകൂർ കല്യാട്ടു മീനാക്ഷി എന്ന കുട്ടിയേയും കല്യാണം ചെയ്ത്, രാജ്യകാര്യങ്ങൾ പരിപാലിച്ചു സുഖമായി കാലം കഴിച്ചു]

ര ര ഗ ൦ 1

പ്രസ്താവന.

(വഴി—ചതുനമ്പ്യാർ — തപരയോടുള്ളി പ്രവേശിക്കുന്നു)

ചതു:—(ആത്മഗതം) ഓ! മാധവിയോടു് ഒന്നും പറഞ്ഞില്ല, (തിരിയുന്നു). അല്ലെങ്കിൽ വേണ്ട, (നിൽക്കുന്നു). ഇക്കാലിക്ക് ഏതാണ്ടൊക്കെ മനസ്സിലായിട്ടുണ്ടു്; അവൾ പാകംപോലെ ആക്കിക്കൊള്ളാ—അതുമതി. ഞാൻ ഇപ്പോൾ നേരിട്ടുകൊണ്ടാൽ വൈഷമ്യമുണ്ടു്. ഏതാനും മാത്രം കേട്ടാൽ കൂട്ടി പഠിമിച്ചുവന്നുവരാം, (നടക്കുന്നു) ഒളിചൊന്നും അവളുടെ അടുക്കൽ പററില്ല (പോകുന്നു.) പിൻകർട്ടൻ പൊങ്ങുന്നു.

[ചതു അധികാരിയുടെ വസതി ഒരു മുറി—മകൾ മാധവി ഉഴിഞ്ഞാൽ കട്ടിലിന്മേൽ ഇരുന്നു തലമുടി വേർപെടുത്തുകൊണ്ടു പ്രവേശിക്കുന്നു]

മാധവി:—കുഞ്ഞിക്കാളിഅമ്മേ!

(അണിയായിൽ) ഓ! ഇതാ കുഞ്ഞിക്കാളി വന്നു മോളെ! തോരയിട്ട മുണ്ടുകളൊക്കെ ഒന്നു എടുത്തോട്ടെ.

മാധവി:—എന്തൊന്നു ഒന്നര ഉണങ്ങിയോ?

(അണിയായിൽ) അതു കുഞ്ഞിപിഴിയാൻ കൊടുത്തു. നീത്യവെള്ളയ്ക്കു വകയുള്ളപ്പോൾ എന്തിനു മുഷിഞ്ഞതുതന്നെ പേറുന്നു? ഇന്നയ്ക്കു ഇറാൻമാറാൻ അലക്കിയതാവട്ടെ.

മാധവി:—കുഞ്ഞിക്കാളിയമ്മയ്ക്കു് അതാണ് ഇപ്പോൾ കിട്ടിയ അങ്ങനെ ആവാമല്ലോ. (മന്ദഹസിക്കുന്നു)

(“മോളക്കു സിദ്ധാന്തമില്ലെങ്കിൽ കണ്ടതിക്കാളിരിക്കുണ്ടു്” എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു് മുണ്ടുകുട്ടുമായി പ്രവേശിച്ചു് ഓരോന്നും മടക്കി പെട്ടി തുറന്നുവെക്കുന്നു, ഒതുക്കുന്നു.)

മാധവി:—അച്ഛനെന്തിനാ ഇന്നു കാലത്തു് ഉഴുതുംകൂടി കഴിക്കാതെ ഇത്ര അടിയന്തിരമായിട്ടു പോകാതെന്നു റിയാമോ? സന്ധ്യക്കുമുമ്പു് മടങ്ങിവരാമെന്നു മാത്രമേ എങ്ങനാടു പറഞ്ഞുള്ളൂ.

കുഞ്ഞി:—മോളക്കു് അതന്വേദിച്ചിട്ടൊന്നു വേറെണ്ടു് ചന്തുഎമാൻ അധികാരിയല്ല! പല കാര്യങ്ങളും ഉണ്ടാവും

മാധവി:—നാട്ടുകാര്യങ്ങൾ ഒന്നും എനിക്കറിയില്ലേ കാര്യമില്ല. അതല്ല ഞാനീച്ചോദിച്ചതു്. ഇവിടെ വന്നവർക്കു വല്ലാത്ത പരിഭ്രമവും ക്ഷോഭവും ഉണ്ടായിരുന്നു. പോകുന്നസമയം അച്ഛന്റെ മുഖഭാവവും പതിവുപോലെ ശാന്തമല്ലായിരുന്നു. അതാണ് ഞാനീച്ചോദിച്ചതു്.

(കുഞ്ഞിക്കാളി: അമ്മ അന്ധാളിച്ചു സ്വപ്നം മുണ്ടു പെട്ടിയിൽ വെക്കുവാൻ ഭാവികുന്നു.)

മാധവി:—അതെന്റെ മുണ്ടല്ലല്ലൊ കുഞ്ഞിക്കാളിയമ്മ!

കുഞ്ഞി:—കുഞ്ഞിക്കാളിക്കു പ്രായം കുറെ ഏറെ ആയില്ലേ മോളെ! കാർമ്മനിക്കാണ്ടായി. കണ്ണും കാണാഞ്ഞായിതുടങ്ങി.

മാധവി:—അതൊന്നുമല്ല. എനിക്കറിഞ്ഞുചുട്ടെട! കുഞ്ഞിക്കാളിയമ്മ എന്തോ എന്തോടാന്നു പറയാൻ മടിക്കുന്നുണ്ടു്, അതാണ്.

കുഞ്ഞി:—അതു ശരിയാണമോളേ! വലിയ ഏമാന്റെ കാലം കാക്കുകയായിരുന്നു.

മാധവി:—അച്ഛന്റെ അമ്മാമനോ?

കുഞ്ഞി:—ആ! കോലത്തിടി എളംകുറിന്റെ വലത്തു കയ്യ് മാവിലാങ്കുന്നിനധികാരിതന്നെ.

മാധവി:—അതെന്തെ ഇപ്പോ കാമ്വരാൻ?

കുഞ്ഞി:—മോളു് ചത്തുഏമാന്റെ കായ്തും ചോദിച്ചില്ലേ? അപ്പോ കാണാൻറെ കാമ്വന്നും, അതുതന്നെ.

മാധവി:—എന്തിനാ ഇങ്ങനെ കിടന്നുരുളുന്നതു്? ഉള്ളതു തന്നെ പറയൂ! എന്തിനാ മറിക്കണെ? അച്ഛന്റെ ഈ യാത്രയും കുഞ്ഞിക്കാളിയമ്മേടെ പരുങ്ങലും തമ്മിൽ എന്തോ ഒരു ബന്ധം ഉണ്ടു്. അതിനി പാഞ്ഞില്ലെങ്കിലാണു് എന്തിക്കിനി അസഹ്യതയായിത്തീരുക.

കുഞ്ഞി:—ഇതു മോളുടെ ചോദ്യം തുടങ്ങിപ്പോൾ തന്നെ ഞാൻ വിചാരിച്ചു. മോളു് കുഞ്ഞിക്കാളിയെ വെളിക്കും കരയ്ക്കും ഇല്ലെന്നമാതിരി ആക്കിത്തീർത്തു (മിണ്ടാതിരിക്കുന്നു).

മാധവി:—എന്താ ഒന്നും മിണ്ടാതിരിക്കണതു്? പറയാൻ വയ്യാത്തതാണെങ്കിൽ അതു പറഞ്ഞാൽ മതി. എന്തിനാ ഈ സംശയസ്ഥാനത്തുനിർത്തി കഴക്കണതു്?

കുഞ്ഞി:—ഇല്ലത്തുനിന്നു പുറപ്പെടുകയും ചെയ്തു, അമ്മാഞ്ഞൊട്ടെത്തിയതുമാല്ല - വെള്ളവയിടത്തിലെ റൈക്കർമ്പ്രാരു പയ്യൻ കോമരുടെ തലക്കായ്ക്കു നിന്നുംകൂട്ടി പുറന്നാൾ ഉണ്ടുവത്രെ! അക്കാർക്കും അന്വേഷിക്കുനാണു ചത്തുഏമാൻ പോയിട്ടുള്ളതു്.

മാധവി:—എന്ത്! ദൈവനമ്പ്യാർ വെറിയനും മനുഷ്യ
പ്പുററില്ലാത്തവനും ആണെങ്കിലും ദൈവം സത്യവും
ഉള്ളവനാണെന്നാണല്ലോ കേട്ടിട്ടുള്ളത്?

കുഞ്ഞി:—അതൊക്കെ അങ്ങനെയൊന്ന മോളെ. പയ്യൻ
കോമരു്, നമ്പ്യാരുടെ കാര്യസ്ഥനും ഇഷ്ടനും ആയി
രുന്നില്ലേ? പിന്നെന്താ ഇടത്തിൽനിന്നു ആട്ടിച്ചാ
യിച്ചത്? അതു രൂപോണ്ടോ? അതുതന്നെ ആയി
രിക്കും ഇപ്പോ തലപോവാനും ഇടയായത്.

മാധവി:— ദൈവനമ്പ്യാരുടെ ഭാര്യ ആത്മഹത്യചെ
യ്ക്കതും പയ്യൻ കോമരു ക്ഷണിച്ചാലല്ലാതെ ഇട
ത്തിൽ കടക്കരുതെന്നു നമ്പ്യാർ കല്പിച്ചതും തമ്മിൽ
എന്തോ ഒരു ചേർച്ച ഉണ്ടെന്നു കേട്ടിട്ടുണ്ടു്.

കുഞ്ഞി:—കനും രൂപോല്പേ, എന്റെ മോളേ! ഭാര്യ
മരിച്ചതിൽപിന്നെ ഇന്നലെ ആണത്രെ ദൈവ
നമ്പ്യാരു വലത്തുകൈകൊണ്ടുണ്ടതു്. പയ്യൻ കോ
മരുടെ കരുകൂട്ടി ഉണ്ണാനായിരിക്കാം വലകൈ
ഇതുവരെ ഒഴിച്ചിട്ടിരുന്നതു്.

(മാധവി ഭയംകൊണ്ടു് നടുങ്ങുന്നു.)

കുഞ്ഞി:—ആ കണ്ടില്ലെ മോളേ നടുങ്ങുന്നതു്! ഈ മഹാ
പാപിയെക്കൊണ്ടു് ഇതൊക്കെ പറയിച്ചിട്ടുപോ.

മാധവി:—(സമാധാനിച്ചു്) ആ കഥയൊക്കെ പോട്ടെ.
കുഞ്ഞിക്കാളിയമ്മേ, അച്ഛൻ ഇനിയും വന്നില്ല
ല്ലോ; വന്നിട്ടുവാം പുഴയിലേക്കു പോവാൻ എന്നു
വെച്ചിരിക്കുകയാണെന്നു.

കുഞ്ഞി:—ഏമാൻ വഞ്ചിക്കാണ് എടുത്തിലേക്കു പോയി
ടുള്ളതു്, വരമ്പോൾ കളിക്കുവിൽ നിന്നാൽ കാണാ
മാല്ലാ. അന്തിക്കുമുൻ്റെ മോളു ഇറുൻമാറി വന്നില്ലെ
ങ്കിൽ കുഞ്ഞിക്കാളിയോടാ അച്ഛൻ ചോദിക്ക, മോളു
മുമ്പിൽ നടന്നോളു. ഞാൻ പെട്ടി പൂട്ടി പിന്നാലെ
വരുന്നാണു്.

മാധവി:—(എഴുന്നേറ്റു്) എന്നാൽ ഞാൻ പോട്ടെ? (നട
ക്കുന്നു) വരാൻ താമസിക്കല്ലേ. (വിചാരത്തോടുകൂടി
പോകുന്നു)

കുഞ്ഞി:—(പെട്ടിപൂട്ടി എഴുന്നേറ്റു്) പാവം! വേണ്ടാത്ത
തൊക്കെ പറഞ്ഞു് എന്റെ മോളുടെ മനസ്സു ഞാൻ
പുണ്ണാക്കിയല്ലോ. ഈ കിഴവിയ്ക്കു ഇനിയും പുത്തി
വന്നില്ലല്ലോ. എന്റെ ഈശ്വര! എന്റെ മോളു ന
ല്ലവണ്ണാ ഇരുന്ന കണ്ടാൽ മതി. (പോകുന്നു)

(യവനിക)

രംഗം 2

(വെള്ളുവയിടം—കളരിമുറം—രൈരുനമ്പ്യാർ ഇട
ത്തുകയ്യിൽ കുഞ്ഞിയുമായി, രക്തം പുരണ്ടു വലത്തുകൈ
ചുരുട്ടിപ്പിടിച്ചു ഉദാസീനനായി നിൽക്കുന്നു; മൂന്നുപേർ
അകന്നു പിരിഞ്ഞു നിൽക്കുന്നു.)

കന്നാമൻ:—ആ കുഞ്ഞി എന്തിനാ കയ്യിൽ വെച്ചുകൊ
ണ്ടിരിക്കുന്നതു്? അങ്ങോട്ടു് കളഞ്ഞേക്കു; കാമ്പും കഴി
ഞ്ഞില്ലേ?

(നമ്പ്യാർ അനങ്ങുന്നില്ല.)

രണ്ടാമൻ:—കളകയാണ് നല്ലത്.

ഒരേര—ആണത്തമുണ്ടെങ്കിൽ വന്നു വാങ്ങാം.

(ഒരേരനമ്പ്യാർ തുറിച്ചുനോക്കുന്നു—
ഉദാസീനനാകുന്നു)

ഒന്നാമൻ:—അവനെന്തെങ്കിലും പറയട്ടെ. കത്തി ഇ
ങ്ങോട്ടു തന്നോക്കു നമ്പ്യാരേ!

(നമ്പ്യാർ മിണ്ടുന്നില്ല.)

മൂന്നാമൻ:—ഓ, തന്റെ ലോഹ്യം. കൊലപാതകിയായാ
ണോ കെഞ്ചാൻ പോകുന്നത്! ചെന്നാങ്ങോട്ടു വാങ്ങ
രുതേ?

ഒന്നാമൻ:—അതു തന്നിക്കാവരുതേ? (പ്രിറിറാസം)

രണ്ടാമൻ:—വെറുതെ പറഞ്ഞു നോം കളകയുണ്ടു. മൂ
ന്നാമൻ പിന്നോക്കം മാറുന്നു. ഒരേര വലമ്പിരികൊ
ണ്ടു കാൽ ഉന്നി കത്തി ഉയർത്തുന്നു. ഒന്നാമൻ ര
ണ്ടാമനെ പിടിച്ചു മാറുന്നു. കമ്മാരൻ പ്രവേശി
ക്കുന്നു.)

കമ്മാരൻ:—അമ്മാമാ, ആ കത്തി ഇങ്ങോട്ടു തരുമോ?

(ഒരേരനമ്പ്യാർ കത്തി കൊടുത്തു അനങ്ങാതെ
നിൽക്കുന്നു)

കമ്മു:—കറച്ചുഭിവസമായി അമ്മാമനു ബുദ്ധിക്കു നല്ല
സ്ഥിരതയില്ലെന്നു നിങ്ങൾ അറിഞ്ഞിരിക്കുമെന്നാണ്
ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നത്. അദ്ദേഹം ഭയങ്കരമായ ഒരു
പരാധമാണ് ചെയ്തിട്ടുള്ളതെന്നത് വ്യസ്തവംതന്നെ.

എന്നാൽ സാഭവാ അധികാരിയെ അറിയിക്കാൻ
 യുൻ കോമരുടെ മരുമകൻതന്നെ പോയിട്ടുണ്ടല്ലോ.
 ഇനിയെല്ലാം കോവിലകത്തെ കല്പനപോലെ നാം ചെയ്യാ
 യ്യകയാണു വേണ്ടതു്. അതാണു നമ്മുടെ കർത്തവ്യകർമ്മം.
 അല്ലാതെ നിങ്ങളിലാർക്കിലും എന്റെ അമ്മാമന്റെ
 ഉപദ്രവിക്കാനാണു ഭാവമെങ്കിൽ അങ്ങനെ ചെയ്യുന്ന
 ആർക്കു ജീവനെ വിലവെക്കാത്തവനാണെന്നു മാത്രമേ
 ഞാനിപ്പോൾ പറയുന്നുള്ളൂ.

രണ്ടാമൻ:—പുള്ളി ചാടിപ്പോകാതെ അധികാരസ്ഥലം
 ഞാനിങ്ങനെ ഭാരം ഞങ്ങൾക്കുണ്ടു്.

കമ്മു:—ശരി, അധികാരി വരുന്നതുവരെ നിങ്ങൾ എത്ര
 ചേർ വേണമെങ്കിലും ഇവിടെ കാവൽ നിന്നോളൂ.
 (അമ്മാമന്റെ കൈ പിടിച്ചു നടത്തിക്കൊണ്ടു പോകുന്നു).

മൂന്നാമൻ:—ഏമാൻ വരുമ്പോൾ എന്താ സമാധാനം
 പറയാൻ കണ്ടിരിക്കണം? വിശേഷദിവസം അശേഷ
 പട്ടിണി. കൂനിന്റെ മീതെ കരുവു. (പരുങ്ങുന്നു.)

രണ്ടാമൻ:—ഏമാന്റെ വകയായിട്ടുള്ള സദ്യയെങ്കിലും
 ഉണ്ണാമല്ലോ? ഞാൻ പുള്ളിയെ പിടിക്കാൻ ഭാവി
 ചുപ്പോൾ താൻ പിന്തോലിൽ ചാടുകയല്ലെ ചെയ്ത
 തു്? ഇപ്പോൾ കിടന്നു പരുങ്ങിയാൽ പോര. (തുറിച്ചു
 നോക്കുന്നു)

മൂന്നാമൻ:—കടുവയുടെ വായിൽ ചെന്നു കോനാണെ
 ക്കിൽ തനിക്കു സ്ഥലം മുടക്കേണ്ടെന്നു കരുതി ഞാൻ
 പിൻവാങ്ങിയതാണു്. (കൊഞ്ഞനും കാട്ടുന്നു. ഒന്നാ
 മന്റെ പുറത്തുതാട്ടു്) ഇനി നാം എന്തുചെയ്യാം?

കന്നാമൻ:—അതാ ആ മൊന്തയിൽപോയി പതുങ്ങി കോളു (ഹസിക്കുന്നു.)

(അണിയറയിൽ “ഉം” എന്നൊരു ചോദ്യവും “ഉം” എന്നൊരനുവാദവും)

മൂന്നാമൻ:—എജമാനൻ എത്തിക്കഴിഞ്ഞു. (കന്നാമനോട്) അതാ കന്നു വാട്ടംപിടിച്ചോളൂണെ. ഉള്ള ചോറു പാളയിലാക്കല്ല.

(ചന്ദ്രഅധികാരി പ്രവേശിക്കുന്നു)

ചന്ദ്ര:—(മൂന്നുപേരെയും നോക്കി കന്നാമനോട്) കന്നാമൻ ഇവിടെ ഉണ്ടായിട്ട് ഈ കൊലപാതകം തടയുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ലേനോ?

കന്നാമൻ:—എജമാനെ! ഞങ്ങൾക്കു കിഴക്കിനിയിലാണ് ഇലവെച്ചിരുന്നതു്. ഈ സംഭവം ഉണ്ടായതു തെക്കിനിയിൽ വെച്ചാണ്. പയ്യൻകോമരുടെ നിലവിളി കേട്ടു ഞങ്ങൾ ചെന്നപ്പോഴേയ്ക്കും കക്കക്കഴിഞ്ഞു. ദൈവനമ്പ്യാർ കന്നമറിയാത്തമട്ടിൽ നിന്നും പുരണ്ട കൈയുമായി ഇലയ്ക്കൽ ഇരുന്നു കഴിഞ്ഞു.

ചന്ദ്ര:—എന്നിട്ട്?

കന്നാമൻ:—ആ സമയത്തു് അദ്ദേഹത്തെ തൊടുവാൻ ആർക്കും ധൈര്യമുണ്ടായില്ല.

മൂന്നാമൻ:—ഞങ്ങൾ അപ്പോൾ—(അധികാരി കൈകാഴ്ചിടുന്നു).

ചന്ദ്ര:—(കന്നാമനോട്) ഉം.

കന്നാമൻ:—ഞാൻ അടുത്തുചെന്ന് “ദൈവയജമാനെ, മാവിലാകന്നോളം കന്നു വരണം” എന്നു പറഞ്ഞു

പ്പോൾ വേഗം എച്ചിൽകയ്യാടുത്തി കളരിമുറംവരെ
വന്നു. പിന്നെ ബിംബംപോലെ അവിടെ നില്ക്കു
പ്പിച്ചു നില്ക്കുക.

ചന്ദ്രൻ:—പിന്നെ എന്തു ചെയ്യും?

രണ്ടാമൻ:—കുത്തി കയ്യാടാക്കാൻ നോക്കിയപ്പോൾ—
(മൂന്നാമൻ ഭയത്തോടു കൂടി രണ്ടാമനെ നോക്കുന്നു.)

ചന്ദ്രൻ:—(രണ്ടാമന്റെ നേരെ നോക്കി) കുത്തു കൊള്ളാ
; ത്തതു ഭാഗ്യം അല്ലെ? സാഹസിക!

(മൂന്നാമൻ രണ്ടാമന്റെ നേരെ കൊഞ്ഞനം കാട്ടുന്നു)

ഒന്നാമൻ:—നല്ലവാക്കു പറഞ്ഞു കുത്തി വാങ്ങുവാൻ ഭാവി
ക്കുവോഴാണ് കമ്മാരൻനമ്പ്യാർ—(കമ്മാരൻ പ്രവേശി
ക്കുന്നു.)

കമ്മാരൻ:—അതെ—ഞാൻ വന്നു അധികാരിക്ക് ആൾ
പോയിട്ടുണ്ടെന്നു പറഞ്ഞത്.

ചന്ദ്രൻ:—അമ്മാമനെവിടെ?

കമ്മാരൻ:—കളിപ്പുരയിലുണ്ട്.

ചന്ദ്രൻ:—ഇനി എന്താ വേണ്ടത്?

കമ്മാരൻ:—അധികാരസ്ഥലത്തു നിന്നുള്ള കല്പനപോലെ.

ചന്ദ്രൻ:—രാജകല്പന കിട്ടുന്നതുവരെ അമ്മാമൻ മാവിലാ
കുന്നിൽ പാർക്കുന്നതായിരിക്കും നല്ലത്.

കമ്മാരൻ:—അങ്ങനെതന്നെ സംശയമില്ല. അനുവാദം ഉണ്ടെ
ങ്കിൽ ഞാനും സഹായത്തിന്നു കൂടെ താമസിച്ചു
കൊള്ളാം.

ചന്ദ്രൻ:—ഒട്ടും തരക്കേടില്ല. കണാരാ! കൊത്തുവാൾ കറി
മാനംകൊണ്ടു കോവിലകത്തേക്കു പോയിട്ടുണ്ട്. ഒരു

മരിച്ചു മാവിലാങ്കന്നിലേക്കു വരു. മറ്റു രണ്ടുപേരും കടവത്തു തയ്യാറാവട്ടെ.

കമ്മാ:—എന്നാൽ നമുക്കു അകത്തേക്കു പോവുകയല്ലേ?

ചന്തു:—കാ. (നടക്കുന്നു; തിരിഞ്ഞുനോക്കി) നോക്കൂ, കണാര! പോകുന്ന വഴി ജാതുകുമാരൻ ഇവിടെ കൂട്ടം കൂട്ടമെന്തെന്നു പറഞ്ഞേക്കൂ.

(ചന്തുവും കമ്മാരനും പോകുന്നു)

കന്നാമൻ:—കല്പിച്ചതു കേട്ടില്ലേ? കടവത്തേക്കു ചെല്ലിൻ; അമാന്തിക്കണ്ടു, അമാന്തിക്കണ്ടു.

കൃന്നാമൻ:—ജന്മാന്തരം!

രണ്ടാമൻ:—തന്റെ കരുട്ടുഭാഗ്യം!

(കൃന്നാമൻ കൊഞ്ഞനംകാട്ടി മൂന്നു നടക്കുന്നു.

രണ്ടാമൻ കാൽ വീശുന്നു — രണ്ടുപേരും പോകുന്നു.)

രംഗം 3

(മാവിലാങ്കൻ — കോട്ടപ്പടി — പൂഴവൻ — മേൽക്കടവിൽ, മാധവി കല്ലടമേലിരുന്നു കണ്ണാടി നോക്കി തലവകഞ്ഞുകൊണ്ടും കണ്ണിനുള്ളി മുണ്ടുലമ്പിക്കൊണ്ടും പ്രവേശിക്കുന്നു)

മാധവി:—(ആകാശത്തു നോക്കി) സന്ധ്യ ആചാരായി; അപ്പൂൻ ഇനിയും വന്നില്ലല്ലോ!

കുഞ്ഞി:—(വൃക്കുച്ഛായ നോക്കി) രണ്ടുമൂന്നു നാഴിക പകലില്ലെ മോളേ? അന്തിയാവുമ്പോഴേക്കും എന്താണിരിക്കില്ല, അല്ലെങ്കിൽ ആളെയെങ്കിലും അയ

കുഞ്ഞിരിക്കുമോ? ഏമാൻ എത്ര കണിശക്കാഴ്ചനാണ്
നന്നാ മോളുക്ക് അറിഞ്ഞുകൂടെ?

മാധവി:—ഇന്നു നിലാവു് എത്ര നാഴികയ്ക്കുണ്ടു്? എന്താ
പ്രവൃത്തി?

മഞ്ജരി:—മോളുക്ക് ഇന്നലെ തേച്ചുകുളി വേണ്ടദിവസ
മായിരുന്നില്ലേ? വെളുത്ത ഷെഡ്ഡിയായിരുന്നതുകൊണ്ടു
പല്ലെ കുഞ്ഞിക്കാളി വട്ടം കൂട്ടാണ്ടിരുന്നതു്?

മാധവി:—അതു് അത്ര കാത്തില്ല. അപ്പോൾ—ഏഴുരണ്ടു
പതിനാലു നാഴികയ്ക്കു നിലാവു മുത്തിട്ടുണ്ടല്ലോ. കുറ
ച്ചു വൈകിയാലും ഇരുട്ടാവില്ലല്ലോ. (പ്രഭവഴി അക
ലേക്കു നോക്കി) ആ കാണുന്നതു് ഒരു വെളിയല്ലേ?

മഞ്ജരി:—(കൈത്തടം പിടിച്ചു നോക്കി) സൂര്യൻ ക
ണ്ണിൽ കുത്തുന്നു.

മാധവി:—അതെ! അതെ! പന്നകം കാണാനുണ്ടു്. അ
ച്ഛന്റെ വെളി തന്നെയാണു് (ഏഴുനോറ്റു ഉൽക്ക
ണയോടെ നിൽക്കുന്നു).

കുഞ്ഞി:—കാറ്റു തക്കത്തിനായതു കരുത്തം. അല്ലെങ്കിൽ
പന്നകത്തിനു കാറ്റു പ്പിടിച്ചാൽ വല്ലാത്ത തൊ
ന്തരവാണെ! (മാധവിയെ നോക്കുന്നു; മാധവി വെളി
വരുന്നതുതന്നെ നോക്കുന്നു; ആത്മഗതം) പറയുന്നതൊ
ന്നും കേൾക്കുന്നേ ഇല്ല. (പ്രകാശം) മോളെ, നമുക്കു
മുമ്പു വീട്ടിൽ എന്തു കഴിഞ്ഞു നല്ലതു്?

(വെളി കോട്ടപ്പടിക്കടവിൽ അടുക്കുന്നു.

കുഞ്ഞിക്കാളി സാമാനങ്ങൾ എടുത്തു് ഒതുക്കുന്നു.)

മാധവി:—വരട്ടെ, അച്ഛൻ വെളിയിൽനിന്നു് ഇറങ്ങട്ടെ. നമ്മൾക്കു് ഒരോട്ടത്തിനു് എന്താമല്ലോ. (ഊന്നുകാർ ഇറങ്ങി വെളിപിടിക്കുന്നു).

കുഞ്ഞി:—മോളുടെ ഒപ്പം കാടി എത്തുവാൻ കുഞ്ഞിക്കാളിക്ക് കഴിയുമോ?

(ചന്തു വെളിയിൽ നിന്നിറങ്ങുന്നു—നോക്കി)

അതാ യജമാനൻ ഇറങ്ങി, സമാധാനമായില്ലേ, ഇനി പോകരുതേ?

(കമ്മു ഇറങ്ങുന്നു.)

മാധവി:—(നോക്കി പിന്നാക്കം മാറി, കുഞ്ഞിക്കാളിയെ തൊട്ടു്) അത് ആരാണു്, അറിയാമോ?

കുഞ്ഞി:—(നോക്കി) ഒരു താവട്ടിൽ ജനിച്ചവനാണു്.

മാധവി:—(മന്ദഹസിച്ചു്) അതു കണ്ടാലെനിക്കും അറിഞ്ഞുകൂടെ കുഞ്ഞിക്കാളിയമ്മേ? നടന്നോട്ടു, നമുക്കു പോകാം.

(കുഞ്ഞിക്കാളി നടക്കുന്നു. മാധവി മറയുന്നതിനുമുമ്പു കൂടെ കൂടെ തിരിഞ്ഞു നോക്കുന്നു)

ചന്തു:—മേൽകടവിലേക്കു നോക്കി (ആത്മഗതം) മാധവിയും കുഞ്ഞിക്കാളിയുമല്ലെ കടവിൽ നിന്നിരുന്നതു്? അവർ പോയോ? (പ്രകാശം) മൊയ്തീൻ, ആ പന്നകം എടുത്തു മാറിവെക്ക (മാറുന്നു, രണ്ടാമനും മൂന്നാമനും എഴുന്നേൽക്കുന്നു.) കമ്മാരൻ നമ്പ്യാർ! അമ്മാ മനു് എങ്ങനെ ഇരിക്കുന്നു എന്നു നോക്കു—(വെളി യോടടുത്തു കുനിഞ്ഞുനോക്കുന്നു.)

കമ്മു:—മോഹാലസ്യം തീർന്നിട്ടില്ല.

ചന്തു:—ഞാൻ പോയി മഞ്ചൽ വേഗം അയക്കാം. കോൽക്കാരിവിടെ സഹായത്തിനു നിൽക്കട്ടെ. (കോട്ടപ്പടി അകത്തേക്കു കടക്കുന്നു. നോക്കി ആത്മഗതം) മാധവിയും കുഞ്ഞിക്കാളിയും അതാ പോകുന്നു. അവരോടു പറഞ്ഞയച്ചാൽ മതി. ഞാനിവരെ വിട്ടുപോകേണ്ട; അതാണു നല്ലതു്. (പ്രകാശം) മാധവി! മാധവി! കന്നിവിടെ വന്നിട്ടു പൊയ്ക്കോളൂ. (മാധവി അച്ഛനേയും നോക്കിക്കൊണ്ടു വരുന്നു.)

മാധവി:—അച്ഛൻ വരാൻ ഇത്ര വൈകുമെന്നു വിചാരിച്ചില്ല. (കമ്മു മാധവിയെ നോക്കുന്നു. മാധവി കീഴ്പ്പോട്ടു നോക്കി) ഞാൻ വല്ലാതെ ഭയപ്പെട്ടു. അച്ഛന്റെ വഞ്ചി കടവിലടുത്തതിന്റെശേഷം മാത്രമേ ഞാൻ പോയുള്ളൂ. അതുവരെ കടവിലുണ്ടായിരുന്നു.

ചന്തു:—എന്താ ചെയ്യൂ! വ്യസനകരമായ ഒരു സംഭവം നിമിത്തം പറഞ്ഞതുപോലെ സന്ധ്യയ്ക്കുമുമ്പു വരുവാൻ സാധിച്ചില്ല. മാധവി അവിടെ ചെന്നാൽ ഉടനെ മഞ്ചലും വിളക്കും കൊടുത്തയയ്ക്കണം. ഇരുട്ടാക്കണ്ട. എന്നാൽ പൊക്കോളൂ.

മാധവി:—(പോകുവാൻ ഭാവിച്ചു്) ആക്ക സുഖക്കേടാ:

ചന്തു:—അങ്ങനെ പറയത്തക്കവണ്ണം ഒന്നും ഇല്ല. ഞാൻ പിന്നാലെ വരുന്നുണ്ടു്. വൺമാനമൊക്കെ പിന്നെ പറയാം. (മാധവി പോകുന്നു. ചന്തുനമ്പ്യാർ കടവിലേക്കു വരുന്നു) അമ്മാമനൊത്തിനെ ഇറിക്കുന്നു?

കമ്മു:—ആശ്വാസമാവുക കഴിഞ്ഞില്ല.

ചന്തു:—കോൽക്കാൽ ഉന്നകാതെയും ഞെരുങ്ങിയൊ
എടുത്തു കാക്ക കിടത്തു. (കിടത്തുന്നു; ഞെരു കണ്ണു
മിഴിച്ചു നാലുപുറവും നോക്കുന്നു.)
കർട്ടൻ.

രംഗം 4.

(മാവിലാകുന്നു—ഒരു മുറി—രൈതാനമ്പ്യാർ ദീവാ
ശയ്യയിൽ കിടക്കുന്നു. കമ്മു ഒരിടത്തു കൈകെട്ടി നി
ല്ക്കുന്നു.)

രൈത:—(പുലമ്പുന്നു) എടാ! ദുഷ്ടാ! നിന്നെ ഇപ്പോഴെ
ങ്കിലും എനിക്കു പിടി കിട്ടിയല്ലോ. നിന്റാണു് എ
ന്റെ കല്യാണിയുടെ ആത്മഹത്തിക്കു കാരണകൃതൻ.
ഇപ്പോൾ പകരം ചോദിക്കാൻ എനിക്കവസരം കിട്ടി.
നിന്റെ കരളിൽ നിന്നൊലിക്കുന്ന ചുടുചോര കുടി
ച്ചാലെ സമാധാനമുള്ളു.

(ചന്തുനമ്പ്യാർ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ചന്തു:—വൈദ്യൻ ഇന്നിവിടെ വന്നില്ലേ?

കമ്മു:—ഉവ്വു്. ഇപ്പോൾ വന്നുപോയേ ഉള്ളു.

രൈത:—എടാ കുറുന്മാ! നീയെന്തെ ആ പാട്ടും അളക്കാ
ഞ്ഞെ? ചെപ്പിക്കൊന്നു തരികയാണു വേണ്ടതു്. പാ

ട്ടാ അളക്കാറാവുമ്പോൾ വല്ലതും പറഞ്ഞാൽ മരയോ? എന്തെങ്കിലുമവട്ടെ—ഉള്ളതുകൾ—പോ ഉവിടന്ന്.

ചന്തു:—വൈദ്യൻ എന്താ പറഞ്ഞത്?

കാമ്യ:—സന്നിപാതജപരമാണെന്നാ പറഞ്ഞത്. അദ്ദേഹം മൂർദ്ധന്യശ്രേയിൽ എത്തിയത്രെ. അസംബന്ധം പറയുന്നതു നിന്നു തന്റേടമുണ്ടായാൽ ഉടനെ ഒരു കഷായവെള്ളത്തിൽ കുത്തികൊടുക്കാൻ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഇന്നു രണ്ടാലൊന്നറിയാമെന്നും സ്തുചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ചന്തു:—കുഞ്ഞി വെപ്പിക്കാൻ ഏല്പിച്ചിട്ടുണ്ടോ?

കാമ്യ:—ഉവ്വ്.

ദൈത്യ:—ഈ തച്ചന്മാരേക്കൊണ്ടു തോറു. അടങ്ങലുപ്രകാരമല്ലെ മരം അറപ്പിച്ചിട്ടുള്ളത്? കനംപോര, നീളം പോരാ, വീതിപോരാ, എന്നൊക്കെ ഇപ്പോൾ പറഞ്ഞാൽ മതിയോ?

ചന്തു:—എനിക്ക് ഇന്ന് അടിയന്തിരമായിട്ട് ഒന്നുപറഞ്ഞേയ്ക്കു പോകേണ്ടതുണ്ട്. വിശേഷിച്ചു വല്ലതും വേണമെങ്കിൽ മാധവിയെ അറിയിച്ചാൽ മതി. ഇന്നുതന്നെ ഞാൻ മടങ്ങിവരാൻ പോകാം.

(പോകുന്നു)

ദൈത്യ:—എടാ! നീലാണ്ട! മൂരിക്കു തവിട്ടു കൊടുത്തോ? ആ കാമ്പിപയ്യ തൊടിയിൽകടന്നു നാശമാക്കുന്ന കണ്ടോ? പിടിച്ചു കെട്ടടാ!

(മലമ്പാകിടക്കുന്നു—സ്വസ്ഥതയോടെ മയങ്ങുന്നു).

കമ്മു:—(അടുത്തുചെന്നു നോക്കി തിരിച്ചുവന്നു) ആരാ
അവിടെ? ഒന്ന് ഇത്രത്തോളം വരു.

(മാധവി ചെറിച്ചുനോക്കുന്നു.)

കമ്മു:—അല്ല! കുറച്ചു കഞ്ഞികൊണ്ടുവരാൻ പായാനാ.
(രൈരുവിനെ നോക്കി)

മാധവി:—ഉറക്കമായൊ?

കമ്മു:—ഉച്ചെന്നാ തോന്നണതു്. ഉണരുന്നതാടുകൂടാ.
തന്റേറടവും ഉണ്ടായേക്കാം. അപ്പോഴേക്കും കഞ്ഞി
തയ്യാറാചണം എന്നു കരുതേ.

മാധവി—കഞ്ഞി അടുപ്പുത്തു കിടക്കുന്നുണ്ടു്. സമയത്തി
നു് കൊണ്ടുവന്നു കൊള്ളാം. (പോകുന്നു).

രൈരു:—(കണ്ണുതുറന്നു്) ആരാ, അതു്? കമ്മുവാണോ ആ
നിൽക്കുന്നതു്.

കമ്മു:—അതെ, അമ്മാമാ! എന്തെ അറിവുനീണ്ടു?

രൈരു:—അതെ! നീയെന്റേ മരുമകനാണു്. ഞാൻ
പ്പോൾ എവിടെയാണു് കിടക്കുന്നതു് കമ്മു?

കമ്മു:—മാവിലാങ്കുന്നിൽ.

രൈരു:—ശരി ഒക്കെ മനസ്സിലായി. ആ സാധു പച്ചൻ
കോമരെ ഞാൻ കാരംകൊണ്ടു കത്തി. മാവിലാ ചത്തു
നമ്മുടെ വീട്ടിൽ വന്നു എന്നു തോണിയിൽ കയറി
ഇങ്ങോട്ടു കൊണ്ടുവന്നു അല്ലേ?

കമ്മു - അതെ.

രൈരു: - ആ ഭയങ്കരമായ കൊല ചെയ്തതിനുള്ള പാവം

തീരാൻ ഞാൻ എത്ര ജന്മം എടുക്കേണ്ടിവരും, കമ്മൂ!
ഞാനിനി അധികസമയം ജീവിച്ചിരിക്കയില്ല.

കമ്മൂ:—അമ്മാമൻ അങ്ങനെ പറയരുത്.

രൈരു:—കേൾക്കൂ, ഈ കാരത്തിനുള്ള ശിക്ഷ നിനക്കത്ര
പമുണ്ടോ? കോലത്തിരിതമ്പുരാൻ നമ്മുടെ തറവാടു
സ്വന്തമാക്കെ പിടിച്ചടക്കും. നിനക്കു ജീവിതത്തിന്
വകയൊന്നും വെച്ചുകൊടുക്കില്ല. നീ കോവിലകത്തുപോയി
തമ്പുരാന്റെ തൃക്കാൽ പിടിച്ചു് ഈ ഭ്രാന്തൻ ചെയ്ത
അപരാധത്തെ ക്ഷമിക്കണമെന്നുപേക്ഷിച്ചോ, സ്വന്ത
പോണെങ്കിൽ പോട്ടെ.

കമ്മൂ:—അമ്മാമൻ ഇപ്പോൾ അതിനെപ്പറ്റി ഒന്നും വി
ചാരിക്കണ്ട.

രൈരു:—തമ്പുരാൻ ദയയുള്ള ആളാണ്. അവിടുന്ന് ക
ല്പിച്ചു വല്ലതും തന്നെങ്കിൽ അതുകൊണ്ടു ജീർണ്ണം വന്നു
കിടക്കുന്ന നമ്മുടെ ശിവക്ഷേത്രം പണിയിച്ചിച്ച് കല
ശം ആവുന്ന വിധത്തിൽ കഴിപ്പിക്കണം. പിന്നെ വ
ല്ലതും ബാക്കിയുണ്ടെങ്കിൽ ദാനം കൊടുത്തേക്കൂ. നിന്ന
ക്കു ചാരോട്ടൊ കല്യാട്ടൊ പോയി താമസിക്കാമല്ലോ.
എന്റെ ഈ അന്ത്യകാലത്തെ മോഹം നീ സാധിച്ചി
ക്കുമോ കമ്മൂ?

കമ്മൂ:—അതിനെന്താ സംശയം അമ്മാമാ! അമ്മാമൻ ക
ല്പിക്കുന്നതൊക്കെ ഞാൻ ചെയ്തോളാം.

രൈരു:—നന്നായി വരട്ടെ, കമ്മൂ! നീ അടുത്തുവാ, (കമ്മൂ
അടുക്കുന്നു. റൈരു അനുഗ്രഹിച്ചു്) നിന്നെക്കല്പാ അ

ഭിദ്യപിപ്പോ ഈ ലോകത്തിൽ ഉണ്ടാവട്ടെ. മനസ്സാക്ഷി
ക്കു വിരോധമായി ഒന്നാ ചെയ്യരുത്. കൃത്യാ നടത്തി
ക്കോളൂ. ഫലത്തെപ്പറ്റി ചിന്തിക്കേണ്ട. സത്യം വി
ടരുത്.

കമ്മു:—കാച്ചു കഞ്ഞി കഴിക്കയല്ലെ? (റെരു കണ്ണടച്ചു
തൊഴുതു കിടക്കുന്നു. കമ്മു പിന്നോക്കം മാറി 'കാച്ചു
കഞ്ഞി' എന്നു വിളിച്ചുപറയുന്നു. മാധവി കഞ്ഞി
യും കൊണ്ടുവരുന്നു. റെരു രണ്ടുപേരേയും നോക്കി
മാധവിയോട്).

റെരു:—കട്ടീ! കാച്ചു കഞ്ഞി വായിൽ ഒഴിച്ചു തര! (മാ
ധവി ഒഴിച്ചു കൊടുക്കുന്നു). കമ്മു! കട്ടാ! ഒരു പിലാവി
ല നിന്റെ കയ്യോണ്ടു തര. (കൊടുക്കുന്നു.) രണ്ടുപേ
രും ഭീർഘായുസ്സായിരിക്കട്ടെ. (കണ്ണടച്ചു തൊഴുന്നു).

കമ്മു:—കുറച്ചുകൂടി വേണ്ടെ അമ്മാമാ?

റെരു:— നാരായണ! നാരായണ!

കർട്ടൻ.

രംഗം 5.

(മാവിലാകുന്ന് - രാത്രി—ചന്ദ്രൻ മുറുകിക്കൊണ്ടിരി
ക്കുന്നു കമ്മു വന്നു നിൽക്കുന്നു.)

ചന്ദ്രൻ:—കമ്മു! അവിടെ ഇരുന്നോളൂ.

കമ്മു: വേണ്ടോ, നിൽക്കുകയാണു സുഖം.

ചന്തു:—ദീക്ഷ കഴിഞ്ഞു ലോ; ഇനി എന്താ വിചാരി
ക്കണം?

കമ്മു:—കല്പനപോലെ സൈന്യവകുപ്പിൽ ചേരാൻ.

ചന്തു:—തന്റെ എന്നു പറയാൻ ഒരു താവളം വേണ്ടെ?

കമ്മു:—തലയിലെഴുത്തു അങ്ങനെയല്ലല്ലോ വിധിച്ചതു്!

ചന്തു:—(ആലോചിച്ചിട്ടു്) മാവിലാംകുന്ന് സ്വന്തംപോ
ലെ കരുതാൻ അസാധാധീനമൊന്നുമില്ലാ.

കമ്മു:—അവിടുത്തെ ഒരുദാമുത്തേപ്പറ്റി ഞാൻ സംശയി
ച്ചിട്ടില്ല.

ചന്തു:—പോകയാണെങ്കിൽ അതിനുമുമ്പു് ഒന്നു കാണ
ണം എന്നുവെച്ചാണു് ഊണു കഴിഞ്ഞാൽ ഇത്രത്തോ
ളും വാണു എന്നു പറഞ്ഞയച്ചതു്. നാളെ പക്ഷെ
എന്നു കണ്ടില്ലെന്നും വന്നേക്കാം.

കമ്മു:—നേരിട്ടു കണ്ടു യാത്ര പായണം എന്നുവെച്ചിരിക്ക
യായിരുന്നു.

ചന്തു:—അത്താഴം കഴിഞ്ഞു യാത്ര ഉറക്കുന്നു. എന്നാൽ
അങ്ങനെയൊട്ടെ—പോയി കിടന്നോളൂ.

(കമ്മു പോകുന്നു)

ചന്തു:—(ആത്മഗതം) ദൈവനമ്പ്രാക്കു് ഈവക ഗ്രഹ
പ്പിഴകൾ ഒക്കെ വരുമെന്ന് ആർ വിചാരിച്ചു? കമ്മു
വാണെങ്കിൽ, നല്ല നില. ഭാഗ്യമുണ്ടെങ്കിൽ എല്ലാം
നേരെയായി എന്നും വരാലോ. അങ്ങിനെയുള്ള. 'അ
ന്യഥാ ചിന്തിതം കാർഷ്ഠം ദൈവമന്യത്ര ചിന്തയേൽ.'

(പോകുന്നു—പിന്നിൽ കർട്ടൻ പൊന്തുന്നു).

(പടിഞ്ഞാറി മാളികയും ഒരു മരത്തറയും പ്രത്യക്ഷമാകുന്നു. ഒറ്റത്തുള്ള അകത്തു പുക കാണുന്നു. നാളം കാണുന്നു, ആളിക്കത്തുന്നു. കാദാ ദിക്കുകളിൽനിന്നും നിലവിളി കേൾക്കുന്നു. കാട്ടുവു ചാട്ടുവു തട്ടും മുട്ടും! അഗ്നിബാധ മാളികയുടെ മറ്റൊരറ്റത്തേക്കു പാകുന്നു. മൂന്നാമൻ ഒരു പുറത്തുനിന്നു പ്രവേശിക്കുന്നു - പൊട്ടുന്ന ശബ്ദം.)

3-ാമൻ—അയ്യോ! വലിയ നാലുകെട്ടിനു തീ പിടിച്ചു. ആളുകൾ കാടിവരണേ! അയ്യയ്യോ! (മണ്ണുവരി എറിയുന്നു);

(മറുപുറത്തുനിന്നു 2-ാമൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

2-ാമൻ - താൻ എന്തു ഭ്രാന്താടൊ ഈ കാട്ടുന്നതു്? ആ കടവത്തുപോയി ഒന്നു കൂക്കിവിളിക്കട്ടെ.

(പോകുന്നു).

3-ാമൻ—അപ്പോൾ ഇവിടെ ആരാ നോക്കാൻ? അയ്യയ്യോ! വരണേ! അയ്യോ! തീപിടിച്ചു!

(മുളംകൂൽ എടുത്തുകൊണ്ടുവന്നു പുറമേൽ തല്ലുന്ന 2-ാമൻ കോണിനുമായി പ്രവേശിക്കുന്നു).

2-ാമൻ - എട, മായാ! നിന്നോടല്ലെ, ആ കടവത്തുപോയി ആളുകളെ വിളിച്ചുകൂട്ടാൻ പറഞ്ഞതു്.

(കോണികൊണ്ടു കുത്തി കാടിക്കുന്നു.)

(പുകയും നാളവും മറ്റൊരറ്റത്തു കണ്ടുതുടങ്ങുന്നു.

2-ാമൻ കോണി പുറമേൽ ചാരുവാൻ ഭ്രമിക്കുന്നു. മാധവി അന്ധയായി ജനാലകുൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു. ചോട്ടി ചെ തടയാതെ തൂന്നു തീപൊള്ളാതെയിരിക്കുവാനുള്ള

കരുതലോടുകൂടി കമ്മു പ്രവേശിക്കുന്നു)

കമ്മു:—(2-ാമനോട്ട്) തെക്കെ കോണിവാതിൽ തുറന്നിട്ടുണ്ട്. കോണി അവിടെ ഇട്ടു താൻ അതിലെ വരു.

മാധവി:—അച്ഛാ! കുഞ്ഞിക്കാളിത്തമ്മ! എനിക്ക് അവരെ ഒന്നു കണ്ടിട്ടു മാധവനെങ്കിലും ഭാഗ്യമില്ലല്ലോ.

(കമ്മു കച്ചകേട്ടു നോക്കുന്നു).

മാധവി:—പ്രാണേശ്വരാ! അവരെയെങ്കിലും അവിടുന്ന് രക്ഷിക്കണം.

(കമ്മു കുതിച്ചോടി മാധവനു.)

മാധവി:—അവിടുന്ന് ഈ ആപത്തിൽ വെട്ടുപോയോ? പ്രാണിക്കരയുന്നു—നിന്നിൽ ഒരാൾ വന്നു എടുത്തു കൊണ്ടു മാധവനു—മാധവീക വീഴുന്നു. തരയഭയം മാധവീകയുടെയും നടുക്കു കർട്ടൻ വീഴുന്നു. കമ്മു മാധവിയെ എടുത്തുകൊണ്ടുവന്നു താഴെൽ കിടത്തുന്നു.)

കമ്മു:—കരുണാകരാ! (ഒന്നാമൻ കിണ്ടിയും വെള്ളച്ചുമായി പ്രവേശിക്കുന്നു.)

കമ്മു:—(മാധവിയുടെ ശരീരത്തിൽ കണ്ണു ഓടിച്ചുനോക്കി ഒന്നാമനോട്) വെള്ളിയിട്ടില്ല. മോഹാലസ്യമേ ഉള്ളു. നോക്കിക്കൊള്ളണം.

(ഓടി പോകുന്നു. ഒന്നാമൻ ശൂന്യമാകുന്നു. മാധവി കണ്ണുതുറന്നു വിടഞ്ഞെഴുന്നേൽക്കുന്നു).

മാധവി:—എന്റെ അച്ഛനെവിടെ? എന്റെ കുഞ്ഞിക്കാളിത്തമ്മ എവിടെ? അച്ഛന്റെ വല്ലഭം പരിവേഷം!

(ഓട്ടവാൻ ഭാവികുന്നു—കന്നാമൻ തടുക്കുന്നു)
അയ്യോ! അച്ഛ! എന്തെ വിട്ടുപോയല്ലോ! എന്റെ
കുഞ്ഞിക്കാളി അമ്മേ! എനിക്ക് ആരുമില്ലാതായല്ലോ!
എന്റെ പ്രാണേശ്വര! (കമ്മു പെട്ടെന്നു പ്രവേശി
ക്കുന്നു.)

കമ്മു:—പ്രാണേശ്വരി! (കവചം അഴിച്ചു കളയുന്നു. മാ
ധവി കമ്മുവിന്റെ കയ്യിൽ മോഹാലസ്യപ്പെട്ടു വീ
ഴുന്നു.)

കർട്ടൻ

രംഗം 6.

(കോലത്തിരിയുടെ കോവിലകം—ആസ്ഥാനമണ്ഡ
പം—കൃഷ്ണൻകുട്ടി കായ്ക്കാരൻ, പടനായകൻ, നയനാർ,
ഇവർ ഒരു പുറത്തു നിന്നുകൊണ്ടും വൃദ്ധനായ കോല
ത്തിരി തെണ്ടുതലയണചാരി ഇന്നുകൊണ്ടും പ്രവേശി
ക്കുന്നു.)

കോലത്തിരി: _ ഇനി വിശേഷിച്ചു വല്ല കായ്കവും പറവാ
നങ്ങോ? നയനാരോടും കൂടെ കൊണ്ടുവന്നതു് എന്തി
നാണെന്നറിയാഞ്ഞിട്ടേ ചോദിച്ചതു്.

കായ്ക:—ധർമ്മപട്ടണാദപീഠ ചാത്തിക്കിട്ടേണ്ട കായ്കത്തിൽ
പാണ്ടികശാലക്കാരൻ അയച്ച ഹർജി നമുക്കു കിട്ടിയിട്ടു
നാഹി കറെ ആയി.

കോല: _ അതിനെപ്പറ്റി നാം ആലോചിച്ചുവരുന്നുണ്ടു്.

കാർ:—കാർയം വേഗം തീർച്ചപ്പെടുത്തി കിട്ടണമെന്നു വീണ്ടും എഴുതി വന്നിട്ടുണ്ട്.

കോല:—കിട്ടണം!—അല്ലെ? ഇത്രത്തോളം ശാസിക്കാൻ അവരാരാ?

നയനാ:—അതൊന്നറിയിച്ചുകൊടുക്കേണ്ടതാണ്.

കോല:—നയനാരുടെ സഹായമൊന്നും വേണ്ട. നമ്മുടെ നില നാം അറിഞ്ഞാൽ മതി.

കാർ:—ഈ കാർയം നമ്മൾ ഇങ്ങനെ ഇട്ടു കളിപ്പിക്കുന്നതായാൽ അതുകൊണ്ട് അവർക്ക് വരുന്ന നഷ്ടം മുതലാക്കുവാനുള്ള വഴി നോക്കേണ്ടിവരുമെന്നും അതല്ല, ക്ഷാമത്തിൽ പണം കിട്ടാത്തതാണ് ഈ ചാർജ്ജ് താമസമെങ്കിൽ അതു പാഞ്ഞാൽ മതിയെന്നും ഒടുവിൽ എഴുതീട്ടുണ്ട്.

നയനാർ:—ഇതു കോലത്തിരിരാജവംശത്തിലേക്കു സഹിക്കാവുന്ന ഒരു ധിക്കാരമല്ല.

കോല:—അതിരിക്കട്ടെ. നയനാർ ഇടപാടാതിരിക്കും. നാം ഇംഗ്ലീഷുകന്മാനിക്കാരുമായി ഇതുവരെ ലൌകികത്തിലാണു കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളത്. മേലിലും അങ്ങനെയൊന്നു കഴിക്കണമെന്നാണു മോഹം. ഇന്നുമുതൽ ഒരു മാസത്തിനകം നമ്മുടെ ആളെ അങ്ങോട്ടയക്കുന്നതാണെന്നും ആ ആൾ കാർയം തീർമ്മാനിച്ചേ മടങ്ങു എന്നും മറുപടി അയച്ചു.

കാർ:—അവർ വ്യാപാരികളാണെന്നു് അവിടെക്കു് അറിയാമല്ലോ. അവർ എല്ലാ കാർയത്തിലും വലിയ കണിശക്കാരാണു്, ബഹുമാന്മാരുമാണു്.

നയനാർ:— നമ്മൾ ഭീഷ്മകുമാരനോ?

കോല:— എടാ— ഇടമാടരുതെന്നു ഞാൻ പറഞ്ഞിട്ടില്ല?
അതുകൊണ്ട്, കൃഷ്ണൻകുട്ടി?

കാൽ— അനാവശ്യമായി നീട്ടി കൊണ്ടുപോയാൽ അവർ
നശിപ്പിക്കുന്ന കാൽ സംശയമാണ്. അത് അവിടെ
ക്ക് ഓർമ്മുണ്ടായാൽ മതി

കോല— എന്നുവെച്ചു, ആലോചിക്കാതെകണ്ട് ഒരു
കാൽ ചെല്ലെ! കൃഷ്ണൻകുട്ടിക്കു കൃഷ്ണൻകുട്ടിയുടെ കാ
ൽ പറഞ്ഞാൽമതി. ഇതൊക്കെ ചെറുപ്പംകൊണ്ടു
തോന്നുന്നതാണ്. എന്റെ കലവും, എന്റെ പ്രായ
വും, കാൽത്തിന്റെ ഗൗരവവും കാണാൽ ഇങ്ങനെ
ഉരുട്ടി മിഴുങ്ങുവാൻ സാധിക്കില്ലെന്നറിഞ്ഞുകൂടെ?

നയനാർ:— വെള്ളവരൈരുവിന്റെ മരുമകൻ കമ്മുതു
പ്പാദം കണ്ടു തൊഴുവാൻ വന്നു കാത്തുനിൽക്കുന്നുണ്ട്.
ഒരു കൊല്ലം യാതൊരു പ്രതിഫലവും കൂടാതെ തിരു
മനസ്സിലെ സൈന്യത്തിൽ ഭട്യത്തി എടുക്കണമെന്നു
കല്പന അനുസരിച്ചാണു കമ്മു റാജരായിട്ടുള്ളത്.

കോല:— അതു നന്നായി. അവൻ നമ്മുടെ സ്വരൂപത്തി
ന്റെ മറുമയെ വിലനിർത്തുവാനും സ്വരൂപത്തെ
രക്ഷിക്കാനും ശേഷിയുള്ള ചെറുപ്പക്കാരനാണ്. അദ്ദേ
നെ ഇന്നുമുതൽക്ക് അഞ്ഞൂറാവരുടെ തലവനായിട്ടു
നിശ്ചയിച്ചു കഴിയാം.

നയനാർ:— കറച്ചുകാലം പരീക്ഷിച്ചിട്ടുപോവാൻ അവനു കയ
ററംകൊടുക്കാൻ എന്നാണ് അടിയൻ സംശയിക്കു
ന്നത്.

കോല:—അതു നയനാരുടെ അസൂയയല്ലേ? അവന്റെ കടുങ്ങിപ്പടഞ്ഞാകെ നാം കൈചശപ്പെടുത്തി. അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റി നമ്മുടെ ഓർമ്മയെക്കുറിച്ചും അവനു കൊടുക്കുന്ന താണു നമ്മുടെ ധർമ്മം.

കാൽ:—നയനാർ വിചാരിക്കുന്നത് ഇത്ര വെട്ടെന്നു കയറാൻ കൊടുത്താൽ അഭിമാനംകൊണ്ടു ഭുജിക്കാൻ ഇടയാവില്ല എന്നാണ്.

കോല:—അങ്ങനെ വന്നാൽ അതിനുള്ള പരിഹാരവും നമുക്കു സാധ്യമാല്ലേ? പിന്നെന്താ? മരണമല്ലേ നമ്മുടെ വേദനയെപ്പറ്റി കേൾക്കുക കണ്ടുകൂട. നിങ്ങളുടെ ഈ സ്വഭാവമാണ് എനിക്കു പിടിക്കാത്തത്—കമ്മാരനെ വിളിക്കൂ.

(നയനാർപോയി കമ്മുവിനെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരുന്ന—
കമ്മു താണുതൊഴുതു കൈകെട്ടി നിൽക്കുന്നു)

കോല:—കമ്മാര! നീ ആ ചതുവിന്റെ കട്ടിയെ ആപത്തിൽനിന്നു രക്ഷിച്ചതു നമുക്കു വളരെ സന്തോഷമായി. നാം വാഗ്ദാനം കൈ കേട്ടു. നിനക്കു അതിനുള്ള ധൈര്യം ഉണ്ടായല്ലോ. നിന്നെ ഇന്നുമുതൽക്കു അന്തോഘോഷങ്ങളുടെ തലവനായിട്ടു നിയമിച്ചിരിക്കുന്നു.

കമ്മു:—ഒരു കൊല്ലത്തേക്കു ഭടനായിരിക്കാനാണ് അടിയൻ ആദ്യത്തെ കല്പന.

കോല:—ആ കല്പന നാം തന്നെയല്ല ആദ്യം തന്നെ? നമുക്കു മാറ്റാൻ അധികാരമുണ്ട്. ഇതു നിന്റെ പ്രാർത്ഥനയുടെ ഫലമാണെന്നു വിചാരിച്ചോളൂ. മേലിലും നല്ലപോലെ നടന്നാലേ ഗുണം വരു എന്നോർക്കണം.

കാമ്യ:—എല്ലാം തിരുവുള്ളംപോലെ. അടിയൻ്റെ പ്രവൃത്തിദോഷംകൊണ്ടു കോലത്തിരിരാജവംശത്തിലേക്കു വെട്ടു അടിയൻ്റെ കലത്തിലേക്കുവെട്ടു യാതൊരു ന്യൂനതയും അടിയൻ അറിഞ്ഞുകൊണ്ടു വരുത്തിക്കൂട്ടുന്നതല്ല.

കോല:—നിൻ്റെ കുടുംബസുപത്തു രാജ്യത്തേക്കു മുതൽ കൂട്ടേണ്ടിവന്നതിൽ നമുക്കു വളരെ മനസ്സാപമുണ്ടു്; എങ്കിലും കീറനടപ്പു നാമായിട്ടു തൊറിനടക്കരുതല്ലോ. അങ്ങനെയല്ലെ കൃഷ്ണൻകുട്ടി?

കാമ്യ:—അങ്ങനെതന്നെ.

കോല:—നയനാർ! നിനക്കു് ഒക്കെ സമ്മതമായില്ലെ?

നയനാ:—അവിടുത്തെ ഹിതത്തിനു വിരോധമായി അടിയൻ ഒന്നും വിടുകൊള്ളണ്ടതില്ല.

കോല:—കമ്മാര! അടുത്തു വാ. ഈ വാറു വാങ്ങിക്കൊ.

(കമ്മാരൻ വാറു തൊഴുതുവാങ്ങുന്നു).

കോല:—നല്ലതുവരട്ടെ—എന്നാൽ പൊക്കൊ. (കമ്മാരൻ പോകുവാൻ ഭാവിക്കുന്നു).

കോല:—വരട്ടെ; ഞാൻ ഒരു കായ്കുവുംകൂടി വിചാരിക്കുന്നുണ്ടു്. കൃഷ്ണൻകുട്ടി! തലശ്ശേരിക്കുള്ള എഴുത്തുകൊണ്ടു് ഇവൻതന്നെ പോട്ടെ.

കാമ്യ:—(നയനാരെ നോക്കി). നയനാരെ അയക്കാമെന്നാണു ഞാൻ കരുതിയതു്.

നയനാർ:—അടിയൻ കല്പനപോലെ ചെയ്യാൻ ഒരുക്കമാണു്.

കോല:—വേണ്ട. നയനാറെ മുന്മുതന്ന സാജുപ്പമാക്ക് ഉഷ്ടമല്ല. അതുകൊണ്ടു കായ്ത്തിനു തടസ്ഥം ഒന്നു വരണ്ട പുന്താ—കമ്മാര! നിനക്കു പൊയ്ക്കൂടെ

കമ്മു:—അടിയൻതന്ന വേണമെന്നുണ്ടെങ്കിൽ കല്പന പോലെ ചെയ്തുകൊള്ളാം.

കോല:—അതെ. അങ്ങനെതന്നെയാണു നാം ഉറച്ചത്.

കമ്മു:—അടിയനു വേണ്ട നിർദ്ദേശങ്ങളെല്ലാം ആരോടാണു വാങ്ങേണ്ടത്?

കോല:—എന്നോടു നേരിട്ട്.

കായ്:—അറുപതു കൊല്ലത്തിലധികം കാലം ദുഃഖം കനം നികാർക്കു കൈവശം വെണ്ണാൻ അധികാരം ഉണ്ടാ വരുതെന്നും പതിനായിരം രാശിപ്പണം ഉടനെ കോവിലകത്തു് അടക്കേണമെന്നും പിന്നെ കൊല്ലംതോറും ഒരായിരം പണംവീതം കോവിലകത്തിൻവാതുക്കൽ അടച്ചു രശീതി വാങ്ങണമെന്നും ആൺ നാം ആദ്യം ആലോചിച്ചിട്ടുള്ളത്.

കോല:—പിന്നെ യുക്തംപോലെ ചെയ്യാനുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യവും കമ്മാരനു കൊടുക്കണം.

കമ്മു:—കോലത്തിരി സൈന്യത്തിൽ ഇപ്പോൾ തോക്കൊന്നുമില്ല. അഞ്ഞൂറു കുറി തോക്കും 5000 തോട്ടയും ആവശ്യപ്പെട്ടാൽ നന്നായിരിക്കും.

നയനാർ:—(ആത്മഗതം) ഉം, ഉം. അവൻ മേല്പോട്ടു കയറിത്തുടങ്ങി.

കായ്:—(സ്വഗതം). അത് ഏതായാലും തരക്കേടില്ല. പക്ഷേ, അതു നമുക്കു തോന്നാമായിരുന്നു.

കോല:—അതൊക്കെ കമാരന്റെ ഉഷ്ണരോഗം ആയിരിക്കാം. നിന്റെ ആലോചനാശക്തിയിൽ എനിക്കു വിശ്വാസം വന്നിരിക്കുന്നു. (കുണ്ണൻകുട്ടിയും നയനയും അത്യാത്മ്യം നോക്കുന്നു.) ഏനാൽ കമാരൻ പോയി വരു. (തൊഴുതു പോകുന്നു) നിങ്ങളും വിടുന്നു. ഞാൻ കുറച്ചു കിടക്കട്ടെ. (മറുഭാഗത്തു പോകുന്നു) പ്രാർത്ഥന! (മലർന്നു കിടക്കുന്നു).

കർട്ടൻ.

രംഗം 7.

(മാവിലാകുന്നു—മാധവി ഒരു വൃക്ഷത്തറയിൽ ചാരി ചിന്താകുചയായി നിൽക്കുന്നു).

മാധവി:—(ആത്മഗതം) അമ്മ എനിക്ക് അറിവുവെക്കുന്നതിനുമുമ്പു മരിച്ചു. ആ ദുഃഖം അച്ഛന്റെ ലാളനയിലും എന്റെ പോറ്റമ്മയുടെ സ്നേഹപൂർവ്വമായ പരിചയ്ക്കിലും ഞാൻ അറിയാതെ കഴിഞ്ഞുകൂടി. കുഞ്ഞിക്കാളിഅമ്മയും കാലഗതിയടഞ്ഞു. അച്ഛനോ? നാരായണ! വിചാരിക്കവെയ്യ. നാലു ദിവസം ഭീനംപിടിച്ചു കിടന്നിട്ടാണെങ്കിൽ സമാധാനമുണ്ടായിരുന്നു. അടുത്തിരുന്നു ശുശ്രൂഷിച്ചെങ്കിലും എന്റെ പൈതൃകമായ ള്ലണം ഞാൻ വീട്ടിയേനേ. കഷ്ടം! ഇങ്ങനെ തീര്യത്തിൽപെട്ട് അപമൃത്യുവായിപ്പോയല്ലോ! (ദീർഘശ്വാസം) എന്നെ രക്ഷിക്കുവാനും, എനിക്കു സ്നേഹിക്കുവാ

നാം, പരിചരിക്കുവാനും ഉള്ള ആ ദിവ്യദേഹം (കണ്ണ
ടച്ചു ധ്യാനിച്ചു) അസ്വപതന്ത്രവും ആയിത്തീർന്നു. ഹാ!
ദൈവമെ! അങ്ങയോടു് ഈ അനാഥനായ ബാലിക
എന്തു വിഴിച്ചു! (ഒന്നാമൻ കരുണാകരൻ വരന്നു;
മാധവിയുടെ മുഖഭാവം കണ്ടു സാനുകമ്പം നിൽക്കുന്നു.
മാധവി ഒന്നാമനെ കണ്ടു്) കരുണാകരക്കയ്യു് എന്താ
ഈ സമയത്തു് ഇങ്ങോട്ടു വന്നതു്? വിശേഷിച്ചൊന്നു
മുണ്ടായിട്ടില്ലല്ലോ?

ഒന്നാ:—കമ്മയജമാനൻ തലശ്ശേരിയിൽനിന്നു തിരി
ച്ചെത്തി.

മാധവി:—കായ്ക്കുണ്ടാളൊക്കെ എന്തായി?

കരു:—എല്ലാം ഭംഗിയാടി കലാശിച്ചു. കല്ലിച്ചു കായ്ക
ങ്ങൾക്കുപുറമെ മില നേട്ടങ്ങളും നേടി.

മാധവി:—(ഉൽക്കണ്ഠയോടെ) എന്താതു്?

കരു:—പുതിയ കവാത്തു സമ്പ്രദായവും ഉടുപ്പും പഠിച്ചു.
അങ്ങനെയവരിൽ അതു നടപ്പാക്കാൻ തിരുമനസ്സിലെ
അനുവാദവും വാങ്ങി.

മാധവി:—അവിടുന്ന് വന്നു് തിരുമുമ്പാകെ കാണുകയും
കഴിഞ്ഞതാ?

കരു:—ഉവ്വു്. കമ്മയജമാനൻതന്നെ ഇന്നിവിടെ വരു
വാനും മതി. വിവരം മുൻകൂട്ടി അറിയിക്കുവാനാണു്
ഞാൻ വന്നതു്.

മാധവി:—(സന്തോഷത്തോടെ) അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭി
വൃദ്ധിയിൽ അസൂയകൊണ്ടുണ്ടാവില്ലേ?

കുരു:— ഉണ്ടാവില്ലെ എന്നല്ല. ഉണ്ടായിക്കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. കൃഷ്ണൻകുട്ടി കായ്ക്കുകയും പടത്തലവൻ നയനാകും കമ്മുയജമാനന്റെ നേരെ കണ്ണുകടി തുടങ്ങി. തിരുമനസ്സിലേക്കു യജമാനന്റെ പേരിൽ പ്രീതി കൂടി വരുന്തോറും അവരിലുള്ള ബഹുമാനം കുറഞ്ഞു വരുന്നുവെന്നാണ് അവരുടെ വിചാരം

മാധവി:— ഇതു ഹൃദയദ്രവ്യത്തിനും അദ്ദേഹത്തിന് ആപത്തു തന്നിന്നും മൂലമായി തീരാതിരുന്നാൽ നന്നായിരുന്നു.

കുരു:— അതു കണ്ടാലെ അറിഞ്ഞു കൂട്ട. കൊച്ചമ്മ ഒന്നും പരിഭ്രമിക്കേണ്ട. ഞാൻ നല്ലവണ്ണം മനസ്സിലുത്തുന്നുണ്ട്. അങ്ങനെ വല്ല സംശയവും തുടങ്ങിയാൽ അന്നു കൊച്ചമ്മയ്ക്കും യജമാനനും സൈപരമായി കല്യാട്ടുപോയി താമസിക്കാമല്ലോ.

മാധവി:— എങ്ങനെയെങ്കിലും കയ്ക്കു നല്ലവണ്ണം മനസ്സിലുത്തിക്കൊള്ളണം.

കുരു:— എന്നാൽ അതിനെന്താ സംശയം? ഞാനിപ്പോൾ നിൽക്കട്ടെ. എനിക്കിനി തവണയ്ക്കുത്തന്നം (പേരുകുന്നു.)

(മാധവി ഒരു കല്ലെടുത്തു് അമ്മാനമാടിക്കൊണ്ടു മനോരാജ്യത്തിൽ ലയിക്കുന്നു. വടക്കെ ഇളംചുരിന്റെ ദൂതനാരായ കേളപ്പക്കിടാവു കമാരക്കുറുപ്പും പ്രവേശിക്കുന്നു)

മാധവി:— (നോക്കി) നിങ്ങളാരാ?

കേ. കിടാവു:— ഞങ്ങൾ വിദ്യാതകീർത്തിയായ വടക്കെ ഇളമയുടെ ദൂതന്മാരാണ്.

മാധവി:—(ആത്മഗതം) അതൊ യമദൂതന്മാരൊ? (പ്രകാശം) നിങ്ങളെന്തിന് ഇവിടെ വന്നു?

കുറുപ്പ്:—അതെ, ഞങ്ങൾ കേവലം രാജദൂതന്മാരല്ല. എന്നാ?—അതെ സ-ന്ദേശ-ശഹരന്മാരാണ്.

മാധവി:—പുരുഷന്മാരാരും ഇപ്പോൾ ഇവിടെ ഇല്ല.

കിടാവ്:—അതിനുള്ള ആപശ്യവും ഇല്ല. ദൂതന്മാർ എവിടെയും പ്രവേശനമില്ലേ?

കുറുപ്പ്:—ഇളംകുറ്റ്, ഇളംകുറ്റ് എന്നു കേട്ടിട്ടില്ലേ?

മാധവി:—അഴകാപുരി, അഴകാപുരി എന്നുവോലെ കേട്ടിട്ടുണ്ട്.

കിടാവ്:—എന്നാൽ ആ അഴകേശപരന്റെ ദൂതന്മാരെന്നു വിചാരിച്ചോളൂ. തരക്കേടൊട്ടുമില്ല. അത്രയും സുന്ദരനാണ് അദ്ദേഹം.

മാധവി:—അതിനു ഞാനെന്തുവേണം?

കുറുപ്പ്:—അതെ, അതു നിങ്ങളുടെ ഭാഗ്യത്തോടു ചോദിച്ചുനോക്കൂ

മാധവി:—നിർഭാഗ്യയായ എനിക്കു ചോദിക്കത്തക്കവണ്ണമുള്ള ഭാഗ്യമാനുമില്ല.

കുറുപ്പ്:—ശരി ശരി. ആ ഭാഗ്യമുണ്ടാക്കുവാനല്ലെ ഞങ്ങളെ അയച്ചിട്ടുള്ളത്? എന്താ കിടാവേ?

കിടാവ്:—അതിനെന്താ സംശയം? ഇളംകുറ്റ് ഇനി കോലത്തിരിയുടെ അടുത്ത അമ്പകാശി? ദൂതവും ഭാവിയും വർത്തമാനവും ആയ സകല ഐശ്വര്യങ്ങളും ആർക്കുവേണ്ടിയില്ലേ സ്ഥിരമായിത്തന്നെ.

മാധവി:— അങ്ങനെ ആയിരിക്കാം. എന്നാൽ എനിക്കു
. അതൊന്നും കേൾക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ല. ഞാൻ കോല
ത്തിരി തിരുമനസ്സിലെ രക്ഷയിലാണ് ഇരിക്കുന്നത്.
നിങ്ങൾക്കു കാൽ വല്ലതും പറയാനുണ്ടെങ്കിൽ അവി
ടെച്ചെന്നു പറഞ്ഞോളൂ.

കുറുപ്പ്:— അതെ, കോലിക്കേണ്ട. നിങ്ങളുടെ ഹിതം
അറിഞ്ഞാൽ പിന്നെ വേണമെങ്കിൽ ഞങ്ങൾ അവി
ടെ ചെന്നു മോദിച്ചുകൊള്ളാം. എന്താ കിടാവെ!
അങ്ങനെ അല്ലേ?

കിടാവ്:— വരണസമ്പ്രദായം പലതരത്തിലുമുണ്ട്. ഗാ
സ്വം, രാക്ഷസം, സ്വയംവരം. ഇതിൽ ബലവാന്മാ
രായ രാജാക്കന്മാർ ഏതെങ്കിലും സ്വീകരിക്കാം.
അതാണു ധർമ്മം.

മാധവി:— ഞാൻ ഒരു ശൂദ്രസ്ത്രീയാണ്. രാജധർമ്മം തീർച്ച
യാക്കാൻ കോലത്തിരി തിരുമനസ്സുകൊണ്ടാണ് അ
ധികാരി.

കുറുപ്പ്:— കിടാവെ! ഞാനൊന്നു പറയട്ടെ. നയംകൊ
ണ്ടെന്നും (ഇതു) പറിട്ടു. അതുകൊണ്ട് ആ വിവരം
നമുക്ക് അവിടെ അറിയിക്കാം. അതാണു നല്ലത്.
എന്തിന്! എന്തിനു വെറുതെ സമയം കളയുന്നു?

കിടാവ്:— കോലത്തിരിയുടെ കല്പനയിൻമേലായാണ് ഇ
ളംകുറിന്റെ കല്പന എന്ന് ഓർത്തോളൂ. വൃദ്ധനായ
കോലത്തിരി ഇളംകുറിന്റെ ഒരു ഉത്തരീനില്ല. നിങ്ങൾ
കൾ പറയാനുള്ളതു വേഗം പറയണം അല്ലെങ്കിൽ
ഇളംകുറു ലോകരാവണനാണെന്ന് ഓർമ്മ ഇരിക്കട്ടെ.

മാധവി:—എന്നാൽ നിങ്ങൾ പോകുമെങ്കിൽ എനിക്കു പരാധാനമുള്ളതു് ഇതാണു്. വയോവൃദ്ധനും ജ്ഞാനവൃദ്ധനും തഹോവൃദ്ധനും സദുപത്തനുമായ കോലത്തിരി രാജാവിന്റെ ഭൂജപരാക്രമത്തിൻകീഴിൽ രക്ഷ പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്ന ഈ സതി പരവശയാണെന്നു കരുതേണ്ട. രാക്ഷസമധ്യത്തിൽ ഏകാകിനിയായി പാത്തിരുന്ന ആ രാമഭദ്രദയിത, രാക്ഷസാധിപനായ രാവണനു വശംഗയാക്കയാ? എന്ന്!

കുറുപ്പു്:—അതെ, കിടാവെ, നമ്മൾ ഭൂതവൃത്തിക്കുമാത്രം വന്നവരാല്ലായിരുന്നുവെങ്കിൽ, ആ രാവണന്റെ പ്രകൃതം ഒന്നു കാട്ടിക്കൊടുക്കുമായിരുന്നു അല്ലെ? അന്വെ, ഒരു ധൈര്യം!

കിടാവു്:—എന്നാൽ കോലത്തിരിയുടെ കോവിലകത്തു വെച്ചുതന്നെ ആയിരിക്കും പരിണയം, കിട്ടാട്ടാ!

മാധവി:—അന്നു ഞാൻ അവിടെ ഹാജരായിക്കൊള്ളാം. ഇപ്പോൾ പോകാം. ഞാൻ ഒരു സ്ത്രീയാണെങ്കിലും അബലയുമല്ല, അശരണയുമല്ല. (പോകുവാൻ കൈകൊണ്ടോജ്ഞാപിക്കുന്നു.)

കിടാവു്:—അശരണയുമല്ല അല്ലെ? (പോകുന്നു.)

കുറുപ്പു്:—അത്രയ്ക്കു കുറവൊന്നും വേണ്ട. ഒരു മാനുഷ്യ മയ്യാദയും ഒക്കെ ഞാൻ അറിയും ഉണ്ടു്. എന്താ കിടാവെ? (പോകുന്നു.)

(മാധവി ക്ഷീഭിതയായി നിൽക്കുന്നു—കമ്മു പ്രവേശിക്കുന്നു—മാധവിയുടെ നിലകണ്ടു കൈകെട്ടിനിന്നു സാക്ഷാതം നോക്കുന്നു—മാധവി ക്ഷോഭം അടക്കുന്നു.)

കമ്മു:—രണ്ടു വിദ്യാന്മാരിപ്പോൾ അങ്ങോട്ടു പോണകണ്ടു.
അവരാരാ? കനം ഉപദ്രവിച്ചില്ലല്ലോ?

മാധവി:—(മന്ദഹസിച്ചു) ഉപദ്രവിക്കുന്നു! അത്രയ്ക്കു ഭീരു
വാണു് ഞാനെങ്കിൽ, പിന്നെ ഞാൻ എങ്ങനെ അവി
ടുത്തെ മുഖത്തു നോക്കും?

കമ്മു:—അവരാരാ? അതു മനസ്സിലായില്ലല്ലോ.

മാധവി:—വടക്കെ ഇളംകുറിന്റെ ദൂതന്മാരാനത്ര!

കമ്മു:—രാജദൂതന്മാർക്കിവിടെ കാര്യം?

മാധവി:—രാജദൂതന്മാരല്ല - വിടദൂതന്മാരാണ്.

കമ്മു:—(ചൊടിച്ചിരിച്ചുകൊണ്ടു്) എന്നിട്ടു്, എന്തു പാ
ഞ്ഞയച്ചു?

മാധവി:—‘കോലക്ഷമാരമണബാഹുബലാഭിശുപ്താ
സേയം സതി പരവശേതി നശങ്കനീയാ;
ഏകാകിനീ നിശിചരാലയ മദ്യഗാഹി
കിം രാമഭദ്രദയിതാ ദശകണ്ഠമാപ?’

എന്ന ശ്ലോകത്തിന്റെ അർത്ഥം പറഞ്ഞയച്ചു.

കമ്മു:—രാമഭദ്രൻ ആരാണെന്നു മനസ്സിലാക്കിയില്ലല്ലോ?

മാധവി:—അറിഞ്ഞാലും വിരോധമില്ല.

(കമ്മു മന്ദഹസിച്ചുകൊണ്ടു് ചൈവിടിച്ചു്
ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി നോക്കുന്നു. മാ
ധവി കീഴ്പോട്ടു നോക്കുന്നു.)

കർട്ടൻ.

രംഗം 8.

(ഇളംകുറിന്റെ കോവിലകം—പള്ളിയാ—ഇളംകുർ നടന്നുകൊണ്ടും കേളപ്പക്കിടാവും കമ്മാരക്കുറുപ്പും നിന്നു കൊണ്ടും പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ഇളം:— അമ്പടി! ആരും ഏതു ഇല്ലാത്ത ഒരു വെണ്ണിന്, മാത്താണുവമ്മ ഇളംകുറിനോടു് ഇത്രയും ധിക്കാരം കാണിക്കാൻ ചെയ്യും വന്നോ? എന്നാൽ കണ്ടോട്ടെ! മനസ്സോടെ അല്ലെങ്കിൽ ബലം പ്രയോഗിച്ചു് എന്റെ അഭീഷ്ടം സാധിക്കുമോ എന്നു നോക്കട്ടെ. (അക്ഷമനായി നടക്കുന്നു) കോലത്തിരി രാജാവിന്റെ ഭൂജപരാക്രമത്തിൻ കീഴിൽ രക്ഷ പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നു, അല്ലെ? എന്നു വെച്ചാൽ ആ കമ്മാരക്കുഴുക്കന്റെ പക്ഷത്തായ യിൽ എന്നല്ലെ താൽപര്യം?

കിടാവു്:— വൃദ്ധനായ കോലത്തിരിക്ക് യുവാവായ കമ്മുവാണു താങ്ങു്.

കുറുപ്പു്:— അതെ, അതെ. അതുതന്നെയാണു് അപരാധം ചെയ്യും. അമ്പടി! ഒരു കുറുപ്പു്! ഈ ഗർവ്വു്— ഈ ഗർവ്വൊന്നടക്കിയല്ലെങ്കിൽ അവിടുത്തെപ്പോലെ യുള്ള വീരപുരുഷന്റെ വെള്ളം കുടിച്ചുകൊണ്ടു് അടിയങ്ങൾ എന്തിനു ജീവിച്ചിരിക്കുന്നു! എന്തിനു്! എന്തിനു്!

ഇളം:— കമ്മാര! നാം നിങ്ങളുടേയും എന്റേയും അഭീഷ്ടം സാധിച്ചേ ഇരിയ്ക്കൂ. എനിക്കു 'മാത്താണുവമ്മ' എന്നാണു പേരെങ്കിൽ, ഞാൻ കോലത്തിരിയെ സ്ഥാനഭ്രഷ്ടനാക്കി, കമ്മാരനെ കാരാഗൃഹത്തിലിട്ടു്, മോവിലാ

ചന്തുവിന്റെ മകൾ മാധവിയെ, ചാന്താണുവയ്
ന്റെ, ഈ വീരമാന്താണുവയ്ന്റെ, എടുമയാക്കി
തീർക്കുന്നുണ്ട്.

കിടാവ്:—കാൽ കയ്യോടു കൂടി നടക്കുന്നതാണു നല്ലത്.
സംസാരമായാൽ കമ്മുവും വേണ്ട ഒരുക്കങ്ങൾ കൂട്ടി എ
ന്നു വരാം.

കുറുപ്പ്:—അതെ—അതു വാസ്തവം. വളർപട്ടണംകോ
ട്ട—ആ കരുത്തംകെട്ട കോട്ട, പിടിച്ചടക്കിയാൽ പി
ന്നെ—അതെ—കോലത്തിരി രാജ്യത്തിന്റെ മയ്മം—
മയ്മം പൊളിഞ്ഞു! പൊളിഞ്ഞു!

ഇളം: - ഇന്നയ്ക്കു മൂന്നാംദിവസം നമുക്ക് ആ കോട്ട കൈ
വശപ്പെടുത്തണം. എന്നാൽ അതിനുള്ള വഴി ആ
ലോചിച്ചുകൊള്ളൂ.

കിടാവ്:—എരിപുരം വഴി പോകുന്ന ചങ്ങാടങ്ങളും വ
ഞ്ചികളും അങ്ങാടിക്കടവിൽ ഇന്നതന്നെ പിടിച്ചിടീ
ക്കണം. എന്നാൽ മാരന്നാൾ പുലർച്ചക്ക് മുറുപ്പ് ഒ
ന്നു കരെ ആയിരത്തിനെ അക്കര കടത്തി എരിപുരം
കോട്ട കൈവശപ്പെടുത്താം. കോട്ടപ്പടി തുറക്കുന്നതി
നു മുറുപ്പ് എത്തിയാൽ തല്ലിപ്പൊളിക്കേണ്ട ഭാരം കൂ
ടിയില്ല.

കുറുപ്പ്:—അതു തന്നെ—അതു തന്നെ—ചെല്ല, കോ
ഇരിക്ക. അപ്പോൾ കമ്മുവും ചിമ്മുവും എന്തു ചെയ്യ
ന്നു എന്നു കാണാം, ഒന്നു കാണാം.

ഇളം:—നമ്മുടെ ഏർപ്പാടുകളെല്ലാം ഗുഹ്യമായിരിക്കണം.
കിട്ടാ കേളപ്പ! വല്ല വിധത്തിലും പുറത്തു സംസാര

മാന്ദാൽ കമ്മാരൻ എല്ലാം അർദ്ധതാളത്തിലാക്കും. എ
ന്നാൽ വേണ്ടതെല്ലാം ഉടനെതന്നെ തുടങ്ങിക്കൊള്ളൂ;

കിടാവ്:—ആരവിടെ? (തവണക്കാരൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)
താൻ ഉടനെവോയി പഴുവഴിക്കു പോകുന്ന വഞ്ചിക
ളും ചങ്ങാടങ്ങളും തടുത്തുനിർത്തുവാനായി ആലിക്കട്ടി
യോടു പറയൂ. (തവണക്കാരൻ പോകുവാൻ ഭാവി
ക്കുന്നു.)

കമ്മാരക്കുറുപ്പ്:—(വീണ്ടുംവിളിച്ചു) അതെ; എടോ, ഇതാ
രോടും പാഞ്ഞുപോകരുത്. മിണ്ടിപ്പോകരുത്. സ്വ
കാൽപ്പുമായിരിക്കണം കിട്ടോ. (തവണക്കാരൻ പോ
കുന്നു).

കിടാവ്:—ഒന്നുകൊ ആയിരത്തവർഷം ഇപ്പോൾ തന്നെ
നീട്ടിയയ്ക്കുകയല്ലേ?

ഇളം:—എന്താ സംശയിക്കാൻ?

കുറുപ്പ്:—ആരവിടെ? (മുൻതവണക്കാരൻ പ്രവേശി
ക്കുന്നു)

കിടാവ്:—എടോ —തന്നോടല്ലേ ആലിക്കട്ടിയെ വോയി
കാണാൻ പറഞ്ഞത്?

തവണ:—കണ്ടു എഴുമാനനെ, ആലിക്കട്ടി ഇവിടെ കല
പറയുമ്മാത്തുണ്ടായിരുന്നു.

കിടാവ്:—വേണ്ടപോലെ പറഞ്ഞല്ലിപ്പിച്ചില്ലേ?

തവണ:—ഇല്ല.

കിടാവ്:—എന്തടാത്ത്? നിന്നോടല്ലെ ഏല്പിക്കാൻ പറ
ഞ്ഞത്?

തവണ:—അതെ, പക്ഷെ കുറച്ചേമാർ ആരോടും മിണ്ടരുതെന്നു പറഞ്ഞു.

കുറപ്പ്:—കന്യം കണച്ചുമില്ലാത്ത കരുത്തുകെട്ടവനെ? പോ, (കിടാവിനോടു്) നമുക്ക് ആലിക്കൂട്ടിയെ കണ്ടു നേരിട്ട് ഏല്പിക്കാം, അല്ലെ കിടാവെ?

കിടാവ്:—ആലിയോടു് ഇങ്ങോട്ടു വരാൻ പറയട്ടോ.

ഇളം:—നാംതന്നെ അവനോടു ഏല്പിച്ചുകൂടയാം എന്നു ലല്ലെ ഗൌരവമുണ്ടായിരിക്കുക?

കിടാവ്:—അതു് അങ്ങനെതന്നെ.

കുറപ്പ്:—അതെ, അതെ. അവിടുന്നുതന്നെ വേണം.

(ആലി പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ഇളം:—ആലിക്കൂട്ടി! നീ ഇന്നുതന്നെ എരിപുരം പുഴവഴി പോകുന്ന വഞ്ചികളും ചങ്ങാടങ്ങളും അങ്ങാടിക്കടവിൽ തടഞ്ഞുനിർത്തണം മനസ്സിലായോ?

ആലി:—ഞമ്മ കല്ലന നടത്താൻ തയ്യാറാണു്. മഞ്ചിക്കാരു് എന്തിനാണു ചോദിച്ചാൽ എന്താണു പറയേണ്ട ആവോ?

കുറപ്പ്:.. അതു നിനക്കറിയേണ്ടതില്ല.

ആലി:—എമാണു, ഞമ്മോടു ചോതിച്ചാൽ ഞമ്മ മറുപടി പറയേണ്ട?

കിടാവ്:—കോവിപകാത്ത കല്ലനയാണെന്നു പറഞ്ഞു കൂട!

ഇളം:—ആലിക്കൂട്ടി! വിരമാർത്താണ്ഡൻ ഇളംകൂറിന്റെ കല്ലന എന്തിനാ ഏതിനാ എന്നു ചോദിക്കാനുള്ള തല്ലെന്നുംകൂടെ പറഞ്ഞുകൂട.

ആലി:—നാളെ ചന്തടിവസാ. ഞമ്മതന്നെ തടുത്താറി
ഇല്ലാ. കെട്ടുമുള്ളങ്ങളാണ് ചങ്ങാടങ്ങളാണു .

ഇളം:—കേളപ്പ! അതിനുള്ള വഴികൂടി നോക്കണോ. കി
ടാവിയന്റെ അത്തുറാവരിൽ കുറേപേർ സംഠായത്തി
നു പോകട്ടെ.

ആലി:—എന്നാ ഞമ്മ ബേണ്ടതു നോക്കിക്കോളാം.

ഇളം: - എന്നാൽ പൊക്കൊ (ആലി പോകുന്നു.)

കിടാവു്:—എന്നാൽ കുറുപ്പുംകൂടെ ചെല്ലു.

കുറുപ്പു്:—അതെ—അതെ. അതാണല്ലതു് (പോകുന്നു.)

ഇളം:—വളർപട്ടണാകാട്ടു പിടിച്ചു ജയചോഷം മുഴക്കു
മ്പോൾ നാം അവിടെയുണ്ടായിരിക്കേണ്ടതല്ലെ കി
ടാവെ?

കിടാവു:—അടിയങ്ങൾ ചെട്ടിപ്പിടിച്ചതിന്റെ ശേഷം
എഴുന്നള്ളിയാൽ മതി.

ഇളം:—അതും ഒരു വഴിതന്നെയാണു്. യുദ്ധം വേണ്ടി
വന്നാൽ അതും കഴിഞ്ഞിട്ടു മതിയല്ലോ.

കിടാവു്:—യുദ്ധത്തിൽ രാജാക്കന്മാർ മുന്തിൽ നിൽക്കു
ന്നതു ധർമ്മല്ല.

ഇളം:—എന്നാൽ നമ്മെ കണ്ടാൽ പടയാളികൾക്കു്
ഒരുസഹായം ജനിക്കും അതുകൊണ്ടു് കടവത്തുചരെ
വരാം.

കിടാവു്:—എന്നാൽ അടിയങ്ങൾക്കു് ഒരു ബഹുമാന
മാണു്.

ഇളം:—എന്നാൽ കിടാവുപോയി അത്തുറാവകു നീട്ടെ
ഴുതിക്കൊണ്ടു വരൂ.

കിടാവ്:— റാൻ (പോകുന്നു).

ഇളം:—(പരിഭ്രമിച്ചു ലാത്തിക്കൊണ്ട്)—മാറിത്താ ഒന്നും ഉണ്ടാവില്ലെന്നു വിചാരിച്ചു—ഏതായാലും ഞാൻ കടവത്തോളമല്ലെ പോകുന്നുള്ളൂ. രാജ്യവും മാധവിയും പ്രാണനങ്ങളെക്കിലേ ഉള്ളൂ

കർട്ടൻ.

അംശം 9.

വിഷ്ണുഭംഭം

(ആലിക്കുട്ടിയും തവണക്കാരനും വഴിയിൽ കൂടിക്കാണുന്നു.)

ആലി:—അപ്പളെ ഞമ്മ ഒന്നു ചോതിച്ചോട്ടെ കമ്മളെ! ഈ ചന്തമുടക്കിപ്പടകൂട്ടുന്നതെന്തിനാണ്?

തവണ:—ഒന്നും പറയാണ്ടു പറയണമെന്നാണ് ഏമാനന്മാരുടെ കല്പന.

ആലി:—നിങ്ങളെന്താണ് ഈ പിച്ഛു പറയുന്നതു്? എനിക്കു മനസ്സിലാകുന്നില്ല. നിങ്ങളെ എന്തൊ ചകാച്ചിക്കാണല്ലെ പറഞ്ഞയച്ചിരിക്കുന്നത്?

തവണ:—അതെ, വേണ്ടതു സഹായിക്കണമെന്നാ കല്പന.

ആലി:—കമ്മളു് ഊമയെപ്പോലെ ഇരുന്നാൽ. ഞമ്മന് എന്തു ചകായമാണ് ഉണ്ടാവാൻ പോണതു്?

(കരുണാകരൻ വഴിപോക്കന്റെ നിലയിൽ പോകുന്നു)

ആലി:—നോക്കൂ. ആ പോലീസ് മനുഷ്യനും കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് ആലി കിടന്നപ്പോൾ എന്താണ് പേരും?

കുര്യൻ:—(തിരിഞ്ഞുനോക്കി) ഇതെന്തെങ്കിലും കണ്ടോട്ടി അങ്ങാടിയാണോ? ഞാനെന്തു വിചാരിച്ചു?

ആലി:—അല്ലാത്ത; തമ്പുരാൻ കല്ലിച്ച ചങ്ങാടങ്ങളും ബന്ധികളും അങ്ങാടിക്കടുത്ത് തടുത്തുനിൽക്കുന്നു. ഞമ്മ പറഞ്ഞു ചന്തയാണെന്നും. ആഞ്ഞുറാവരു ചകായത്തിനു പോട്ടെ എന്നു തമ്പുരാനും കല്ലിച്ചു. ഈ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ്, കമ്മ്യൂണിസ്റ്റിനെപ്പറ്റി മിണ്ടുന്നില്ല. നമ്മളെന്തു ചെയ്യണം?

തമ്പുരാനും:—ഞാനെന്തൊരു ചെയ്യണമെന്നു മാപ്പിള? മിണ്ടരുതെന്നു കല്ലിച്ചാൽ വായ്പുട്ടു ഇട്ടോളണം. ഒന്നുകൂടി ആയിരത്തവർ ഏതു വഴിക്കും അക്കരകടന്നാലും വളപട്ടണൊ, തളപട്ടണൊ പിടിച്ചാലും എന്തിനെന്നൊ മാപ്പിള? മിണ്ടരുതെന്നു പറഞ്ഞാൽ ഞാൻ മിണ്ടില്ല. കാട്ടുകോഴിക്കൊണ്ടു മകരസ്സംക്രാന്തി?

ആലി:—ഞമ്മളിതൊന്നും അറിഞ്ഞിട്ടില്ല, എന്റെ പടയോണ! ഞമ്മ കല്ലിച്ചപ്പോൾ ചെയ്തേക്കാണം. അല്ലാണ്ടെന്തു?

തമ്പുരാനും:—താനീ പറഞ്ഞോണ്ടു നിക്കാണ്ടു കടവത്തേക്കു നടക്കട്ടെ. മാന്നാൾ പുലച്ചേക്കു പോന്നു കാർമ്മാണി

ആലി:—ഇതെന്തെന്താണ്, കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് നടക്കുന്ന. ഞമ്മനുണ്ടല്ലോ കൂടെ. (രണ്ടുപേരും പോകുന്നു).

കുര്യൻ:—(ആത്മഗതം) അഹഹ-ഇതെന്തൊരു വിദ്വേഷം? ഞാനത്രത്തോളം കരുതിയില്ല. ഏതാണ്ടു ചിലതൊ

കൈ ഉണ്ടാവുമെന്ന് ഉദ്ദേശിച്ചാണു വന്നത്. അപ്പോൾ മറ്റൊരാൾ പുലർച്ചയ്ക്കു വളർപട്ടണം വളരുകയോ? എന്നാൽ ഇനി താമസിച്ചുകൂടാ. ഏമാന്ന് ഉടനെ അറിവുകൊടുക്കണം. (പോകുന്നു).

(പിന്നിൽ കർട്ടൻ പൊന്തുന്നു).

(എരിവരും പുഴവക്ക്-നേരം പുലർച്ച-ഒരു പുറത്തു ഒരു വഞ്ചിയിൽ ഇളംകൂറ്റം ചങ്ങാടങ്ങളിൽ നായകന്മാരോടുകൂടി ആയുധപാണികളായി ഭടന്മാരും നിൽക്കുന്നു-മറുപുറത്തു കരയിൽ തെങ്ങിൻകാറിനാട്ടി അതിന്റെ മറവിൽ ഭടന്മാർ തോക്കുമായി ഒളിച്ചു നിൽക്കുന്നു-കമ്മാരൻ പിന്നിൽ സന്നദ്ധനായി നിൽക്കുന്നു).

കമ്മാരൻ:—തലപൊക്കരുത്. വെടി വെയ്ക്കാറാവുമ്പോൾ ഞാൻ പറയാം. ഉന്നംതൊറി ഇളംകൂറ്റിനു കൊള്ളാൻ ഇടവരുത്. പതിഞ്ഞുകിടപ്പിൻ. (കമ്മാരൻ പതിഞ്ഞിരിക്കുന്നു).

ഇളം:—പടയാളികളേ! കേളപ്പക്കിടാവും കമാരക്കുറുപ്പും നിങ്ങളെ വേണ്ടപോലെ നയിച്ചുകൊള്ളൂ. ഇത്ര ധീരന്മാരായ പടനായകന്മാർ കോളത്തിലെങ്ങുമില്ലെന്നും പറയുന്നു. വടക്കെ ഇളംകൂർ വീരമാന്താണുന്റെ പേരും പെരുമയും ഇപ്പോൾ നിങ്ങളുടെ അധീനത്തിലാണെന്ന് കാർമ്മവേണം. എന്നാൽ പോയി വളർപട്ടണം കോട്ട പിടിച്ചടക്കി, കോലത്തിരിരാജ്യം കൈവശപ്പെടുത്തി, ജയഘോഷം മുഴക്കുമ്പോൾ നോം നിങ്ങളുടെ മുമ്പിൽ ഉണ്ടായിരിക്കും.

ഭടന്മാർ:—തിരുമേനി ദീർഘായുസ്സായിരിക്കട്ടെ.

(ആശുധം ഉയർത്തുന്നു. ആർപ്പിച്ചിട്ടി).

കിടാവ്:—ചങ്ങാടം നീങ്ങട്ടെ.

കമ്മാരൻ:—(എഴുന്നീറ്റി, വാൾ ഉയർത്തി) ഉന്നം നോക്കിൻ, വെപ്പിൻ 'വെടി (വെടികൾ പൊട്ടുന്നു—ചിലർ പുഴയിൽ വീഴുന്നു—ചിലർ ചാടി ഓടുന്നു—ഇളംകൂർ തിരിച്ചോടാൻ ഭാവിക്കുന്നു—വഞ്ചി മറിയുന്നു—പുഴയിൽ വീഴുന്നു).

കമ്മു:—നിത്തുവിൻ വെടി, എഴുന്നീല്പിൻ, ഒന്നാംനമ്പർ! കയർ എറിയുക. (എത്തിച്ചുനോക്കുന്നു). വലിക്കുവിൻ, ആളെ എടുപ്പിൻ. (ഇളംകൂരിനെ വലിച്ചു കരകയറി നിത്തുന്നു).

കമ്മു:—തിരുമേനി! ക്ഷമിക്കണം. കൈകെട്ടുവിൻ. തിരുമേനി കോവിലകത്തേക്കു' എഴുന്നള്ളാം. ഇറാൻ മാറുവാൻ അവിടെ എഴുന്നള്ളിട്ടുവാം.

കർട്ടൻ.

രംഗം 10.

(കോലത്തിരിയുടെ കോവിലകം—കോലത്തിരി കട്ടിലിനേൽ കൈകുത്തി ഇരുന്നുകൊണ്ടു പ്രവേശിക്കുന്നു)

കോല:—ആരാ അവിടെ? (എഴുന്നീൽക്കുന്നു—തവണക്കാരൻ പ്രവേശിക്കുന്നു) കൃഷ്ണൻകുട്ടി പോയിവന്നു എന്നു നോക്കൂ. (തവണക്കാരൻ പോകുന്നു; കോലത്തിരി ഇരുന്നു, നിന്നു, നടന്നു ഒടുവിൽ കൃഷ്ണനായി കിട

ക്കുന്നു). എന്തൊരു താമസമാണിത്! എത്ര നോ
മായി പോയിട്ട്! (എഴുന്നീറ്റിയിരിക്കുന്നു) ആരാ അ
വിടെ?

നയനാർ:— (പ്രവേശിച്ചു) കാൽക്കാരൻ സ്വാമി ചര
ന്നുണ്ട്.

(കൃഷ്ണൻകുട്ടി പ്രവേശിക്കുന്നു)

കോല:—എന്നെ ഇങ്ങനെ കൃഷ്ണിച്ചിരിക്കല്ലെ കൃഷ്ണൻകുട്ടി.
വരുവാൻ തരമായില്ലെങ്കിൽ എന്തെങ്കിലും ഒരു വിവ
രം അറിയിക്കരുതെ?

കൃഷ്ണ:—കോട്ട വിടിച്ചിട്ടില്ല. എരിപുരം പുഴചാരത്തി
ലാണ് പട നടക്കുന്നതെന്നു കതിരപ്പടയാളി പത്മ
നാഭാവു പറഞ്ഞു.

കോല:—അവിടെ ആർ തമ്മിലാ പടവെട്ടുന്നത്? നയ
നാർ പടത്തലചനാണത്രെ! അവൻ ഒന്നും അറി
ഞ്ഞതേയില്ല. ഇളംകുറിന്റെ പടക്കയറാം വാലിയ
ക്കാർ പറഞ്ഞിട്ടു വേണ്ടിവന്നു നമുക്കെങ്കിലും കേൾക്കാൻ.
നോക്കൂ—കൃഷ്ണൻകുട്ടിക്കു് ഒരു ഭാവഭേദമില്ല.

കൃഷ്ണ:—നയനാർ പുഴചാരത്തിലേക്കു പോയിട്ടുണ്ട്.

കോല:—എന്തിനാ? ഉണക്കപ്പട തിന്നാനൊ?
[നയനാർ ചെരിച്ചു നോക്കുന്നു].

കോല:—ആരാ അത്? നയനാരൊ?

നയനാർ:—(പ്രവേശിച്ചു) എറാൻ. (തൊഴുന്നു).

കോല:—പോ ചൊറത്തു്! എനിക്കു നിന്നെ കാണുകത
ന്നെ വേണ്ട. കൃഷ്ണൻകുട്ടി, അവന്റെ ഉടുപ്പു് അഴിച്ചു
വെച്ചിട്ടുണ്ടു്.

നയനാർ:— തിരുമേനി! അടിയൻ—

കോല:— നീ മനം പറകയും വേണ്ട; എനിക്കു കടു കേൾക്കുകയും വേണ്ട. പാപക്കാ.

കൃഷ്ണ:— അവിടുന്ന് കറച്ചുകൂടി ആലോചിച്ചു കല്പിക്കണം.

കോല:— കൃഷ്ണൻകൂടി ആലോചിച്ചിട്ടാണോ ഈ ആചാരത്തെക്കുറിച്ച് വരുത്തിയത്? രണ്ടിനേയും കപ്പം ആട്ടിപ്പായ്ക്കു വേണ്ടതു്.

(രണ്ടുപേരും തമ്മിൽ ഡോക്കുന്നു)

കൃഷ്ണ:— സാമ്രാജ്യത്തിന്റെ തിരുമനസ്സിലെങ്കിൽ ഞാനിവിടെ പാർത്തിട്ടു കാൽമിട്ടു.

നയനാർ:— തിരുവുള്ളമുണ്ടെങ്കിലേ അടിയനും ഇവിടെ താമസിച്ചിട്ടു് ആചാരമുള്ളു.

(രണ്ടു പേരും പോകുന്നു)

കോല:— (ആത്മഹതം) ഈ പറഞ്ഞതും ചെയ്തതും ഒക്കെ നോരയായോ ആവാ— മനസ്സിൽക്കുനില്ക്കുന്നില്ല.

(തവണക്കാരൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

കോലത്തിരി:— ആരാ?

തവണ:— കമ്മു യജമാനൻ.

കോല:— വന്നോട്ടെ. വന്നോട്ടെ.

(അന്നിയറയിൽ— എഴുന്നള്ളാം.)

(ഈരനോടു കൂടി ഇളംകൂടു മുറുവു പ്രവേശിക്കുന്നു.)

കോല:— ഉണ്ണിയൊ! ഇതെന്തൊരു കഥയാണു്! (കമ്മാരൻ പ്രവേശിക്കുന്നു) ഇതെന്താതു്, കമ്മാരാ?

കമ്മാരൻ:— അടിയൻ വിവരങ്ങളൊന്നും മുറുവു് ഇവിടെ

അറിയിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. അവിടുന്ന് ക്ഷമിക്കണം.
 കോല:—ആ കെട്ടഴിക്കൂ—എന്റെ കലത്തിലുള്ള വരെ
 എനിക്കിങ്ങനെ കണ്ടുവേ! (കെട്ടഴിച്ചു കളയുന്നു) എ
 ന്നിട്ടോ, എന്താ ഉണ്ടായ?

കമ്മാരൻ:—ഇളംകൂറ് തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് മിനിത്തൊന്നു
 ദൈകനേരം കേളപ്പക്കിടാവിടന്നുടും കമ്മാരക്കുറപ്പി
 നോടും കൂടി ഇന്നു പച്ചയ്ക്കു വളർപട്ടണം കോട്ട പി
 ടിക്കാനും എന്റെ പൊന്നുതിരുമനസ്സിലെ സ്വാനഭ
 ഷുനാക്കുവാനും കരുക്കണ്ടു കൂട്ടിയ വിവരം അടിയൻ
 ഇന്നലെ ഇരട്ടിയതിന്റെ ശേഷമാണ് അറിവു കിട്ടി
 യതു്. അപ്പാഴക്കും പള്ളിക്കുറപ്പായി. പിന്നെ അ
 ടിയൻ ചെയ്തു സാഹസങ്ങളൊക്കെ ക്ഷമിക്കണം.

കോല:—എന്താ ഉണ്ണി ഇതു്? എന്തൊരു സാഹസമാണി
 ചെയ്തതു്! ഞാൻ വാല്യകൃം കൊണ്ട് അശക്തനാണെ
 കിലും എനിക്കു കൂറുള്ള ശക്തന്മാർ സഹായമുണ്ടെന്ന്
 ഉണ്ണി അറിഞ്ഞില്ലായിരിക്കാം ചെറുപ്പത്തിന്റേയും
 അതിമോഹത്തിന്റേയും ശക്തി! അല്ലാഞ്ഞേന്താ പാ
 യുന്നതു്? കഷ്ടം! കഷ്ടം! ഇതൻ മാറിവരു. ആരവിടെ?
 കൂടെ ചെല്ലൂ. (ഇളംകൂർ പോകുന്നു) കമ്മാര! ഞാൻ ത
 ന്നെ ഇന്നലെ അല്പരാത്രികാണു് ഈ കോലാഹലം ക
 കെ കേട്ടതു്. അതും കര വാല്യക്കാരൻ പറഞ്ഞു് അ
 വൻ പരിഭ്രമിച്ചു് എന്നു വന്നുണത്തി പറയേ! കമ്മാ
 രൻ ഇതിലൊന്നും വിഴച്ചില്ല. എന്നിട്ടോ, പിന്നെ എ
 ന്താ ഉണ്ടായ പറയൂ?

കമ്മാരൻ:— ഇളംകൂറ് കന്നുകറെ ആയിരത്തവരെ കാക്ക

കരയുന്നതിനു മുമ്പു ഇക്കരകൂടത്തുവാൻ ഒരുങ്ങിയിരുന്നു. അടിയൻറെ സൈന്യങ്ങളെ അടിയനും ഇക്കരെ വേണ്ട ഒരുക്കങ്ങളോടു കൂടി തയ്യാറാക്കി.

കോല:— ഇതുശപഥം നേടണം! എന്തിനു പിന്നെ?

കമ്മാ:— പിന്നെ ചളരെ കനം വേണ്ടിവന്നില്ല. അടിയൻറെ വെടിക്കാർ എടുത്തു കറർ ഒഴിച്ചപ്പോഴേക്കു ചിലപ്പോൾ പടർച്ചയും പറ്റി; മറ്റു ചിലർ കടന്നു പോയി.

കോല:— അപ്പോൾ ഉണ്ണിയോ?

കമ്മാ:— അവിടുന്ന് ഒരു വഞ്ചിയിൽ നിൽക്കുകയേയിരുന്നു. രക്ഷപ്പെടാനാണെന്നു തോന്നുന്നു, തിരിഞ്ഞപ്പോൾ വഞ്ചി മറിഞ്ഞു പുഴയിൽ വീണു. അടിയൻറെ എടുത്തു രക്ഷിച്ചു വല്ല സാഹസവും പ്രവർത്തിച്ചാലോ എന്നു കരുതി തൃക്കൈ കടന്നു വന്നതാണ്.

കോല:— കമ്മാ! ചളരെ സന്തോഷമായി. ഞാൻ നിന്നെ ഇന്നുമുതൽ നയനാക്ഷ പകരം പട്ടാളവനായി നിയമിച്ചിരിക്കുന്നു.

കമ്മാ:— അപ്പോൾ നയനാർ എഴുന്നേൽ?

(ഇളംകൂർ പ്രവേശിക്കുന്നു)

കോല:— കഷ്ടം! എന്റെ ഉണ്ണി ഇങ്ങനെ കലശലായി യിത്തിന്നുവല്ലോ! ഇതു വല്ലവരും ഉപദേശിച്ചിട്ടുണ്ടാ, തന്നെ തോന്നിയതോ? അതറിഞ്ഞിട്ടുവേണം നമുക്കു മേല്പോടു വേണ്ടതു് ഉറയ്ക്കാൻ

ഇളം:— (ആത്മഗതം) ആത്മരക്ഷയ്ക്കു തൽക്കാലം ഒരു പൊളി പായതന്നെ ശരണം. (പ്രകാശം) അമ്മാ! ഞാൻ കായ്കാലം പട്ടാളവനും ഉപദേശിച്ചിട്ടുണ്ടാ.

കോല:—(കൈ നെറീമൽചെയ്തു കീഴ്നോക്കി കണ്ണു
 ചുറ്റി) ശിവ! ശിവ! കമ്മാ! ഇളംകൂർസ്ഥാനത്തു കാർ
 ങ്ങൾ നാം പറയുന്നതുവരെ കമ്മാൻതന്നെ നോക്ക
 ണം. ഉണ്ണി തൽക്കാലം ഇവിടെ താമസിക്കട്ടെ. ആ
 വശ്യത്തിന് ഈരണ്ടു കാവൽക്കാരും തവണമാറി നിൽ
 കട്ടെ. എന്നാൽ കമ്മാരൻ ഇപ്പോൾ നിന്നോളം
 (കമ്മാരൻ പോകുന്നു) ഉണ്ണി! ഈ അകത്തുതന്നെ താ
 മസിയോളം. എന്തെങ്കിലും വേണമെങ്കിൽ തവണക്കാ
 രോടു പറഞ്ഞാൽ മതി. ഞാൻ പോയി കറച്ചു കിട
 കട്ടെ. (കോലത്തിരി പോകുന്നു—ഇളംകൂർ കുട്ടിലി
 മേൽ കയറി ഇരിക്കുന്നു—തവണക്കാരൻ പ്രവേശിച്ചു)
 കാർക്കാരും പടത്തലവനും കാണാൻ വന്നു നിൽക്ക
 ുന്നുണ്ടു്. വിളിക്കണോ?

ഇളം:—(പരിഭ്രമിച്ചെഴുന്നീറ്റു) ഏതു കാർക്കാരാ? ആരു
 ടെ പടത്തലവൻ?

തവണ:— കോലത്തിരി തിരുമാന്ത്രിയെ.

ഇളം:—വന്നോ?

തവണ:— ഇതാ വരുന്നു. (പോകുന്നു)

(കൃഷ്ണൻകുട്ടിയും നന്ദനാരും പ്രവേശിക്കുന്നു.)

കൃഷ്ണ:—ചേടിക്കുന്നു. ഞങ്ങൾ അവിടുത്തെ ബന്ധുക്കളാ
 ണിപ്പോ.

ഇളം:— (ആത്മഗതം) എന്തൊ കഥ!

നന്ദനാർ:—ഞങ്ങളെ അവിശ്വസ്തന്മാരെന്ന നിലയിൽ
 കോലത്തിരി തള്ളിക്കളഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

ഇളം:— അമ്മാമൻ ഇപ്പോൾ വല്ലതും പറഞ്ഞോ?

ക്രൂകട്ടി:— ഇവിടുന്ന് ഇവിടെ വരുന്നതിനു മുന്പുതന്നെ ഞങ്ങളെ പുറത്താക്കി.

ഇളം:— (ആത്മഗതം) ഭാഗ്യം! ഇവിടനു വല്ല വിധത്തിലും ചാടാൻ തരമുണ്ടോ എന്ന് നോക്കണം. (പ്രകാശം) നിങ്ങൾ ഇനി എങ്ങോട്ടാ പോകുന്നത്?

ക്രൂകട്ടി:— ബന്ദുർ ഗവണ്ണദോരായ സോമശേഖരനായ്ക്കുവേണ്ടി കാണാൻ.

നയ:— നായ്ക്കന്റെ സഹായത്തോടുകൂടി തിരുമനസ്സിലെ ഈ കോവിലകത്തുതന്നെ തിരുമുപ്പായി ചാഴിച്ചുകൊള്ളാം.

ഇളം:— ഞാനു നിങ്ങളുടേതെന്നെയാണ് എന്റെ മന്ത്രിയും സൈന്യാധിപനും.

ക്രൂകട്ടി:— ഞങ്ങൾക്കിനി ഇവിടെ അധികനേരം നില്ക്കാൻ തരമില്ല.

നയ:— ഇനി ചടക്കുത്തിൽനിന്നു വെന്നിക്കൊടിയും കൊണ്ടു തിരുമന്മാരെ വന്നുകൊള്ളാം. (രണ്ടുപേരും പോകുന്നു)

(ഇളംകൂർ കൈകൊട്ടി ഉത്സാഹഭരിതനായി നടക്കുന്നു)
കർട്ടൻ.

രംഗം 11.

(വഴി—കമ്മാരനും കുരുണാകരനും സംസാരിച്ചു കൊണ്ടു പ്രവേശിക്കുന്നു)

കമ്മാരൻ:— ഈ മിടാവും കുറുപ്പും തന്നെയല്ല, അന്തമാധവിയെ കാണാൻ ചെന്നത്?

കുരു:— അതെ.

കമ്മാ:— തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു വൈഷ്യം ഒന്നും കാണുന്നില്ല. കല്പനപ്രകാരം ഇളംകുറുസ്ഥാനകാൽക്കളുടെ ഗുണദോഷം വിചാരിക്കുവാൻ ഞാൻ ആദ്യം ചെന്നപ്പോൾ ഈ കള്ളന്മാർ പല ഇടംകോലുകളും ഇടുമ്പോൾ കി. വിവരങ്ങൾ തിരുമനസ്സുനത്തിച്ചപ്പോൾ അന്തമാധവം ഇളംകുറിന്റെ കൂടെ കോലത്തിരി കോവിലകത്തു രാമസിക്കട്ടെ എന്നാണ് കല്പനയായത്.

കുരു:— അതൊട്ടും നന്നായില്ല; അവരെ രാമസിക്കട്ടെ കയ്യിൽ വേണ്ടിയെന്നത്.

കമ്മാ:— കോവിലകപ്പുറമ്പിൽനിന്നു പുറത്താക്കാതിരുന്നാൽ ഏകാന്തതയോടെ എന്താണ് തിരുമനസ്സിലെ വിശ്വാസം. അതെന്തിനൊട്ടും പിടിച്ചില്ല.

കുരു:— ഒന്നുകൊണ്ടു ആയിരത്തിൽ, എഴുമാനന്റെ കൂട്ടുകാർല്ലാത്തവരും ഉണ്ടായേക്കാം.

കമ്മാ:— അതു തന്നെയല്ലേ നിങ്ങളുടെ ഭയം. കാവൽക്കാർ കുറുകാരായാൽ വൈഷ്യമായി. എങ്ങനെയെങ്കിലും കുറച്ചുകൂടി ബുദ്ധിമുട്ടായാലും കുരുണാകരൻ നല്ലവണ്ണം മനസ്സിലാക്കണം.

കുരു:— ഞാൻ സൂര്യദാ കണ്ണിൽ എണ്ണയൊഴിച്ചുകൊണ്ടു ഞിരിക്കുന്നത്.

കമ്മാ:—അതല്ലാതെ വിചാരിച്ചത്. കോവിലകത്തും മാചിലാംകനിലും എല്ലായിടത്തുംകൂടി കരണാകരന്റെ കണ്ണത്തുവാൻ പ്രമാസമാവും കല്യാട്ടു രഘുവൻ നമ്പ്യാർക്കു ഞാൻ എഴുതിട്ടുണ്ടായിരുന്നു, വേണ്ടിചന്നാൽ മാധവിയെ അവിടെ പാപ്പിക്കണമെന്നു്. വളരെ സന്തോഷമാണെന്നു മറുപടിയും വന്നിട്ടുണ്ടു്.

കരു:—എഴുമാനൻ എന്നെ വിചാരിച്ചു കൊച്ചമ്മയെ കല്യാട്ടെക്കയയ്ക്കണമെന്നില്ല.

കമ്മാ:—അതു മാത്രമല്ല, കൃഷ്ണൻകുട്ടിച്ചേരം നയനാഭം ബന്ദുക്കു പോയിരിക്കയാണല്ലോ; അവരുടെ ദുരഭ്യേ ശം വലിക്കുമെന്നു വല്ല സംശയവും ജനിച്ചാൽ എനിക്കും അങ്ങേയടനാ പോകേണ്ടിവരും. കരണാകരനും പക്ഷെ ബന്ദുക്കു വരേണ്ടിവരും. ഇതൊക്കെ വിചാരിച്ചിട്ടാണു് എല്ലാം ഒരു സമ്പ്രദായമാവുന്നതുവരെ മാധവി സ്ഥലം മാറി താമസിക്കട്ടെ എന്നു ഞാൻ തീർച്ചയാക്കിയതു്.

കരു:—ബന്ദുർ നടക്കുന്ന കായ്കങ്ങൾ അറിവാൻ എന്താണൊരു മാർഗ്ഗം?

കമ്മാ:—അതു ഞാൻ ഏപ്പാടു ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. കല്യാട്ടു രഘുവൻനമ്പ്യാർതന്നെ മനസ്സിലുണ്ടായിരിക്കാമല്ലോ. ആ വിവരവും ഞാൻ എഴുത്തിൽ എഴുതിട്ടുണ്ടായിരുന്നു.

കരു:—കല്യാട്ടു നിന്നു വിവരം അറിഞ്ഞിട്ടു് എഴുമാനൻ ബന്ദുക്കു പോയാൽ മതിയോ?

കമ്മാ:—മനസ്സിലായി. വിവരം അറിഞ്ഞു ഞാൻ അവിടെ എത്തുന്നതിനു മുമ്പായി ബന്ദുർ പട പുറപ്പെട്ടു

കിലോ എന്നല്ലെ സംശയം? മൂന്നുറവരെ പിരിച്ചുയ
ച്ചു എന്നു കരുണാകരൻ കേട്ടില്ലേ?

കരു:—അതു ഞാൻ ഇന്നു തലശ്ശേരിയിൽനിന്നു വന്ന
പ്പോഴേ കേട്ടുള്ളൂ. കാരണം മനസ്സിലായില്ല.

കമ്മാ:—എന്നാൽ ഇതു സ്വകാര്യമായിരിക്കട്ടെ. രാഘ
വൻനമ്പ്യാരുടെ കീഴിൽ അവർ ചുരത്തിൽ പതിച്ചി
രിക്കുമെന്നു്. നായ്ക്കൻ ആ വഴിക്കല്ലാതെ നമ്മുടെ
നാട്ടിൽ കടക്കാൻ സാധിക്കില്ല. ചുരത്തിന്റെ പടി
ത്തൊറെ മുഖം തടുത്താൽ നൂറുക്കു് ഒന്നുവീതം നമ്മു
ടെ ആളുകൾ ഉണ്ടായാൽ മതി. അതുകൊണ്ടാണു് അ
വരെ മുൻകൂട്ടി അയച്ചതുതന്നെ.

കരു:—മൂന്നുറവരെപ്പോലെ ഇങ്ങനെ വിശ്വസ്തന്മാരാ
യി തരുന്ന കൂട്ടക്കാരും കോലത്തിരി സൈന്യത്തിലി
ല്ല. എങ്കിലും അവരെ അയച്ചതു വളരെ ഉചിത
മായി. കറിയും ഭോട്ടയും അയച്ചിട്ടുണ്ടോ ആവാ?

കമ്മാ:—തലശ്ശേരി പാണ്ടികുശാലയിൽനിന്നു് ആദാം സാ
ജു് ഒരു പത്തേമാരി കണ്ണാടകത്തുറയിലേക്കു് അയച്ചി
ട്ടുണ്ടു്. എന്നാൽ കരുണാകരൻ മാവിലാകുന്നിൽ
ചെന്നു വിവരം മാധവിയെ അറിയിക്കൂ. (കമ്മാരൻ
പോകുന്നു)

കരു:—(ആത്മഗതം) സേവിക്കയാണെന്നിൽ ഇങ്ങനെയു
ള്ള എങ്കിലും നമ്മുടെ സേവിക്കുന്നു. അടിയറവിനുള്ള
വഴി കണ്ടല്ലാതെ ഒരു കൈ വെക്കില്ല. (പോകുന്നു)
കർട്ടൻ.

രംഗം 12.

(ബന്ദുർ ഗവർണ്ണറായ സോമശേഖരനായ്ക്കുന്റെ മന്ത്രമണ്ഡപം—നായ്ക്കൻ സിംഹാസനത്തിൽ ഇരുന്ന് കരൈഴ്ത്തു വായിച്ചുകൊണ്ടു പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു)

നായ്ക്കൻ: —

“ബന്ദുർ ഗവർണ്ണറായ സോമശേഖര നായ്ക്കൻ അരിയേണ്ടു അവസ്ഥ വടക്കെ ഇളംകുർ മാത്താസ്ഥവ മ്മരാജാവു് കരിച്ചയക്കു ചെയ്തി—കുശലം. യോഗ്യനും ബലവാനും ആയ ഗവർണ്ണർദേവന്മാടെ സ്നേഹവും സഖ്യവും നാം ആഗ്രഹിക്കുന്നതുകൊണ്ടു്, നമ്മുടെ ആർക്കാരായ കൃഷ്ണൻകട്ടിക്കായ്ക്കുക്കാരെയും ഘട്ടത്തലവൻ നയനാരെയും മുഖതാവിൽ കണ്ടു ഗൌരവതരങ്ങളായ കായ്ക്കുക്കൾ ആലോചിക്കുവാൻ നാം അധികാരപ്പെടുത്തി അയച്ചു റിക്കുന്നു. നമ്മുടെ അമ്മാനായ നാടുവാഴുന്ന കോലത്തിരി രാജാവും നാമുമായി നല്ല സുപരമ്യെച്ചയില്ലാതായിട്ടു കരാ കാലം ചെന്നിരിക്കുന്നു. അമ്മാനൻ അശക്തനും, അപ്രാപ്തനും ഭായ്യയുടേയും സേവകന്മാരുടേയും ചൊൽപ്പടിക്ക് നടക്കുന്ന ആട്ടും ആയ ഒരു ഭരണകർത്താവകുന്നു. നീതിപരിപാലനം അസാധ്യമെന്നു കാണുകയാൽ അമ്മാനനെ കീഴടക്കി രാജ്യകാര്യം കയ്യടക്കുവാൻ നാം നിർബ്ബന്ധിതനായി തീർന്നിരിക്കുന്നു. ഈ ഉദ്ദേശസാധ്യത്തിനു ചേണ്ടതെല്ലാം ആലോചിച്ചുയ്ക്കുവാനും സഖ്യം ചെയ്യുവാനും പൂർണ്ണമായ അധികാരം നമ്മുടെ പ്രതിനിധികൾക്കുള്ളതും ആക

ന. ശേഷം വഴിയെ, എന്നു കോലനാടു വടക്കെ ഇളംകൂർ വീരമാന്താണ്ഡൻ.”

അറവിടെ? (തവണക്കാരൻ പ്രവേശിക്കുന്നു). ഈ ഏഴുത്തുകൊണ്ടുവന്നവർ അവിടെ നിൽക്കുന്നുണ്ടോ? തവണ: — അവർ സമയം കാത്തു നിൽക്കുന്നുണ്ട്.

നായ്ക്കൻ: — ഉം. വന്നുകൊള്ളട്ടെ, പോ.

(കൃഷ്ണൻകുട്ടിയും നയനാഭം പ്രവേശിച്ചു വരുന്നു.)
നായ്ക്കൻ: — നിങ്ങൾ തന്നെയോ ഇളംകൂർ പ്രളയിന്റെ പ്രതിവിധികൾ?

കൃ: കായ്: — സപാമി സഹോൽക്കഷണ വർത്തിച്ചാലും. പ്രതിനിധികളുടെ നിലയിൽ സന്നിധാനത്തിൽ വന്നു സപാമിയെ സന്ദർശിക്കുന്നതിനുള്ള ഭാഗ്യം ഞങ്ങൾക്കാണ് മഹാനഭാവനായ ഇളംകൂർ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു നൽകിയത്.

(നായ്ക്കൻ തല കുലുക്കുന്നു)

നയനാർ: — പ്രഭോ, സോമശേഖാനായ്ക്കരുടെ പ്രതാപശക്തി ആസേതുപയ്ക്കനം മുഴങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

നായ്ക്കൻ: — ഉം (അനന്ദമാരിക്കുന്നു) നിങ്ങളെ കാണാൻ ഇടവന്നതിൽ നമുക്കു വളരെ സന്തോഷമുണ്ട്. ഇരിക്കൂവിൻ. (പ്രതിനിധികൾ തിരുമുൽക്കാഴ്ച വെക്കുന്നു) ശരി. നാം അതു സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇരിക്കൂവിൻ. (ഇരിക്കുന്നു) നമുക്കു അയച്ചിട്ടുള്ള ഏഴുത്തു നാം മനസ്സിൽ അറിവായിച്ചു. നമ്മുടെ ബലാബലവും സൈന്യവും നമ്മുടെ സേനാധിപതിയോടുകൂടി അംബലാപി ചുതിനു ശേഷം കായ്കും തീർച്ചപ്പെടുത്തുന്നതാണ്.

കൃ: കട്ടി:--കല്പനവോലെ.

നായനാർ:--പ്രഭോ! കാലം വളരെ വൈകിച്ചാൽ വൈഷ്ണവമുഖം. കമ്പനിക്കാർ കോലത്തിരിയോടടുക്കുന്നുണ്ട്. (കാൽക്കാർ നായനാറെ സാഭിപ്രായം നോക്കുന്നു.)

നായനാർ:--കമ്പനിക്കാർ എവിടെ, നാം എവിടെ? അഗ്നിയോടൊ ശലഭങ്ങൾ എതിർക്കുന്നത്? നിങ്ങൾ ഭയപ്പെടുന്നു. ആരവിടെ? (തവണക്കാർ വരുന്നു) ധോഡപ്പനായനോടു വരുവാൻ പാശ്ചിമം പോ. (തവണക്കാർ പോകുന്നു) മാന്താണുവർമ്മരാജാച്ചുമായി സഖ്യം ചെയ്യുന്നതു നമുക്കു സന്തോഷംതന്നെ—എന്നുതന്നെ—(ധോഡപ്പൻ വരുന്നു.) ധോഡപ്പാ! ഇവർ വടക്കെ ഇളംകൂറിന്റെ ആധിപത്യമാണ്. അദ്ദേഹം നമ്മോടുകൂടി സഖ്യം ആവശ്യപ്പെടുന്നു.

ധോഡ:--പ്രഭോ, ഈ ദാസൻ ചെയ്യേണ്ടതു കല്പിക്കണം. (നായനാർക്ക് മനഃഹസിക്കുന്നു.)

നായനാർ:--അങ്ങനെ സഖ്യം ചെയ്യുന്നതായാൽ നമ്മുടെ സൈന്യത്തെ താമസിയാതെ മലയാളക്കരയിലേക്കു നയിക്കേണ്ടി വരും. അതിനുള്ള ഒരുക്കങ്ങളെല്ലാം തയ്യാറുണ്ടോ?

ധോഡ:--പ്രഭോ, കല്പിക്കുന്നതായാൽ ഒരു നിമിഷത്തിനുള്ളിൽ ഒരുക്കം വന്നതാണ്.

നായനാർ:--അറുപതിനായിരം രാജ്യരക്ഷയ്ക്കു നിന്തി മുപ്പതിനായിരം അയയ്ക്കുവാൻ സാധിക്കുമോ?

ധോഡ:--അതും അതിലധികവും സാധിക്കും സപാമി!

നായ്ക്കൻ:—എന്നാൽ (പ്രതിനിധികളെ നോക്കി) ഈ സ
ഖ്യം മില പ്രത്യേക നിശ്ചയങ്ങളോടും കരാറുകളോടും
കൂടി വേണ്ടതാകയാൽ അതു നാം മന്ത്രിസഭയിൽ ആ
ചോചിച്ചു നിങ്ങളെ അറിയിക്കുന്നതാണ്' അതുചൊ
വിഞ്ഞു എന്റെ അതിഥികളുടേ താമസിക്കണം.

കൃ:കുട്ടി:—അവിടുത്തെ ഹ് തംപോലെ ഒക്കെ ചെയ്തു
വാൻ ഞങ്ങൾ തയ്യാറാണ്.

നായ്ക്കൻ:—ഏതു വഴിക്കായിരിക്കും നമ്മുടെ സൈന്യത്തെ
അയക്കുവാൻ സൗകര്യവും സാധ്യവും?

നയനാർ:—പുരം വഴിക്കായ്കൽ എളുപ്പമുണ്ട്.

ഡോഡ:—പുരത്തിന്റെ പശ്ചിമഭാഗത്തിൽ കുറെ പട
യാളികൾ പാലയം അടിച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന് അതിരുകാല
ൽക്കാർ അറിയിച്ചിരിക്കുന്നു

(നായ്ക്കൻ പ്രതിനിധികളുടെ നേരെ ക്രോധത്തോടെ
നോക്കുന്നു)

നായ്ക്കൻ:—ഡോഡപ്പൻ പറയുന്നതു ശരിതന്നെയോ?
(പ്രതിനിധികൾ അത്യാത്മം നോക്കുന്നു)

കൃ:കുട്ടി:—സപാമി, ഞങ്ങൾ ഒരു ഭടനപ്പോലുംകൂടെ
കൊണ്ടുവന്നിട്ടില്ല.

നായ്ക്കൻ:—എന്നാൽ ചെന്ന ഇതാരുടെ സൈന്യം?

നമനാർ:—കോലത്തിരിയുടെ പടത്തലവൻ കമ്മാരൻ
നമ്പ്യാർ അയച്ചിട്ടുള്ളതായിരിക്കാം.

നായ്ക്കൻ:—എന്തിന്?

കൃ: കുട്ടി:—പക്ഷെ, ഞങ്ങൾ ഇങ്ങോട്ടുപോന്നത് അവൻ
അറിഞ്ഞിരിക്കാം.

ഡോഡ: കോലത്തിരി മുനൂറുവർ എന്നാണു ചേർ എഴുതിക്കാണെന്നതു്.

കൃ: കട്ടി:—അവർ കമ്മാരൻ നമ്പ്യാരുടെ വിശ്വസ്തരുടെ നാരാണ്.

നായ്ക്കൻ:— (ആലോചിച്ചു്) കമ്മാരൻ-കാമു-കാ ഈ ചേർ നാം ഇതിനുമുമ്പു കേട്ടിട്ടുണ്ടു്

നയനാർ:—അവൻ ഒരു കരുത്തംകെട്ടുവനാണ്.

കൃ: കട്ടി:—ഈ വിവരണെ നമ്മുടെ മാറ്റത്തിൽനിന്നുകൊണ്ടു റിയാൽ വളരെ നന്നായിരിക്കും.

നായ്ക്കൻ:—ശരി. സന്ധികായും തീച്ചയായാൽ ആ കാൽപ്പൊരിപ്പറവാനെന്ന നിലയിൽ നാം അവനെ ലൌകികവഴിക്കേതെന്ന ഇവിടെ വരുത്തിക്കളയാം.

കൃ: കട്ടി:—വിശദമാക്കുന്നിട്ടുണ്ടു മുഖിൽവെച്ചു സന്ധികായും ആലോചിക്കുന്നതു്—

നായ്ക്കൻ:—ഉചിതമല്ല. അതു നമുക്കറിഞ്ഞു കൂടുന്നോ. (പൊട്ടിച്ചിരിക്കുന്നു) അവനെ നമ്മുടെ കയ്യിൽ കിട്ടിയെൽ പിന്നെ—എന്താ ഡോഡപ്പാ!

ഡോഡ:—സപാമി. (ക്രൗര്യം നടിക്കുന്നു:)

നായ്ക്കൻ:—നിങ്ങൾ അതിനെപ്പറ്റി കനം ശരീരയേണ്ട. (ഡോഡപ്പനെ വിളിച്ചു സ്വകാര്യം പറയുന്നു.)

നയനാർ:—(അപമാനം) അപകടമാരോ?

കൃ:—കട്ടി—പന്തിയല്ലെങ്കിൽ ചന്നാചഴി പോകരുതേ!

നായ്ക്കൻ:—ഡോഡപ്പ! ഇവർക്കുള്ള വാസസ്ഥലം കാണിച്ചുകൊടുക്ക.

ഡോഡ:—സപാമി—(തൊഴുതുപോകുന്നു; രണ്ടുപേരും പിന്നാലെ പോകുന്നു)

നായർ:—ഭീരുക്കൾ (പൊട്ടിച്ചിരിച്ചു) കമ്മുവിനു ഫണ
മുണ്ടോ എന്നു വരുത്തി കൊണ്ടിട്ടുതന്നെ നോക്കാം.
(പോകുന്നു)

കർട്ടൻ.

രംഗം 13.

(വഴിയിൽകൂടി ഒരു മഞ്ചൽ മൂളിച്ചുകൊണ്ടു പോകുന്നു—കരുണാകരൻ കൂടെ നടക്കുന്നു—പിന്നിൽ കർട്ടൻ പൊതുവെ—കല്യാട്ടവീടിന്റെ മുറ്റം കാണുന്നു.)

(അണിയറയിൽ) “മാധവി ഏത്തി കിട്ടട്ടാ.”

(അണിയറയിൽ മറുപുറത്തു്) അമ്മെ! അമ്മെ! മാധവി വന്നു, ഞാനിതാ പോണം.

(അ—ചെല്ലു, ചെല്ലു, ഞാനീ ദോഷത്തട്ടു വാങ്ങിവെച്ചിട്ടുവരാം.)

(മീനാക്ഷി കാടിവന്നു പടിക്കലേക്കു നോക്കുന്നു.)

മീനാക്ഷി:—വന്നു മാധവി, വന്നു മാധവി. റമ്മുടെ മാധവി വന്നുചൊ! കൈകൊട്ടി പാടിക്കളിച്ചു രസിക്കുന്നു—മാധവി പ്രവേശിക്കുന്നു—മീനാക്ഷി കണ്ണുപൊത്തി ലജ്ജിക്കുന്നു.

മാധവി:—(ഉമ്മവെച്ചു്, കൈരണ്ടും പിടിച്ചു തന്റെ കപോലങ്ങളിൽ ചേർത്തു്) എന്നെ ഇതിനുമുമ്പു കണ്ടിട്ടുണ്ടോ?

മീനാക്ഷി:—(നോക്കി) ഇല്ല.

മാധവി:— ഉവ്വ്.

മീനാക്ഷി:— ഇല്ല, ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല — അമ്മ മാധവി വന്നു. (ശ്രീദേവി പ്രവേശിക്കുന്നു)

ശ്രീദേവി:— മാധവിയോ; മാധവിപ്പുടത്തി എന്നു പാ. വികൃതി—പ്രായം കണ്ടാലറിഞ്ഞുളളോ? എത്രദിവസമായി ഇവൾ മാധവീയുടെ വരവും കാത്തിരിക്കുന്നു. ചോദ്യങ്ങളോരോന്നു ചോദിച്ചു എനിക്കൊരു സൈപരവും തരാറില്ല. എന്തിനാ നമ്മളിവിടെ ഇങ്ങനെ നില്ക്കുന്നതു്? അകത്തേക്കു പോവ്വാ.

(മുമ്പു ശ്രീദേവിയോ, മീനാക്ഷിയുടെ കൈപിടിച്ച മാധവിയും പോകുന്നു — പിന്നിൽ കർട്ടൻ പൊങ്ങുന്നു — എല്ലാവരും വീട്ടിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ശ്രീ:— (ഇരിക്കുവാൻ ഭാവിച്ചുകൊണ്ടു്) മാധവി അവിടെ ഇരിക്കൂ. വൺമാനങ്ങളൊക്കെ ചോദിക്കട്ടെ. കുറച്ചിരുന്നിട്ടു കളിപ്പു് എന്തെങ്കിലും കഴിക്കാം. ഞാനൊക്കെ തയ്യാറാക്കിട്ടുണ്ടു്. (മീനാക്ഷിയെ അരികിൽ ഇരുത്തിക്കൊണ്ടു മാധവി ഇരിക്കുന്നു.)

മാധവി:— ഞാൻ അറിയാതെ മീനാക്ഷിയെ തൊട്ടുപോയി.

മീനാക്ഷി:— ഞാൻ മീനാവല്ല — മീനാക്ഷിയാണ്.

ശ്രീ:— വികൃത്! അധികപ്രസംഗം പറയുന്നോ?

മാധവി:— (ചിരിച്ചു്) മീനാക്ഷിയൊ, കമലാക്ഷിയൊ എന്നു നോക്കട്ടെ. (താടിചിടിച്ചു് ഉയർത്തി നോക്കുന്നു; മീനാക്ഷി മാധവിയുടെ മടിയിൽ തലചായ്ക്കുന്നു — മാധവി പുറം തലോടുന്നു.)

ശ്രീ:—നോക്കൂ. മണ്ണിൽ കിടന്നു പുരണ്ടിരിക്കുന്നത്. അവൾക്കു മുങ്ങിക്കിടക്കുന്നതുവെക്കാണു യാതൊരു തരക്കേടും ഇല്ല. മാധവിയുടെ ഉടുത്തതു മുഷിക്കണ്ട. എണ്ണിക്കു (മീനാക്ഷി എഴുന്നേൽക്കുന്നു.) കമ്മാരന്റെ എഴുത്തു വന്നുതല്പറ്റു അവൾക്കു ഇരിക്കുകൊള്ളാമെന്നായി. കമ്മാരനെ മാത്രമേ അവൾക്കു കറച്ചു ശങ്കുയുള്ളൂ.

മാധവി:—അദ്ദേഹം എന്നാ ഇവിടെ ചെന്നു?

ശ്രീ:—ബന്ദുക്കു പോകാമഴി ഒരു ദിവസം ഇവിടെ താമസിച്ചിട്ടു പോയെ. മാധവി എത്തുന്നതുവരെ ഇവിടെ താമസിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ല. തിരിയെ വരുന്നവഴി ഇവിടെ കേറിയു പോവാമെന്നു പാഞ്ഞതു്.

മീനാക്ഷി:—കമ്മാരന്റെ പടയാളികളുടെ ഉടുപ്പിനു നല്ല ഭാഗിയുണ്ടു്, ഇല്ലെ അമ്മ?

ശ്രീ:—ഈ വട്ടത്തൊഴിക്കെ എന്തിനാ മാധവി—നാട്ടിൽ കലാപങ്ങളൊന്നും ഉണ്ടായിട്ടില്ലല്ലോ?

മാധവി:—അതൊന്നും കൂടാതെ കഴിക്കാനാണ് അദ്ദേഹം ബന്ദുക്കു പോയിട്ടുള്ളതു്.

മീനാക്ഷി:—മാധവി ഏട്ടത്തി—കമ്മാരമ്മാവൻ നിങ്ങളുടെ ആരാ?

ശ്രീ:—അതൊന്നും നിനക്കറിയാമോവെച്ചിട്ടില്ല. (മാധവി തലതാഴ്ന്നു ലജ്ജിക്കുന്നു). പോയി കളിച്ചുവന്നു മാധവിക്ക് പലഹാരത്തിനൊക്കെ തയ്യാറാക്കൂ.

മീനാക്ഷി:—എനിക്കു മനസ്സിലായി. (എഴുന്നീൽക്കുന്നു). ഞാൻ മാധവി ഏട്ടത്തിയുടെ കൂടെ കടവിലേക്കു പോകും. കിട്ടോ—അമ്മ! (പോകുന്നു)

ശ്രീ:—തന്നെ വളർത്തുന്നതുകൊണ്ടു പെണ്ണു വകതിരിവു പഠിച്ചിട്ടില്ല. ഇളംകൂർ ശുദ്ധപ്പെടുത്തിയിരുന്നല്ലോ? മാധവി:—ഇങ്ങോട്ടു പോകുവാൻ അതും സഹായിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

ശ്രീ:—കമ്മാരൻ ഇവിടെ ചന്നപ്പാടി വർത്തമാനങ്ങളൊക്കെ പറഞ്ഞുവെല്ലോ. അതുകൊണ്ടു വളരെ സന്തോഷമായി. കമ്മാരൻ നല്ലവനാ.

മീനാക്ഷി:— (പ്രവേശിച്ചു്) ഞാൻ ഏട്ടത്തി കരമിച്ചു കളിക്കാൻ പൊക്കോളാം കിട്ടോ അമ്മ!

ശ്രീ:—നിന്നോടല്ലേ പോയി കളിച്ചു വരാൻ പറഞ്ഞു. (മീനാക്ഷി പോകുന്നു) അപ്പാടി ഇന്നു ദിവസമാണെന്നു വല്ലതും ഉറച്ചിട്ടുണ്ടോ?

മാധവി:—ഇല്ല. കോലാഹലങ്ങളൊക്കെ കണ് കരുണിട്ടു വേണ്ടിവരും.

ശ്രീ:—എവിടെവെച്ചാവും? മാവിലാംകുന്നിലോ; ഇവിടെയോ?

മാധവി:—ആവോ കനം അറിഞ്ഞുകൂടാ. ഒക്കെ അവിടുന്നു നിങ്ങളും കൂടി തീർച്ചയാക്കുന്നപോലെ എങ്ങനെ എനിക്കു പറയാനുള്ളു.

ശ്രീ:—എന്റെ മീനാക്ഷിയും മാധവിയും തമ്മിൽ എവിടെ ഒരു വൃത്യാസവും ഇല്ല. എത്ര നാളെങ്കിലും ഇങ്ങു പോലെ ഇവിടെ പറഞ്ഞാളു. മദ്യം അതിൽ മരിച്ചു തോന്നില്ല

മാധവി:—എനിക്കറിഞ്ഞുകൂടെ അമ്മ. രാഘവൻ നമ്പ്യാരും അവിടുന്നു ദേഹംകൊണ്ടു രണ്ടെന്നുള്ളു.

അമ്മാമനും മമ്മമ്മനും എന്ന നിലയിലല്ല അവർ തമ്മിലുള്ള പെരുമാറ്റവും ബഹുമാനവും.

ശ്രീ:—മീനാക്ഷിയുടെ കാര്യവും ആലോചിച്ചുതടങ്ങുകാലമായി.

മാധവി:—ഇവിടെ താമസിക്കുന്ന കാലം മീനാക്ഷിയെ കണ്ടു സംസ്കൃതം പഠിപ്പിച്ചാലോ എന്നാലോചിച്ചുവെറുതെ സമയം കളയേണ്ടല്ലോ.

(അണിയറയിൽ) എന്റെ കുളികഴിഞ്ഞു

ശ്രീ:—ഇത്ര ചേഗൊ! എന്തൊരു കുളിയാ ഇത്? (മാധവിയോടു) തരക്കേടില്ല. അവിടേക്കു വല്ലതും രണ്ടുക്കാരും വശമെങ്കിലല്ല, നല്ലവരോടു പെരുമാറാൻ സാധിക്കുമുള്ളൂ?

മീനാക്ഷി:—(പ്രവേശിച്ചു) ഒക്കെ തയ്യാറായി, അമ്മ!

ശ്രീ:— ഈ പെണ്ണ്! എന്നാൽ കുളിക്കുവാൻ പോകയല്ലേ?

(മാധവി എഴുന്നേൽക്കുന്നു. ശ്രീദേവി മീനാക്ഷിയോടു, മാധവിയുടെ കൂടെ നടവിലേക്കു പോകാൻ പറയുന്നു. മീനാക്ഷി കൈകൊട്ടി ആഹ്ലാദിക്കുന്നു)

കർട്ടൻ

രംഗം 14.

(ബന്ദുർ സോമശേഖരനായ്ക്കന്റെ ഉദ്യാനസൗധം—മുഖിൽ ഒരളിമതിൽ—സമയം രാത്രി—നായ്ക്കനും കമ്മാരനും സംസാരിച്ചുകൊണ്ടു നിൽക്കുന്നു.)

നായ്ക്കൻ:—ഇളംകൂറിന്റെ പ്രതിനിധികൾ ഇത്ര വഞ്ചകന്മാരാണെന്നു നാം കരുതിയില്ല. ഏഴുത്തിലെ ഒപ്പുകൂടി കള്ളപ്പാണെന്നാണോ നിങ്ങൾ പറയുന്നത്?

കമ്മാരൻ:—ഇളംകൂർ ഇപ്പോൾ കോലത്തിരികേവിലകത്തു തടവുകാരനായി പാർക്കുന്നു. പ്രതിനിധികൾ എന്നു പറഞ്ഞുവന്നവർ രാജദ്രോഹികൾ എന്നനിലയിൽ ബഹിഷ്കരിക്കപ്പെട്ടവർ; പിന്നെ എന്തു സംശയം?

നായ്ക്കൻ:—കപ്പലിൽ കള്ളന്മാർ ഉണ്ടായിക്കൂടെന്നുണ്ടോ?

കമ്മാ:—(ആത്മഗതം) എതിർചോദ്യങ്ങൾ ചിലതു മുമ്പിൽ തട്ടുന്നുണ്ടു്; എങ്കിലും വിട്ടുകൊടുത്തുകൂടാ. (പ്രകാശം) കോലത്തിരി രാജാവിന്റെ പ്രതാപശക്തിയും പടനായകൻ കമ്മുവിന്റെ അധികാരശക്തിയും അറിയാഞ്ഞിട്ടാണ് അങ്ങനെ സംശയിക്കുന്നത്. ചതിയ്ക്കും വഞ്ചനയ്ക്കും കോലത്തിരിനാട്ടിൽ സ്ഥലം അനുവദിച്ചിട്ടില്ല. കഴുവിൻ മരത്തിന്മേലല്ലാതെ കള്ളന്മാരെ കാണുകയുമില്ല.

നായ്ക്കൻ:—(ആത്മഗതം) ഹായ്, എന്തൊരൗദ്ധത്യം. (പ്രകാശം) അഥവാ നാം പ്രതിനിധികളുടെ ചലയിൽ പെട്ടുവെന്നിരിക്കട്ടെ. എന്നാൽ—

കമ്മാ:—എന്നാൽ അങ്ങയുടെ ഉദാരമായ ഈ ആതിഥ്യം പടനായകനായ കമ്മാരനു അല്പനേരംമറക്കേണ്ടി വരും.

നായ്ക്കൻ:—എന്റെ മരണം വരെ, അല്ലേ?

കമ്മാ:—അല്ല—ബദന്തർ നായ്ക്കന്റെ മാനഹാനി വരെ.

നായ്ക്കൻ:—(ആത്മഗതം) ഈ വിഷം തേച്ചു നാരായണ സോമശേഖരനായ്ക്കന്റെ നേരെയാ? ഹോ, ഇരിക്കട്ടെ (പ്രകാശം) പ്രതിജ്ഞയ്ക്കു വിരോധമായി ഇളംകൂറുമാറുളള സഖ്യം നാം റദ്ദാക്കുന്നതായാൽ അതുകൊണ്ടുള്ള പ്രയോജനം, കോലത്തിരി രാജാവിന്റെ പ്രീതി മാത്രമായിരിക്കുമോ?

കമ്മാ:—അല്ല—ആത്മരക്ഷ, അഭിമാനരക്ഷ, കൃത്യപരിപാലനം, സജ്ജനപ്രശംസ.

നായ്ക്കൻ:—(ചിരിച്ചു്) ഇതൊക്കെ കൈയിലിട്ടാൽ ഘനം തുടങ്ങുന്ന വസ്തുക്കളാണോ?

കമ്മാ:—രാജകുറങ്ങളിൽ കനം തുങ്ങേണ്ടവയാണ്. യശസ്സിനെക്കാൾ ഗുരുതരമായി രാജാക്കന്മാർക്കു മറ്റൊന്നാണുള്ളതു്?

നായ്ക്കൻ:—(ആത്മഗതം) ഈ വിഷംതേച്ചു നാവു് എത്ര നേരംകൂടി ചലിക്കുമെന്നറിയാം (പ്രകാശം) എന്നാൽ ഇനി കുറച്ചു ശയനസുഖം അനുഭവിക്കുകയല്ലേ?

(മാളികയിൽ കയറുന്നു—കമ്മുവും കൂടെ കയറുന്നു.—മാളികയിൽ ചെന്നു്)

കമ്മാ:—കമ്മാരൻ സ്വതന്ത്രനായിത്തന്നെവെങ്കിൽ രാജ്യകാര്യകലപ്പമായ പ്രസംഗമെന്നും അങ്ങയുടെ പ്രശംസനീയമായ ആതിഥ്യകാലാഹലത്തിൽ ഇടകലത്തുകയില്ലായിരുന്നു.

നായ്ക്കൻ:—അതിനെപ്പറ്റി നിങ്ങൾ വിചാരപ്പെടേണ്ട. സുഖമായി കിടന്നുറങ്ങു. സോമശേഖരനായ്ക്കന്റെ ഒരു

ദാർശനികം ആതിഥ്യവും അന്യന്റെ വാക്കുകൾക്കോ
 പ്രസ്തുതികൾക്കോ പരിഭവിക്കത്തക്കവയല്ല. എന്നാല
 ഞാനയാവട്ടെ (ഇറങ്ങിവന്ന് ആത്മഗതം) നയം
 പറി എന്നാണു തോന്നുന്നത്. ഒതു ഫലിച്ചു എന്നു
 കരുതി കൃതായ്മനായിരിക്കുന്നു. സോമശേഖരനായ്ക്കു
 അറിയുന്നില്ല. എങ്കിലും ഇവൻ ചിലപ്പോഴൊക്കെ
 (ചുറ്റും നോക്കുന്നു. രണ്ടു കിരണങ്ങൾ ഒരേ കളിപ്പിരി
 കുന്നതു കാണുന്നു.) ശരി-നാളത്തെ ഉഭയം ഇവൻ കാ
 ണിപ്പി (പോകുന്നു)

കമ്മാ:—(ആത്മഗതം) നായ്ക്കന്റെ വാക്കിൽ വ്യാജം ച
 ല്ലതുമുണ്ടോ? അറിഞ്ഞുകൂടാ. കൂറന്മാൻ; ചതിയനു
 മാൻ. അതു കണ്ണുകളാൽ അറിയാം. സച്ചുത്തിനു കാ
 രണം, തെറ്റിദ്ധാരണയാണെന്നു സമ്മതിക്കുന്നുണ്ട്.
 എന്നാൽ ലുബ്ധിപ്പാത്തവനല്ല. ഇളംകുറിന്റെ ആറു
 കാർ മോഹിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും വരാം. “കേനകേവ്യ കര
 ഘോഷ്യ ജിഹവാ വിപരിചർത്തത” ആ നയം കോല
 ത്തിരി തിരുമനസ്സിലെ ഭൂതൻ, ഈ കമ്മാരൻ, കൊ
 ല്ലില്ല. ആർട്ട. (കോട്ടുവായിടുന്നു) നാളെ അറിയാം ഉറ
 ണം വല്ലാതെ വരുന്നുണ്ട്—കിടക്കുകതന്നെ. (കിടക്കുന്നു)
 (രണ്ടു കിരണങ്ങൾ ചുവട്ടിൽ വരുന്നു)

കന്നാമൻ:—ഞാൻ പറയുന്നതുപോലെ കേട്ടോളൂ. കട
 പട എന്ന കച്ചയൊന്നും ഉണ്ടാക്കരുതെ.

രണ്ടാമൻ:—ഞാനിതു നടക്കുകയാണ്. കശപിശ എന്നൊ
 ന്നും പായാണ്ട്, നല്ലൊന്നും പാഞ്ഞു മനസ്സിലാക്കി
 തരണം.

കന്നാ:—അതല്ലേ പറഞ്ഞത. എത്രയെണ്ണത്തിനെ ഞാനിതുപോലെ കണ്ടിൽ ചാടിച്ചിരിക്കുന്നു! (മാളികയുടെ അടുത്തടുത്തു) ഇതാ ആ തല പിടിച്ചോളൂ—പോന്നിടല്ലേ?

രണ്ടാ:—ഉവ്വ്.

കന്നാ:—എന്നാ അവിടെ ഇടുക്കു—(ഇടുവാൻ ഭാവികന) കച്ച കേൾക്കുക! (ഇടുവാൻ) ഇനി ആ കൊടുത്തു—(ഉത്തരം) ആയാ?

രണ്ടാ:—(ഉച്ചേന്നു് ആംഗ്യം കാണിക്കുന്നു)

കന്നാ:—ഇനിനമുക്കു പുറത്തേക്കു പോയാം. (രണ്ടുപേരും പോയിവരുന്നു. പരിശോധിച്ചു്) എല്ലാം ശരിയായി. നമുക്കിനി അവിടെ പോയി കാത്തിരിക്കാം. (രണ്ടുപേരും മാറി ഇരിക്കുന്നു.)

രണ്ടാ:—ഇതെന്താടോ കഥ? താനീ കാണിച്ചതൊക്കെ എന്തിനാ?

കന്നാ:—അതിന്റെ മുകളിൽ ഒരാൾ കിടക്കുന്നില്ലേ? അവനു ചാതാളത്തിലേക്കു വഴി വെട്ടേ.

രണ്ടാ:—എന്നുവെച്ചാൽ?

കന്നാ:—ഇതൊരു യന്ത്രമാളികയാണ്. സാമീയുടെ മുത്തച്ഛനായിട്ടു പണിയിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. സൂത്രപ്പണികൾ പലതും ഉണ്ടു്. ഇപ്പോൾ കാണാം.

രണ്ടാ:—(നോക്കി) ഇപ്പോൾ വിശേഷം ഒന്നും കാണാനില്ലല്ലോ.

കന്നാ:—ചരട്ടെ. കുറച്ചു ക്ഷമിക്കു—മുകളിൽ കിടക്കുന്നവൻ ഒന്നനങ്ങട്ടെ അപ്പഴല്ലേ കാണേണ്ടതു്! ഒക്കെ കൂടി ചാതാളത്തിലേക്കു്.

M/1106

നോക്കൂ:— (നോക്കി) നേരം കുറയായല്ലോ.

കന്നാ:— അതുകൊണ്ടെന്താ? ഒരു മനുഷ്യൻ ഇവിടെ ~~അടുക്കി~~ ^{അടുക്കി} ~~കിട്ടി~~ ^{കിട്ടി}. ഇനി നമുക്കു ശവം ആ പൂഴയിൽകൊണ്ടുണ്ടാക്കേണ്ട ഭാരമേ ഉള്ളൂ.

(മാളിക കീഴ്പോട്ടു പോകുന്നു — കിങ്കരന്മാർ അവിടെ ചെല്ലുന്നു — കാണാതാകുന്നു — നേരം പ്രകാശമാകുന്നു — കിങ്കരന്മാർ ശവംകൊട്ടിയെടുത്തു പൂഴവക്കത്തുവരുന്നു — പൂഴയുടെ കരറാത്ത രണ്ടു നായാട്ടുകാർ ഇർക്കുന്നു.)

കന്നാ:— എന്തു കനാപ്പാതു്. കന്നിവിടെ വെള്ളം (ആശ്ചര്യം സിദ്ധം)

കന്നാ: നായാട്ടു:— (നോക്കി) മുക്ഡൂൺ അതെന്താണെന്നു പറയാമോ

മുക്ഡൂൺ:— ഒരു മുതലേതെ പൂഴയിലിട്ടുവാൻ പോകയാണെന്നു തോന്നുന്നു.

കന്നാ: നായാട്ടു:— ഹിന്ദുക്കൾ സാധാരണ ശവം ദഹിപ്പിക്കാതെ പൂഴയിലിടുന്ന പതിവില്ലല്ലോ? പിതൃകർമ്മം ചെയ്യേണ്ടവരാരും കൂടെ വന്നതായും കാണുന്നില്ല. ശരീരം ബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നതു നോക്കൂ. എന്തിക്കിതൊട്ടും പിടിച്ചില്ല.

മുക്ഡൂൺ:— കൊഡ്ഡാവു്! നാം മൈസൂരിലല്ലല്ലോ. (കിങ്കരന്മാർ ശവം വീണ്ടും എടുക്കാൻ ഭാവിക്കുന്നു.)

കന്നാ: നായാട്ടു:— അതു സാരമില്ല വെള്ളം വെടി, തലയ്ക്കൽ നില്ക്കുന്നവനെ.

(വെടി പൊട്ടുന്നു. കിങ്കരന്മാർ മറിഞ്ഞുവീഴുന്നു)

കന്നാ: നായാട്ടു:— മുക്ഡൂൺ, വര.

(രണ്ടുപേരും കമ്മാരന്റെ അടുത്തു വരുന്നു. ഒന്നാം നായാട്ടുകാരൻ കെട്ടഴിക്കുന്നു. കമ്മു കൺതുറന്നുനോക്കി മന്ദഹസിക്കുന്നു)

ഒന്നാം നായാട്ടു:—നീ മൃത്യുവിന്റെ വായിൽ വീണവനാണ്; എന്തിട്ടും നീ പിരിക്കുന്നുവോ?

കമ്മു:—ജീവരക്ഷ ചെയ്തവൻ പിതൃതുല്യനാണ്. അച്ഛനെ കാണുന്ന സമയം സന്തോഷിക്കുകയല്ല ചവണ്ടുളു്?

ഒന്നാം നായാട്ടു:—നിങ്ങളാരു്?

കമ്മു:—വെള്ളവക്കമ്മു (ഒന്നാം നായാട്ടുകാരൻ ആശ്രയത്തോടെ നോക്കുന്നു) നിങ്ങളാരു്?

ഒന്നാം നായാട്ടു:—ഹൈരോലി.

(കമ്മു ആരോബഹുമാനപൂർവ്വം കീഴ്ചവെട്ടു നോക്കി തൊഴുന്നു.)

കർട്ടൻ.

രംഗം 15.

(സ്വപ്നം മൈസൂർ—രാജാക്കണം—ടിപ്പുപ്രവേശിക്കുന്നു)
ടിപ്പു:—എന്തടിയന്തിരകാര്യമാണിതു്? ഇനിയും വല്ല കൂലിചവലയും എടുപ്പിക്കുവാനായിരിക്കുമോ വിളിക്കുന്നതു്? (കൈ കടിച്ചു്) ഹീ! ആ കാഹർ കമ്മാരൻ ഇവിടെ വന്നതിൽ പിന്നെ ടിപ്പു ഒരു രാജകമ്മാരനാണെന്നു കൂടി അച്ഛൻ മറന്നിരിക്കുന്നു. ബന്ദുർ നായ്ക്കനെ ജയിക്കുവാൻ കമ്മു മതിയെന്നും അവന്റെ യുദ്ധച്ചെലവിനു പണം ശേഖരിച്ചു കൊടുപ്പാൻ ഈ കൊള്ളരുത്ത

ടിപ്പു ചേണമേനോ! ഈ, കൊള്ളാം അത്ര മാത്രമേ ടിപ്പുവിനെ അപമാനിച്ചുപറ്റിയവകിൽ സഹിക്കുമായിരുന്നു. പണക്കിടി ഞാൻതന്നെ ബാധിതനായിട്ടുണ്ടാകാൻ ഇല്ലെന്ന് എത്ര കരുതാനുണ്ടായിട്ടുണ്ടു! അല്ല! ഈ വിനീതദാസന്റെ പേരിൽ സാമ്രാജ്യത്തെ പിടിച്ചടക്കാനുണ്ടാകുമോ? മകന്റെ നേരെ അല്ലെങ്കിൽ സ്നേഹം? യുവാവായ ടിപ്പുവിനു സുൽത്താന്റെ കരു ഭൂമിന്റെ ഭൂമിനാവാൻ ഉണ്ടാകാൻ യോഗ്യതയെങ്കിലും കല്പിച്ചുകൊടുത്തുവല്ലോ! (ആലോചിച്ചു തോഴത്തോടെ) ഒന്നിലെ — ഈ ടിപ്പുയഥാർത്ഥ യുവാവായവു — അല്ലെങ്കിൽ ഈ കാഹളം — നരകശിഖിയിൽ നിന്നു തോണ്ടിയെടുത്ത ആ മലനാടൻ പൂട്ടു — ഹൈദരാലിയുടെ ദത്തപുത്രൻ — രണ്ടാലൊന്നും!

(വാളിന്റെ മുമ്പു നോക്കിക്കൊണ്ടു പോകുന്നു — പണിയിൽകൂട്ടൻ പൊതു നു — ഹൈദരാലിയുടെ രാജധാനി — ആലോചന: മുറി — ഹൈദരം മുക്തം ധൂനം ഇരുന്നു കൊണ്ടു പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ഹൈദർ: — കമ്മാരന്റെ നേരെ ടിപ്പുവിനെത്താ ഇത്ര വൈരം? കമ്മാരൻ ബുദ്ധിമാനാണ്; വിവേകിയാണ്, വിനീതനാണ്. ഇസ്ലാംമതത്തിൽ അവൻ വിദ്വേഷവും ഇല്ല. ഹിന്ദു മതത്തിൽ അവനു മേൽമുഷ്ടിയും ഇല്ല. പിന്നെ പുനതം കമ്മുവിനെ കണ്ടാൽ അവൻ മുഖം വീഴ്ത്തിക്കൊടുക്കും? അസൂയ മാത്രമാ, അതോ, അധികപ്രസംഗം കൂടിയുണ്ടോ?

മുക്തം: — നാ മേട്രമോഗത്തിൽ നിന്നു പിരിഞ്ഞു അങ്ങയുടെ നിർദ്ദേശപ്രകാരം കമ്മുവും ഞാനും എടുത്തു ക

തിരപ്പട്ടാളങ്ങളോടുകൂടി ശ്രീരംഗപട്ടണത്തു എത്തിയ
ദിവസം ഒരു സംഭവമുണ്ടായി.

ഹൈദർ:—എന്താത്ത്?

മുക്താബ്:—അന്നു ടിപ്പുവിന്റെ കാലനായട്ടായിരുന്നു.

ഹൈദർ:—അവന്റെ ഈ പ്രവൃത്തികൾക്കു നമ്മുടെ
ഹിന്ദുപ്രജകൾക്കു രക്ഷിക്കുന്നില്ലെന്നു പലതവണയും
ഞാൻ അവനോടു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അവൻ എന്റെ
പിൻവാഴ്ചക്കാരനാണെന്നു മറക്കുന്നു — ആദ്യം എ
ന്നിട്ട്?

മുക്താബ്:—കമ്മാരൻ ആദ്യം അറിഞ്ഞില്ല. നീ ഹൃദയശൂന്യ
നാണ്, ജീവികളെ വെറുതെ ഉപദ്രവിക്കുന്നോ? എന്നു
കടന്നു ചോദിച്ചു.

ഹൈദർ:—അതു ഞാനവനോടു പലപ്പോഴും ചോദിക്കാ
റുള്ള വാക്കാണ് — പിന്നെ?

മുക്താബ്:—ടിപ്പു കമ്മുവിന്റെ നേരെ കൃപ തിരിച്ചു.

ഹൈദർ:—അപ്പോൾ കമ്മു എന്തു ചെയ്തു? പിന്നീ
രിച്ചോ.

മുക്താബ്:—ഇല്ല, വാൾ ഉൾപ്പെടെ “എടാ ഭീരു, കരടി നീ മു
ന്നോടു കതിരയെ നടത്തിയാൽ നിന്റെയും കതിരയു
ടെയും കഥ കഴിഞ്ഞു” എന്നു പറഞ്ഞു.

ഹൈദർ:—(പൊട്ടിച്ചിരിച്ചു) അവന്റെ അപ്പോഴത്തെ
മുഖം ഒന്നു കാണേണ്ടതായിരുന്നു. രണ്ടുപേർക്കും ശൗ
യ്യത്തിൽ ഒട്ടും കാര്യമില്ല. കലഹം പിന്നെ എങ്ങനെ
അവസാനിച്ചു?

മുക്താബ്:—ഇവിടുത്തെ നടവടികളൊന്നും അറിഞ്ഞുകൂടാ

താ ഒരു നായർപുരാവാനിദ്ദേഹം ക്ഷമിക്കണം' എന്നു പറഞ്ഞുനോക്കി—കൂട്ടാക്കിയില്ല. ഞാൻ കുതിരയെ കടന്നു പിടിച്ചു. "ഇയാളുടെ ഒരു രോമം തോടരുത്", അപ്പുറം കല്ലന്താണ്" എന്നു പറഞ്ഞപ്പൊഴെ കളിപ്പിച്ചു.

ഹൈദർ:—അപ്പോൾ തന്നെ അവിടെ തമ്മിൽ പരിചയപ്പെടുത്തിയില്ലേ?

മുഹ്:—ഉവ്വ്, കമ്മു ക്ഷമയാചനവും കൂടി ചെയ്തു. !

ഹൈദർ:—ഈ വക പരിഭവങ്ങൾ ടിപ്പു അത്ര വേഗം മറന്നതല്ല. അവന്റെ കര തേച്ചാലും മാച്ചാലും പോകാത്തതാണ്.

(ഹൈദർ ആലോചനയിൽ പെടുന്നു—ഒരു ഭടൻ സലാം ചെയ്തു മേശമേൽ ഒരൊഴുത്തു കൊണ്ടു വെച്ചു പോകുന്നു. ഹൈദർ എഴുത്തു വായിക്കുന്നു.)

"ഇന്നേയ്ക്കു മൂന്നാം ദിവസം ബദനൂർ നായ്ക്കനോടു കൂടി അവിടുത്തെ ദാസൻ ശ്രീരംഗപട്ടണത്തു' എഴുന്നതാണ്. ടിപ്പു സാഹിബ് പണം അയച്ചുനേരില്ല. കടം വാങ്ങി കായ്ക നിവർത്തിച്ചു"

ഹൈദർ:— (ഏഴുത്തിലെ തിന്മതി നോക്കി) ഇന്നേയ്ക്കു മൂന്നാം ദിവസം—ഘരതിന്നാണല്ലോ. 'മുഹ്സുൻ, കമ്മു വന്നുവോ എന്നു നോക്കൂ. (മുഹ്സുൻ പോകുന്നു. ടിപ്പു പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ഹൈദർ:—ടിപ്പു, ഞാൻ നിന്നെ ഏല്പിച്ചപ്രകാരം കമ്മാരൻ നീ പണം അയച്ചുകൊടുത്തില്ലേ?

ടിപ്പു:—(ഉദാസീനനായി) ഞാൻ തന്നെ കൊണ്ടുപോയി

കൊടുക്കണമെന്നല്ലെ അച്ഛൻ പറഞ്ഞത്!

ഹൈദർ:—നീ പോയോ?

ടിപ്പു:—ഇല്ല.

ഹൈദർ:—എന്തുകൊണ്ട്?

ടിപ്പു:—വേറെ തിരക്കുണ്ടായിരുന്നു.

ഹൈദർ:—തീർക്കൂ! പണം എന്തു ചെയ്യൂ?

ടിപ്പു:—വേറെ ആളുടെ കയ്യിൽ കൊടുത്തു.

ഹൈദർ:—എന്നു?

ടിപ്പു:—കറച്ചുഭിക്ഷമായി.

ഹൈദർ:—ആരുടെ കയ്യിൽ?

ടിപ്പു:—കാമ്മ് തോന്നുന്നില്ല.

ഹൈദർ:—എടാ മുട്രാച്ചാ! നിനക്കു കാച്ചെങ്കിലും ഞാൻ
ലീയുണ്ടെങ്കിൽ നിന്റെ മുതൽ നീ തന്നെ കടുതിന്നാ
ൻ തുനിയുമോ? എന്റെ മോഹങ്ങളൊക്കെ വെറും
സ്വപ്നമായി. ഹാ കഷ്ടം! എനിക്കു കമ്മാരനെ പറ്റി
ലെ ഒരു പുത്രനുണ്ടാവാൻ ഞാൻ ഭാഗ്യം ചെയ്തില്ലല്ലോ

(ടിപ്പു പല്ലുകടിച്ചു ശിരസ്രാണം വലിച്ചെറിയുന്നു. മ
ക്കുടുംബം കൈവിലങ്ങോട്ടുകൂടി, ബദന്തർ നായ്ക്കനും,
പിന്നാലെ കമ്മുവും പ്രവേശിക്കുന്നു ടിപ്പു കമ്മുവിനെ തു
ക്കുമായി നോക്കി പെട്ടെന്നു പോകുന്നു)

ഹൈദർ:—(നായ്ക്കനെ നോക്കി) കമ്മു, ഈ ദൃഷ്ടനെ നാം
എന്തു ചെയ്യണം?

കമ്മു:—സുൽത്താൻ സാഹിബ്ബിന്റെ ആജ്ഞയനുസരി
ച്ചു, ബദന്തർ ഗവണ്ണറായിരുന്ന സാമശേഖരനാട്ക
ന്റെ തേജോവധം ചെയ്തവൻ അവിടുത്തെ ഈ വി

നീതദസോ നാധിച്ചു. അതിൽപരമൊരു ഭാഗ്യം ഇവനു വേണ്ടതില്ല. നീതിന്യായങ്ങൾ തിരുമാനിക്കാണ്ടുതന്നെ കല്പിക്കേണ്ടതാണ്.

ഹൈദർ:—(മുക്താഭിഷേകം, അപവാരിതം)—നോക്കൂ ഞാൻ പറഞ്ഞിട്ടില്ല, എന്തു വിനയം! (കമ്മുവിനോടു) ശരി—എന്നാൽ ഈ കൊലപാതകിയുടെ ശിരച്ഛേദം കൂടി കമ്മു കഴിച്ചേക്കണം; എന്താ മുക്താഭിഷേകം?

മുക്താഭിഷേകം:—നായ്ക്കൻ കമ്മുവെന്ന് ചെയ്ത പതിക്കു ശിക്ഷ അതുതന്നെയാണ്.

കമ്മു:—(മുക്താഭിഷേകം) അങ്ങനെ ഒരു ശിക്ഷ എന്റെ കൈകൊണ്ടു നടത്തുന്നത് ഉചിതമായിരിക്കയില്ല.

ഹൈദർ:—ബന്ദുർ ഗവണ്ണരുടെ ശിരസ്സിന് ഉത്തമാം ഗത്തിന്—നമ്മുടെ കൈകൊണ്ടുതന്നെ ആ ബന്ദുർ മതി നൽകിക്കളയാം.

കമ്മു:—ഈ നായ്ക്കന്റെ പിതാമഹൻ—ഡോഡപ്പനായ്ക്കൻ—വിജയനഗര സമ്രാജ്യത്തിന്റെ അധഃപതനത്തിനുശേഷം കൊള്ളിച്ചെയ്ത കേടേഴിപരനായിത്തീർന്നതും (നായ്ക്കൻ ഹൈദർമാടുക്കുവാൻതഞ്ചാവൂർ നോക്കുന്നു.) അന്നത്തെ ഹൈദർ രാജാവു കപ്പം വാങ്ങി അയാളെ ബന്ദുർ ഗവണ്ണരാക്കിയതും അവിടേയ്ക്കു അറിഞ്ഞുകൂടാത്ത സംഗതികളില്ലല്ലോ.

ഹൈദർ:—അതുകൊണ്ടു്?

കമ്മു:—നായ്ക്കനെ നല്ല വഴിക്കു മേലാൽ നടത്തുകയല്ല അവിടെയ്ക്കു ഭ്രഷണമായിരിക്കുകയെന്നു് ഈ ദാസൻ സംശയിക്കുന്നു.

ഹൈദർ:—നായ്ക്കന്റെ പൂർവ്വചരിത്രം മുക്താബ്ബാസിനിനി
 യാമല്ലൊ. (കമ്മുവിനോടു്) ഗുണദോഷിക്കേണ്ട കാലം
 കഴിഞ്ഞു കമ്മു. അതിനുള്ള അവസരവും തെറ്റി.
 (നായ്ക്കൻ ചാടി ഹൈദറുടെ തലയ്ക്കു കൈച്ചുരുള കറ
 ഞുന്നു; കമ്മു തൽക്ഷണം നായ്ക്കനെ പിടിച്ചു മലത്തി
 കാൽ മാറ്റത്തു ഉന്നിനിന്നു്)

കമ്മു:— (വാളൂരി) ഈ നീചനീചന്റെ തല വെള്ളുവക
 മുമ്പിന്റെ വാറുകൊണ്ടു കൊയ്തെടുക്കുവാൻ തിരുവുള്ള
 മുണ്ടായി അനുവദിക്കണം.

ഹൈദർ:—വേണ്ട കമ്മു. അവൻ ജീവപත්യം നം ഏകാ
 നത്തടവിൽ കിടക്കട്ടെ.

(കമ്മു ആത്മയുത്തോടെ കാൽ എടുത്തു പിന്നോക്കം
 നോക്കുന്നു—ഭടന്മാർ വന്നു നായ്ക്കനെ പിടിച്ചുകൊണ്ടുപോ
 കുന്നു)

ഹൈദർ:—കമ്മു! നിങ്ങളെ ഞാനിന്നുമുതൽ “സർദാർ
 ഷേക്ക് അയാസുഖാൻ” എന്ന പേരിൽ ബദൽ
 ഗവണ്ണരായി നിയമിച്ചിരിക്കുന്നു. മൈസൂർ സുൽത്താ
 നായ ഹൈദരാലി വെള്ളുക്കമ്മു ചിന്ദ എന്നും കടപ്പെട്ട
 വനായിരിക്കും. (കമ്മു സന്തോഷാശ്രു തുടയ്ക്കുന്നു.) എ
 ന്നാൽ ഇപ്പോൾ പോകാം.

(കമ്മു വന്ദിച്ചു പോകുന്നു. അണിയറയിൽ കൂട്ടത്തോ
 ടെ “സർദാർ അയാസുഖാൻ കീജേ”)

ഹൈദർ:—മുക്താബ്ബാസ്! കമ്മു ചും ടിപ്പുവും കറേക്കാലമെ
 ക്കിലും കഴിയുന്നതും അകന്നിരിക്കുന്നതു നന്നായിരിക്കും.

ടിപ്പുവിനു ചേർന്നു ജോലി എന്തെങ്കിലും കൊടുക്കുകയും
വേണം. എന്താ മാർഗ്ഗം?

മുക്ക്:—പാലക്കാട്ടു രാജാവിന്റെ സഹായിപ്പാനായി നമ്മു
ടെ സൈന്യങ്ങൾ മലനാട്ടിൽ ചെന്നു സാമൂതിരിയെ
തോല്പിച്ചു ചെയ്ത സഖ്യചുങ്കാരം പത്രങ്ങളു ലക്ഷം ഉറു
പ്പിക ഇത്ര കാലമായിട്ടും എത്തിച്ചു തന്നിട്ടില്ല. അവി
ടെച്ചെന്നുതന്നെ പിരിച്ചെടുക്കേണ്ടിവരും.

ഹൈദർ:—അതിനിപ്പാടും നല്ല അവസരമാണ്. അ
ന്നു് അളിയൻ തന്നെയല്ലേ പോയതു്?

മുക്ക്:—അതെ, ഞാൻ തന്നെയാണു്.

ഹൈദർ:—എന്നാൽ ഇത്തവണ ടിപ്പുവും കൂടിയിരിക്കു
ട്ടെ. അളിയന്റെ നോട്ടവും ഉണ്ടാകുമല്ലോ.

മുക്ക്:—അങ്ങനെയൊന്നുമില്ല.

ഹൈദർ:—എന്നാൽ അതിനുള്ള കരുക്കൾ കൂട്ടിക്കോ
ട്ടു. സേനാനയിൽ ചെന്നു വിവരം അറിയിച്ചുകളയാം.
(രണ്ടുപേരും എഴുന്നീൽക്കുന്നു)

ഹൈദർ:—(പിന്നോക്കം നോക്കി) അളിയൻ കൂടെ വര.
(പോകുന്നു)

കർട്ടൻ.

രഗം 16

കുച്ചാട്ടുചിട്ട്.

(കരുണാകരനും മായവിയും മുസൽമാൻ വേഷത്തിൽ പഴിമലയ്യേ നിന്നു സംസാരിക്കുന്നു)

കരു:—ടിപ്പുസുൽത്താന്റെ കലാപം എന്തെല്ലാം ആപത്താണാവോ ഉണ്ടാക്കിത്തീർന്നതെന്നറിഞ്ഞുകൂടാ. പാലക്കാട്ടുനിന്നു പാളയം ചെന്നാനിക്കു മാറ്റുവാൻ പോകുന്നു എന്നു കേൾക്കുന്നുണ്ട്.

മായവി:—അവിടുന്ന് ബന്ദുർ എന്തിനോ? (തലമുടിയൊതുക്കി തലപ്പാവു വെക്കുന്നു)

കരു:—കാഹൊ, ടിപ്പുചിന്റെ മോഹം നാടുവാഴികളെ എല്ലാം ജയിച്ച് ഈ വീഥിയിലുള്ളവരെയാക്കെ ലേലയിൽ ചേർത്തു താമരശ്ശേരി ചുരംവഴി ബന്ദുർക്കു കടക്കുവാനാണ്. ചുട്ടുതല്ലുമ്പോൾ കൊല്ലണം കൊല്ലത്തിയും ഒന്നു; മുഹമ്മദീയരെക്കെ കരു കയ്യാണിപ്പോൾ.

മായവി:—അവിടുന്നും ടിപ്പുവും തമ്മിൽ വിരോധമായിട്ടുള്ള സ്ഥിതിക്ക് ഹൈദരാലി അറിയാതെ ഈപഴി ബന്ദുർക്കു പോവാൻ അനുവദിച്ചുകൂടാ; അല്ലെങ്കിൽ ആപത്തുണ്ട്. അതു തടുക്കണം.

കരു:—കൊച്ചമ്മ. എജമാനന്മാരുടേ പടപ്പോരായോ ചിക്കുവാൻ തുടങ്ങിയോ? ഈ തെങ്ങിമ്പേലങ്ങൻ നടത്തി വിവരങ്ങളെല്ലാം അതാതു സമയം ഇവിടെ വന്നറിയിക്കാമല്ലോ. കൊച്ചമ്മ ഇവിടെ ഇരുന്നു കല്ലിച്ചാൽ പോരേ? എന്തിനു മൈസൂർ കടുപായുടെ വായിൽ തലയിടുന്നു?

മാധവി:—അങ്ങനെയല്ല കരുണാകര! നാടും നാഥനും ആപത്തിൽ പെട്ടിരിക്കുമ്പോൾ വേണ്ടി വരുന്ന ഭൃഷ്ടമല്ല, മലനാട്ടിൽ ജനിച്ച മയ്യോടുകൂടി വളർന്ന കരു കലസ്രീകൾ കാര്യം നാടിന്റേയും വീടിന്റേയും രക്ഷയ്ക്ക് അവനവനാൽ കഴിയുന്നതു പ്രവർത്തിക്കണം. ആണായാലും പെണ്ണായാലും ശരി, ആചാര്യവും അവസരവുംപോലെ പെരുമാറ്റം കൈക്കൊള്ളണം. മൈസൂർ കടുവാ വാ പൊളിക്കട്ടെ, ബന്ദുർ സിംഹത്തിന്റെ വാലാണ് എന്റേ രക്ഷ.

കരു:—അങ്ങനെയൊന്നും പറഞ്ഞില്ല; കൊച്ചമ്മയുടെ ഇഷ്ടം പോലെ. ഇതാ ജീവനുള്ള കാലത്തോളം കരുണാകരൻ വിളിച്ചിരുന്നതുണ്ട്.

മാധവി:—കരുണാകരനെങ്ങനെയൊന്നും വിളിച്ചിരുന്ന പാളയത്തിൽ കടന്നു കൂടിയത്?

കരു:—അതത്ര വിസ്തരിക്കണ്ട. കരുണാകരൻ ചില വിദ്യാ കളിക്കെക്കു എടുത്തു പോയ മാറി. ടിപ്പുവിന്റെ അമ്മാമൻ മുക്താബ്ബാസാദിക്കു പൊന്നാനിത്തടയ്ക്കൽ കരു ശിപാശികളായും തന്നെ. എന്തിനു പറയുന്നു? കരുണാകരൻ ടിപ്പുവിന്റെ പാളയത്തിൽ നിത്യനായി, വിശ്വപസ്തുനായി.

മാധവി:—രാഷ്ട്രവൻ നമ്പ്യാരെ വിവരം അറിയിച്ചിരിക്കുമല്ലോ?

കരു:—ഉവ്വ്. അദ്ദേഹത്തിനു കേട്ടപ്പോൾ വളരെ സന്തോഷമാണുണ്ടായത്.

മാധവി:—പാപാ! ആ മീനാക്ഷിക്കുട്ടി ഒന്നും അറിഞ്ഞിട്ടില്ല. ശ്രീദേവിയമ്മ പാകാപോലെ പറഞ്ഞു സമാധാനിപ്പിക്കുമെന്നാണു ഞാൻ കരുതിട്ടുള്ളതു്.

കരു:—ഞാൻ പോരുമ്പോൾ ശ്രീദേവിയമ്മ തന്നത്താൻ ഒരുക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുകയാണു്.

മാധവി:—(ഉദ്ദേശം—ദീർഘശ്വാസം) ആ കഥപോട്ടു; ഈ കണ്ണാടി ഒന്നു പിടിക്കൂ. (കണ്ണാടി എടുത്തു കൊടുക്കുന്നു) ഈ പൗരസ്ത്യം ഒന്നുറപ്പിക്കട്ടെ.

(മീശവെക്കുന്നു—വിരിച്ചു കൊണ്ടോടിപ്പോകുന്നു—കരുണാകരൻ പിന്നാലെ പോകുന്നു—കട്ടൻ പൊറുത്തു—കരുണാകരൻ—ശ്രീദേവി അമ്മ ചിന്താമഗ്നയായിരിക്കുന്നു. മീനാക്ഷി “അരുതേ മാധവ ചതികളിവണ്ണാ” എന്നു പാട്ടുപാടി കളിച്ചുകൊണ്ടു പ്രവേശിക്കുന്നു. ശ്രീദേവി സാന്നദ്ധ്യം നോക്കുന്നു).

മീനാക്ഷി:—വൃത്തികമാസം തന്നിലൊരന്നാൾ
ഗോപികമാരവരെല്ലാരും
മണ്ണുകൊണ്ടൊരു രൂപം തീർത്തു
ദേവിയെ വാഴ്ത്തി കൂപ്പിനാർ
മുയ്യ ജയ ഭഗവതി വരമരുളേണം.
കഴലിന്ന ഞാനിത കൂപ്പുന്നേൻ
ഓളംതന്നിൽ മുഴുകിക്കൊണ്ടുവ
രൂളികളിട്ടു കളിക്കുമ്പോൾ
ആടകൾവാഴീട്ടാലിൻ മുകളിൽ
കയറികൂപ്പൻ കഴലൂരി
അരുതെ മാധവ ചതികളിവണ്ണാ
തരുണിജനം തൊട്ടു കാട്ടരുതേ.

(കളി നിർത്തി അമ്മയുടെ അരികിൽ വന്നിരുന്ന്, കഴുത്തിലെ നൂലിനേൽ തുരപ്പിടിച്ചു മുഖത്തു നോക്കുന്നു.)

മീനാ:— എന്താ അമ്മയുടെ മുഖം വാടിയിരിക്കുന്നത്?

ശ്രീ:— വാടിട്ടുണ്ടോ?

(മീനാക്കി പാടിയോടിപ്പോയി കണ്ണാടി എടുത്തു കൊണ്ടുവന്നു കാണിക്കുന്നു.)

ശ്രീ:— വെയിൽ കൊണ്ടിട്ടായിരിക്കും.

മീനാക്കി:— “അരുനെ മാധവ ചതികളിവണ്ണം തരണ ജനത്തെടു കാട്ടരുനെ” — അമ്മ ഇന്നു തീക്കടെ തന്നെ പോയിട്ടില്ല— (സ്വപരിച്ച) അമ്മ പറഞ്ഞതു പൊളിയാണു്.

ശ്രീ:— കന്നുമില്ല. കുട്ടി പോയിക്കളിക്കൂ

മീനാക്കി:— മാധവ! ഏടത്തി പാടിക്കാൻ വരാറായി അമ്മെ! ഇന്നു കാലത്തു ഏടത്തി പറഞ്ഞു, എനിക്കു ശ്രീരാമോദന്തം പഠിച്ചു തുടങ്ങാറായി എന്ന്. ഒരു ശ്ലോകം പഠിച്ചു— അയ്യയ്യ - അയ്യയ്യ (കൈകൊട്ടുന്നു.)

ശ്രീപതിം പ്രണിപത്യാഹം

ശ്രീവത്സാങ്കിതവക്ഷസം

ശ്രീരാമോദന്തമാഖ്യാസ്യേ

ശ്രീവാച്മീകി പ്രകീർത്തിതം.

ശ്രീവത്സാങ്കിതവക്ഷസ്സായിരിക്കുന്ന ശ്രീപതിയെ പ്രണപതിച്ചിട്ട് ശ്രീവാച്മീകി പ്രകീർത്തിതമായിരിക്കുന്ന ശ്രീരാമോദന്തത്തെ ഞാനാഖ്യാനം ചെയ്യുന്നു. ഞാൻ വാരസ്യാഹ്. ഒരു വാരസ്യാരാണ് ഇതുണ്ടാക്കിയതമ്മെ! (അമ്മ

യുടെ മുഖത്തു നോക്കുന്നു—ശ്രീദേവി കണ്ണു തുടയ്ക്കുന്നു—മീനാക്ഷി കെട്ടിപ്പിടിച്ചു തേങ്ങുന്നു)

ശ്രീ:— എന്റെ മീനാക്ഷി! എന്തിനാ കരയണം?

മീനാക്ഷി:—അമ്മെന്തിനാ കരയണം?

ശ്രീ:—(കതൃക്കി) എനിക്കു കുറച്ചു ജലദോഷംകൊണ്ടു കണ്ണിൽ വെള്ളം വരികയാ. ഞാൻ പറഞ്ഞില്ല, ഇന്ന് പാടുണ്ടാവില്ലെന്ന്—നീപോയി കളിച്ചൊ.

മീനാക്ഷി:—എനിക്കു പാടണം. ഞാനേട്ടത്തിയെ പോയി വിളിക്കട്ടെ? അമ്മ, ഞാനൊന്നു കൂക്കിവിളിക്കട്ടെ? മാധവിയേടത്രേ—പോ!

(അണിയറയിൽ—വലിയമ്മ! മാധവിയമ്മ അവടെ ഉണ്ടോ? കടവിലേക്കുപോണു എന്നു പറഞ്ഞാ പോയെ. അവിടെയൊട്ടു കാണാനല്ല)

മീനാ:—അമ്മ! എന്റെ മാധവി ഏടത്തി. (കരഞ്ഞു കൊണ്ടു അമ്മയുടെ മടിയിൽ കമഴ്ന്നു കിടക്കുന്നു)

ശ്രീ:—മാധവി മാവിലാങ്കുന്നിലേക്കു പോയിരിക്കയാ. ഉടനെ വരും. (മീനാക്ഷി തേങ്ങിക്കൊയുന്നു) കരയാങ്ങിരിക്കു മീനാക്ഷി! ഞാൻ ഇപ്പോൾ ആളു അയച്ചു വരുത്താൻ (പുറം തലോടുന്നു)

കർട്ടൻ.

(പ്രാചക്കാട്. ടിപ്പുവിന്റെ പാളയം. ടിപ്പു കൂടാരത്തിനു പുറത്തു നമസ്സുചെയ്തുകൊണ്ടു് അകലെ ഉസ്താൻ എന്ന ഭടനും മുസൽമാൻവേഷധാരികളായ കരുണാകരനും മാധവിയും ടിപ്പുവിനെ അനുസരിച്ചുകൊണ്ടു് പ്രവേശിക്കുന്നു—ടിപ്പു സന്ധ്യവന്ദിച്ചു കഴിഞ്ഞു നടന്നു കൊണ്ടു്)
 ടിപ്പു:—ഉസ്താൻ!

ഉസ്താൻ:—ജീ!

ടിപ്പു:—ഒരു കസാല പുറത്തെടുത്തിട്ടു്. (ഉസ്താൻ കസാല കൊണ്ടുവരുന്നു. ടിപ്പു ഇരിയ്ക്കുന്നു) ഇക്ക—(ഇക്ക കൊണ്ടുവരുന്നു ടിപ്പു അതു വലിക്കുന്നു.) അമ്മാമൻ വന്നോ?

ഉസ്താൻ:--ഇല്ല ഇസ്മർ. മുക്താബ് സാഹിബു നാലു ദിവസം കൂടി പൊന്നാനിയിൽ താമസിക്കുമെന്നു പറഞ്ഞയച്ചിട്ടുണ്ടു്.

ടിപ്പു:—ആരു? റഹ്മൻ വന്നിട്ടുണ്ടോ?

ഉസ്താൻ:—ജീ!

ടിപ്പു:—ചരാൻ പറ.

(ഉസ്താൻ പോകുന്നു—കരുണാകരൻ വരുന്നു)

കരു:—സലാം ആലേഖം

ടിപ്പു:—ആദാബ്. അമ്മാമൻ എന്തു കൊണ്ടു പോന്നില്ല?

കരു:—സാമൂതിരി പണ എനിയും കൊടുത്തിട്ടില്ല.

ടിപ്പു:—(രോഷത്തോടെ) മുക്താബ് ആലി! മുക്താബ് ആലി! പണമോ? ആ കാഹ്ലിന്റെ കഴുത്താണ്

പിരിക്കേണ്ടത്! ടിപ്പു ഇവിടെ വെറുതെ ഇരുന്നു നര
സ്കന്ദനായി. പന്തിരായിരം ഭടന്മാർ പാളയത്തിൽ കിട
ന്നു പാഴായിപ്പോകുന്നു. അമ്മാമൻ പിന്നെയും ആ കാ
ഫ്റ്റിന്റെ കാൽപിടിച്ചു കരളുന്നു! ഹർ! മൈസൂരി
ന്റെ മാനം കളഞ്ഞു! ടിപ്പു ഇതുകണ്ടു ക്ഷമിച്ചിരിക്ക
യോ? (എഴുന്നേറ്റു രണ്ടു മാൽ നടന്നിട്ട്) ആരവിടെ?
ആ പാലക്കാട്ടച്ചനെ പിടിച്ചു പിടിച്ചാലെ ഇവിടെ
കൊണ്ടുവരട്ടെ.

കുരു:—മുഹമ്മദ് സാഹിബ് അച്ഛനെ പൊന്നാനിക്കു
കൊണ്ടുപോയിരിക്കുകയാണ്.

ടിപ്പു:—(അക്ഷമനായി നടന്നുകൊണ്ട്) ഉസ്മാൻ!

ഉസ്മാൻ:—ജീ! (ചരന്നു)

ടിപ്പു:—അന്നു അന്നുവാദം കൂടാതെ പാളയത്തിൽ കടന്നി
ല്ലെ അവനെ—ആ മുരിയുടെ ചാരനെ—എന്തു ചെയ്യ
ണമെന്ന് ഞാൻ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരുന്നില്ലെ? എല്ലാം
തയ്യാറായിട്ടുണ്ടോ?

ഉസ്മാൻ:—ബറാബർ സാഹിബ്.

ടിപ്പു:—എവിടെ?

ഉസ്മാൻ:—അതാ അവിടെ കഴിച്ചിട്ടിട്ടുണ്ട്.

ടിപ്പു:—ആന തെയ്യറുണ്ടോ?

ഉസ്മാൻ:—ബറാബർ.

(തന്റെ കൂടാരത്തിനു സമീപം മൂടിയിട്ടിരുന്ന കൊട്ട
എടുക്കുന്നു—ഒരു തല പ്രത്യക്ഷമാകുന്നു—ടിപ്പുവും മറ്റും
നോക്കി നില്ക്കുന്നു.)

ടിപ്പു:—ഉം. നടക്കട്ടെ

അന്നിനെയിൽ “നടക്കാനുണ്ട്” (ആനക്കാരനും ആനയുടേ വരനും) നടക്കാനുണ്ട്. നില്ക്കാനവിടെ—(കാലിന്മേൽ തട്ടി) പൊക്കുന്നെ—കാച്ചുനിയെപ്പോലെയെവിടെ—ഉന്നാനവിടെ (കാൽ വെക്കുന്നു. തലപൊട്ടി രക്തം കലിക്കുന്നു) ധരം മാറില്ലാതെ: (ആന പിന്നോക്കം മാറുന്നു. ആനക്കാരൻ സലാംവെച്ചു പോകുന്നു.)

ടിപ്പ:—(മേധവിയെ നോക്കി) ആരാ ആ ചെറുപ്പക്കാരൻ റഹ്മാൻ?

കു:—കമ്മുവിന്റെ പരമവിരോധിയായി ഒരുവനുണ്ടെന്നു ഇവിടെ ബോധിച്ചിട്ടില്ലാ; അവനാണ്.

ടിപ്പ:—അവനെ ഇങ്ങട്ടു വിളിക്കു (റഹ്മാൻ പോയി കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരുന്നു.)

മേധവി:—സലാം ആചെ ഖു.

ടിപ്പ:—ആദാബു?

മേധവി:—സുൽത്താൻസാഹിബു സയ്യാൽക്കഷേണ ചത്തിച്ചാലും.

ടിപ്പ:—അച്ഛൻ ഹൈദരാലി ഇരിക്കെ ഞാൻ സുൽത്താനല്ല. (ചിരിക്കുന്നു) നിന്റെ പേര്?

മേധവി:—അബ്ദുൾ ഹാഷിം.

ടിപ്പ:—ഇവനു മീശയില്ലെങ്കിൽ ഒരു സ്ത്രീയാകുമായിരുന്നു. ഇല്ലെ റഹ്മാൻ? (ചിരിക്കുന്നു)

കു:—അതെ സാഹിബു. അവൻ ഉമ്മച്ചായമാണ്; അവൻ വളരെ സുന്ദരിയായിരുന്നു.

ടിപ്പ:—അമ്മ മരിച്ചോ?

കരു—ഉപ്പ് സാഹിബ്. ഉമ്മ രണ്ടു വയസ്സായപ്പോൾ മരിച്ചു; ബാപ്പയും മരിച്ചു.

ടിപ്പു:—നീ എന്റെ രക്ഷയിൽ ഇരിക്കാൻ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നുണ്ടോ?

മാധവി:—അബ്ദുൾഹാഷിം അള്ളാവിന്റെ കൃപയ്ക്കിനു പാത്രമായി, അവൻ അന്യരക്കുയില്ല.

ടിപ്പു:—അബ്ദുൾ, നിന്നെ ഞാൻ ഇന്നുമുതൽ അമീനാ എന്നു വിളിക്കാനാണു തീർച്ചയാക്കിയത്. എന്താ റഹ്മൻ?

കരു:—വളരെ യോജിച്ചു പേർ. കല്പിച്ചുകൊടുക്കുന്നതു അവനിഷ്ടമല്ലാതെ വരുമോ?

ടിപ്പു:—അമീനാ! നീ വളളവക്കുമുവിനെ അറിയുമോ?

മാധവി:—അറിയുമോ എന്നോ! അറിഞ്ഞതുകൊണ്ടുതന്നെയാണ് ഇങ്ങോട്ടു വരുവാൻ സംഗതിയാകുന്നത് തിരുമേനി! (കോപിക്കുന്നു) സാഹിബിന്റെ ദയച്ചുണ്ടായിരുന്നു കൂടി കാണാൻ ഇടയാക്കിത്തരണം. അല്ലെങ്കിൽ ജീവിച്ചിരുന്നിട്ടു യാതൊരു പ്രയോജനവും ഇല്ല തിരുമേനി!

ടിപ്പു:—നിനക്കെന്താ അവന്റെ നേരെ ഇത്ര വിരോധം?

മാധവി:—വിരോധമൊ തിരുമേനി! ഹായ്!

കരു:—അവനെ കടിയിറക്കി പാപ്പിച്ചു സ്വന്തത്താക്കെ സ്വന്തമാക്കി.

മാധവി:—അതെ തിരുമേനി! എല്ലാം ഒന്നാക്കിക്കളഞ്ഞു.

ടിപ്പു:—വേണ്ടില്ല. എനിക്കും കമ്മുവിന്റെ അഭിമാനമൊന്നടക്കണമെന്നുണ്ട്. അതിനുള്ള അവസരം കിട്ടും.

അന്നു നിന്നെ ഞാൻ കണ്ടു കൊള്ളാം. റഹ്മൻ! ഇവൻ നിന്റെ കൂടെത്തന്നെ താമസിക്കട്ടെ. നല്ലവണ്ണം നോക്കിക്കൊള്ളണം. ഇപ്പോൾ പോകാം. (രണ്ടുപേരും വന്ദിച്ചു പോകുന്നു) അമീന ബഹുസരസ്വതി. ബഹുസുന്ദരൻ. വിശ്വാസഭയാഗ്രന്ഥനാണോ എന്ന് മാത്രമേ അറിയേണ്ടതുള്ളൂ. പത്തുദിവസം കഴിയട്ടെ.

ഉസ്മാൻ പ്രവേശിച്ചു:--മൈസൂരിൽനിന്നു? അടിയന്തിരം കെട്ടി ഒരു തുറപ്പി വന്നിട്ടുണ്ടു്.

ടിപ്പു:--കൂടാരത്തിൽ വരാൻ പറ (പോകുന്നു)

ഉസ്മാൻ:--തുറപ്പിക്കാൻ മുഖത്തു കത്തിയാൽ ചോരയില്ല. എന്താപത്തോ? ഛള്ള, ഛള്ള; റള്ള?

(നെറുതിട്ടിക്കൊണ്ടുപോകുന്നു.)

കർട്ടൻ.

രംഗം 18.

വഴി.

“ഛള്ളാവിന്റെ തിരുവുള്ളത്താൽ മൈസൂരിന്റെയും മറ്റു രാജ്യങ്ങളുടേയും ഏകാധിപതിയായ എന്റെ പ്രിയപ്പെട്ട പിതാവു ഹൈദരാലിഖാൻ ബഹദൂർ ഈ മാസം 12-ാംനു ഛള്ളാവാടുപേൺ സ്വർല്ലോകസുഖം അടഞ്ഞിരിക്കുന്നതിനാലും രാജ്യധികാരം നടത്തി കീഴ് നടവടിപ്രകാരം നീതിന്യായം ചരിവാലിപ്പാൻ നാം നി

ശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് നമ്മുടെ സകലമാന പ്രജകളും നമ്മുടെ ഏകശാസനയ്ക്കു കീഴടങ്ങി രാജഭക്തിയോടു കൂടി വർത്തിച്ചുപോരാനുതാണെന്നു നാം ഈ വിളംബരത്താൽ അറിവിച്ചിരിക്കുന്നു.”

എന്നു നമ്മുടെ കപ്പമുദ്രകളോടുകൂടി
ടിപ്പസുൽത്താൻ.

(പെരുമ്പറയടിച്ചു വിളംബരം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നു. രണ്ടു വഴിപാക്കർ—ഒരു വൃദ്ധനും ഒരു ചെറുപ്പക്കാരനും—കാരോവശത്തുനിന്നു പ്രവേശിക്കുന്നു)

വൃദ്ധൻ:—(ഇരുന്നൂ മുറുക്കുവാൻ ഭ്രമിച്ചുകൊണ്ട്) എന്താ ഈ കൊട്ടിപ്പറഞ്ഞുകൊണ്ടു പോകുന്നത്?

ചെറുപ്പം:—ടിപ്പവിന്റെ വിളംബരം. എവിടന്നു വരണം?

വൃദ്ധൻ:—വടക്കേനീർ?

ചെറുപ്പം:—അതാണെന്നു മനസ്സിലായില്ല.

വൃദ്ധൻ:—ഞാൻ മൃതതാ.

ചെറുപ്പം:—(ചിരിച്ചുകൊണ്ട്) ഞാൻ എളിയതാ. വടക്കൻ ഭിക്ഷകളിൽ എങ്ങനെയിരിക്കുന്നു?

വൃദ്ധൻ:—അങ്ങനെ ഏടക്കുന്നു.

ചെറുപ്പം:—കാൽക്കളെങ്ങനെ കിടക്കുന്നു? വിശേഷങ്ങളെന്തെന്നും ഇല്ലേ?

വൃദ്ധൻ:—കോലത്തിരി നാടുവീഴ്ത്തി. എളുംകൂറു കോലത്തിരിയായി—അപ്പോൾ ഞാനും പ്രായം കുറെ ആയില്ലെ, തെക്കോട്ടു പുറപ്പെട്ടുകൂടിയോം എന്നു വെറുതെ.

ചെറു:—(മുത്തതിനൊന്നാക്കി) മുത്തതിന് അത്ര പാടി മിക്കായിട്ടില്ല. തെക്കോട്ടു എന്നുവെച്ചാൽ?

വൃദ്ധ:—രീതവനന്തപുരംവരെ.

ചെറു:—വിരേണിച്ചു—?

വൃദ്ധ:—ഉപജീവനം തന്നെ. കൊട്ടാരത്തിൽ ചെന്നു വല്ലതും പരുങ്ങുവാൻ തരമുണ്ടോ എന്ന് ഒന്നു പരീക്ഷിക്കാൻ.

ചെറു:—അതിനീപ്രായത്തിൽ ഇത്രവളരെ ഭൂരേപ്പോണോ? വടക്കും ഉണ്ടല്ലോ കോവിലകങ്ങൾ?

വൃദ്ധ:—അതൊക്കെ ഉണ്ടു്. പക്ഷെ കാലം പിഴച്ചു. ഞാൻ കോലത്തിരികോവിലകത്തു കൊച്ചുതമ്പുരാക്കന്മാരെ പഠിപ്പിക്കുകയായിരുന്നു. അവിടുന്ന് നാട്ടു നീങ്ങിയപ്പോൾ എനിക്കും ഹൃദയപ്പിഴക്കാലമായി.

ചെറു:—(തൊഴുതു ബഹുമാനത്തോടെ) വിദ്വാൻ പാച്ചു മുത്തതോ?

വൃദ്ധ:—അു്. ഒരു വിദ്വാൻ എന്നു വെച്ചാക്കൂ.

ചെറു:—ശിവ! ശിവ. ചെറുപ്പംകൊണ്ടുവന്ന അവിനയം കൈ ക്ഷമിക്കണം.

വൃദ്ധ:—ഇവിടങ്ങളിൽ കലാപം എങ്ങിനെയിരിക്കുന്നു?

ചെറു:—ഒന്നും പറയേണ്ട. കോലാചാരംതന്നെ. ആനകുത്തീടും കുതിര ചവിട്ടീടും വെട്ടിക്കൊന്നിടും കുത്തിച്ചത്തിടും പതിനാറൊഴിഞ്ഞിട്ടുള്ള ദിവസമില്ല. അത്രയല്ല പരമേശ്വര

വൃദ്ധ:—വെള്ളുവയ്ക്കത്തിലെ കമ്മാരൻനമ്പ്യാർ അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ ഇതിനൊന്നും ഇട വരില്ലേയിരുന്നു. എന്താ ചെയ്യണമെന്നുവെന്ന്, നമ്മുടെ കഷ്ടകാലം!

ചെറു:—സ്വരൂപങ്ങൾ വിചാരിച്ചാൽ നമ്പ്യാരെ വരുത്തുവാൻ സാധിക്കില്ലേ?

വൃദ്ധ:—കോലത്തിരിത്ത് തമനസ്സിലേക്കു ആ വിചാരം ഉണ്ടായിരുന്നു. സാമൂതിരി പാടു യോജിക്കയും ചെയ്തു. അപ്പോഴെക്കല്ലെ നാടുനീങ്ങിയത്. നാടുനീങ്ങുന്നതിനു മുമ്പ്, എളംകുറിനോടു വളരെ ഗുണദോഷിച്ചിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിനു നല്ല ബുദ്ധി തോന്നിയാൽ ഭാഗ്യം!

ചെറു:—ഇളംകുറിനു ചില ഭൂതപദേശക്കാരുണ്ടെന്നു കേട്ടിട്ടുണ്ടല്ലോ?

വൃദ്ധ:—മൂന്നാലപകടക്കാരുണ്ട്. അവരെയാക്കെ അവിടുന്ന് നാടുനീങ്ങുന്നതിനുമുമ്പുതന്നെ നാടു കടത്തി, ആ ശല്യം തീർത്തു. എന്നാൽ ഞാൻ നിൽക്കട്ടെ എളയതേ! ഇരുട്ടാവുംമുമ്പു വല്ല ദിക്കിലും ചെന്നുകൂടണമല്ലോ.

ചെറു:—അതിനൊട്ടും കണ്ണിക്കണ്ടെ. എന്റെ കൂടെ വന്നാൽ മതി. ഞാൻ ഒക്കെ നേരെയൊക്കാം. .

വൃദ്ധ:—എളയതിനു കണ്ണാവരുതെ!

ചെറു:—ഒരു കണ്ണുവും ഇല്ല, വരു

(രണ്ടുപേരും പോകുന്നു. പിന്നിൽ കുർട്ടൻ പൊങ്ങുന്നു. ടിപ്പുവിന്റെ പാളയം കാണുന്നു. സമയം രാത്രി. ടിപ്പു വഴിയാത്രവേഷത്തിൽ യാത്രയൊരുങ്ങി നിൽക്കുന്നു)

ടിപ്പു:—ഉസ്മാൻ!

ഉസ്മാൻ:—ജി!

ടിപ്പു:—മാറ്റത്തിനുള്ള കതിരകളൊക്കെ പോയില്ലെ?

ഉസ്മാൻ:—ബറാബർ.

ടിപ്പു:—എന്റെ കതിരയ്ക്കു കോപ്പുവെച്ചു തയ്യാറാക്കാൻ പറ. (ഉസ്താൻ പോകുന്നു) ഉസ്താൻ!

ഉസ്താൻ:—ജി! (തിരിഞ്ഞുനിൽക്കുന്നു)

ടിപ്പു:—റഹ്മാനും അമീനയും ഇവിടെ വരട്ടെ (ഉസ്താൻ പോകുന്നു)

ടിപ്പു:—(ആത്മഗതം) ആ കാഹ്നർ കമ്മുഖിനെ വിശ്വസിച്ചുകൂടാ അവൻ രാജപദവിതന്നെ കൈകൊള്ളാൻ എന്നു വരാം. അവനത്രയ്ക്കു ജനസപാധീനമുണ്ടു്. ഉടനെ മൈസൂരിൽ ചെന്നു് ശാസന നടത്താണതാൽ വൈഷമ്യമുണ്ടു്. അമ്മാമൻ ഇവിടെ എന്തെങ്കിലും ചെയ്യട്ടെ. ഇരുന്നിട്ടുവേണാം കാൽ നീട്ടുവാൻ.

(കരണാകാരനും മാധവിയും പ്രവേശിച്ചു വന്നിടുന്നു)

ടിപ്പു:—റഹ്മൻ, ഞാൻ ഇപ്പോൾ തന്നെ മൈസൂർക്കു പുറപ്പെട്ടുവരൻ നിശ്ചയിച്ചു. നീ പൊന്നാനിയിൽ പോയി അമ്മാമനെ വിവരം എല്ലാം അറിയിക്കണം. എഴുത്തൊന്നും വേണ്ട. വാക്കാൽ പറഞ്ഞാൽ മതി.

കര:—അപ്പോൾ ഇവിടെയുള്ള കാര്യങ്ങൾ?

ടിപ്പു:—അമ്മാമന്റെ ഇഷ്ടപാലം നടക്കട്ടെ. അമീനാ, നീ മിടുക്കൻ. നമ്മുടെ സഹായം ഉണ്ടെങ്കിൽ സാമൂതിരിയേടേ എതിർത്തുകൊള്ളാമെന്ന് ഇപ്പോഴത്തെ കോലത്തിരിയെക്കൊണ്ടു സമ്മതിപ്പിച്ചുവല്ലോ. ആ സംഗതി അമ്മാമനെയും അറിയിച്ചില്ലേ?

മാധവി:—വരുംവഴി കണ്ടു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്.

ടിപ്പു:—ഔംബാഷ്. നിന്റെ യോഗ്യതയിലും രാജഭക്തിയിലും എനിക്ക് വിശ്വാസം വന്നു. എനിക്ക് കയ്യും

സാധിക്കാനുണ്ട്: അത് എന്തുകൊണ്ടെന്നതും ഒരുപോലെ ചെറിയതായിട്ടുള്ളതാണ്. കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് മാനദണ്ഡം — ഖരല്ല; ജീവഹാനി — പാരാ രണ്ടും.

മാധവി: — തിരുമേനി! അവിടുത്തെ ഒരു വാക്കു കിട്ടുവാൻ ഈ അബ്ദുൾഹാഖിം കാത്തുനില്ക്കുന്നു പിന്നെ ഒന്നല്ല, രണ്ടല്ല, അതിലപ്പുറവും ഈ എളിയ പരിഷ്കാരം സാധിച്ചുകൊള്ളാം

ടിപ്പു: — ഷാബാഷ്! ക്ഷമിക്കൂ. ഞാൻ കണ്ടുതു തരാം. അതു ബന്ദുർ പട്ടാളത്തിൽ ഉപനായകനായ എബ്രഹാമിന്റെ കയ്യിൽ കൊടുത്താൽ മതി. അയാൾ വേണ്ടതു ചെയ്യുകയുള്ളൂ. കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് നേർട്ടാൻ നിന്നെക്കൊണ്ടുവെല്ല. നിനക്കു ചെറുപ്പം. അവസാനം പേർക്കേട്ടു പടത്തലവൻ! സാഹസം ഒന്നു ചെയ്യരുത്.

മാധവി: — ഇല്ല തിരുമേനി, കല്പനപോലെ.

ടിപ്പു: — ഹാമൻ. പറഞ്ഞപോലെ കാര്യങ്ങൾ എല്ലാം നടത്തി ഉടനെ നിങ്ങൾ രണ്ടുപേരും ശ്രീരംഗപട്ടണത്തു വരണം. എന്നാൽ ഇനി അപ്പോൾ കാണാം. (പോകുന്നു)

മാധവി: — ആവൂ, ജയിച്ചു! എന്റെ ദേവീ!

കരു: — ഈ ശപഥാനുഗ്രഹം!

മാധവി: — (ആത്മഗതം) പ്രാണനാഥാ! എന്നെ കാമ്യങ്ങളായിരിക്കണേ! (പ്രകാശം) മുക്തം ആലിയോട് എന്നാ പറയാൻ കഴിയില്ലേ?

കരു: — സംശയിക്കാനുണ്ടോ, 'ഉടനെ പട പിരിച്ചു മൈസൂർക്കു മടങ്ങുവാൻ ഉത്തരവായിരിക്കുന്നു' എന്ന്. അപ്പോൾ കോലത്തിരി?

മാധവി:—ടിപ്പുവിന്റെ സമാധാനം ഉണ്ടാവില്ലെന്നു ഞാൻ ഉറപ്പായി പറഞ്ഞു. അവിടുത്തെ ആശ്രയിച്ചാലേ ഗതിയുള്ളൂ എന്നു ഞാൻ മനസ്സിലാക്കി. ബദനൂർ പുറപ്പെടാൻ കരുണിക്കൊണ്ടാണിരിക്കുന്നത്.

കരു:—എനിക്കു എങ്ങനെയായാലും കല്യാട്ടു പോയിട്ടു വേണോ ബദനൂർ വരുവാൻ. ചോലത്തിരിയേയും ആ വഴിക്കു തന്നെ കൊണ്ടുവരാം.

മാധവി:—തരക്കുടില്ല. നമ്മൾ വിചാരിച്ചുപോലെ മീനാക്ഷിയെ അടുത്തുനിന്നു കാണുവാനുള്ള വഴിയുമായി രാഘവൻ നമ്പ്യാർക്കും ശ്രീദേവിയമ്മയ്ക്കും സമ്മതമല്ലേ?

കരു:—സമ്മതമെന്നല്ല സന്തോഷവും കൂടിയാണ്.

മാധവി:—എന്നാൽ ഒക്കെ ആയില്ലേ?

കരു:—ഉദ്യോഗം തോന്നണം.

മാധവി:—നമുക്കിനി താമസിച്ചുകൂടാ. ടിപ്പു മൈസൂർ എത്തുന്നതിനുമുമ്പ് എനിക്കു ബദനൂർ എത്തണം.

കരു:—ഞാനും മറ്റുള്ളവരോടുകൂടി സമയത്തിനു അവിടെ എത്തിക്കൊള്ളാം.

(മാധവി കുറച്ചുനേരം തൊഴുതു നിഖം തൊട്ടു തലയിൽ വെക്കുന്നു.)

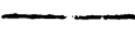
മാധവി:—എന്നാൽ തച്ഛോലം നമ്മൾക്കു പിരികയാല്ലേ?

കരു:—സൂക്ഷിക്കണം!

മാധവി:—ജഗദ്ഗോപാലൻ പ്രാണനാഥ!

(രണ്ടുപേരും രണ്ടുവഴിക്കു പോകുന്നു.)

കർട്ടൻ.

രംഗം 19 & 20.

ഔമരംഗം

രംഗം 19.

(ബദന്തർ അരമന -കരു മുറി—കമ്മു ഇരിക്കുന്നു—
ഉപനായകൻ എബ്രാഹിം നിൽക്കുന്നു)

കമ്മു: —കമ്പനിയുടെയും എവിടെവെറയെത്തി എന്ന
റിഞ്ഞോ?

എബ്രാ: —കൊടകിൽ എത്തിയതായി അറിവുണ്ട്.

കമ്മു: —അതിർകാവലിന് എത്ര പേരെ അയച്ചു?

എബ്രാ: —ആയിരം.

കമ്മു: —ആകെ പോയിരിക്കുന്ന രക്ഷാബലം?

എബ്രാ: —മുപ്പതിനായിരം.

കമ്മു: —നായകനായിട്ടു രഘുനാഥപാത്ത് തന്നെയാല്ല
പോയിട്ടുള്ളത്?

എബ്രാ: —അതെ.

കമ്മു: —(ആത്മഗതം) കമ്പനിയുടെയും അതിന്റെ നേതാ
വായ ജനറൽ മാത്യൂസ് ഒട്ടും പോരാത്തവനല്ല. കന്ന
പൊരുതി നോക്കാൻ രസമുണ്ട്.

(രംഗയവനിക)

രംഗം 20.

കോലത്തിരിയു കരുണാകരനും അടുത്ത മുറിയിൽ
പ്രവേശിക്കുന്നു.)

കരു: —അവിടെ എഴുന്നള്ളി ഇരിക്കാം. (കോലത്തിരി
ഇരിക്കുന്നു)

കോല:—നാം ഇവിടെ ഇരുന്നിട്ടുള്ള ആവശ്യം? കമ്മാരനെ കാണുക കഴികയില്ലെ?

കരു:—സമയമായാൽ അടിയന്ററിക്കാം. (പോകുന്നു)

കോല:—ശ്രീദേവിയും മീനവും വന്നെങ്കിൽ തനിച്ചിരിക്കാതെ കഴിക്കായിരുന്നു. (വരുന്നുണ്ടോ എന്നു നോക്കുന്നു)

(രംഗവചനിക.)

(രംഗത്തിന്റെ മുൻകാഗതതു വഴിയിൽ മാധവി വരുന്നു)

മാധവി:—(ഏതെത്തിൽ കൈവെച്ചു) ഏതെമെ! സമാധാനിക്കു ആശ നിന്നെ പിടിച്ചിരിക്കട്ടെ. ആപത്തു ശങ്കിച്ചു. ചലിക്കാതിരിക്കു—നിന്റെ സപാമിയായ ആധിരഘോരയം സമീപത്തിരിക്കുമ്പോൾ എന്തിനു നീ ഭയപ്പെടുന്നു? ധൈര്യമായിരിക്കൂ. നടക്കുന്നു—നിൽക്കുന്നു. കീഴയിൽനിന്നു എഴുത്തെടുക്കുന്നു—കൈ വിറയ്ക്കുന്നു—കൈ പിടിക്കുന്നു.) വിറയ്ക്കാതിരിക്കൂ. നിന്റെ സപാമിനത്തിൽ തന്നെയല്ല അതിരിക്കുന്നതു? (എഴുത്തു കീഴയിൽ ഇടുന്നു, നടക്കുന്നു, നിൽക്കുന്നു, കഠാരി എടുത്തു നോക്കുന്നു) അഭിമാനിക്കണ്ട. പ്രാണനാഥന്റെ പ്രാണരക്ഷയ്ക്കു ദുർബ്ബലനായ നിന്റെ സഹായം വേണ്ടിവരില്ല. അവിടെ കിടക്കൂ. വേണമെങ്കിൽ ഞാൻ വിളിക്കാം. (പോകുന്നു)

(രംഗവചനിക)

രംഗം 19.

(കമ്മുവും എബ്രാഹിമും മുൻപോലെ പ്രവേശിക്കുന്നു)

കമ്മാ:—മൈസൂറിലേക്കു പോയ ആരും വന്നോ?

എബ്രാ:—ഇല്ലല്ലോ സാഹിബ്!

കമ്മാ:—ഒരഴ്ചവട്ടമായില്ലേ പോയിട്ട്?

എബ്രാ:—ഉച്ചയെന്ന!

(ഹരിക്കാരൻ രാമദാസ് പ്രവേശിക്കുന്നു)

കമ്മാ:—എന്താ രാമദാസ്?

രാമ:—ടിപ്പുസുൽത്താന്റെ കല്ലനയ്യംകൊണ്ട് ഒരു ഭടൻ സമയം കാത്തു നിൽക്കുന്നു.

കമ്മാ:—വന്നോട്ടെ. (രാമദാസ് പോകുന്നു) (ആത്മഗതം) ടിപ്പുസുൽത്താൻ—ഇതു രാമദാസന്റെ മുഖത്തു നിന്നു പുത്തരിയാണല്ലോ.

(മാധവി പ്രവേശിച്ച് എഴുത്തോടുകൂടി നിലംതൊട്ടു സലാംചെയ്ത് എഴുത്തു നീട്ടിക്കൊടുക്കുന്നു. കമ്മു മാധവിയെ നോക്കിക്കൊണ്ടുതന്നെ എഴുത്തു വാങ്ങുന്നു)

(രംഗമവനിക.)

രംഗം 20.

(കോലത്തിരി മുൻപോലെ ഇരിക്കുന്നു. കരുണാകരനും മീനാക്ഷിയും ശ്രീദേവിയും പ്രവേശിക്കുന്നു.)

കരു:—ഞാനൊന്നു പോയി വരാം. (പോകുന്നു.)

(മീനാക്ഷിഅമ്മയുടെ പിന്നിൽ ഒളിക്കുന്നു.)

ശ്രീ:—(കോലത്തിറിയെ തൊഴുത്) തമ്പുരാനെ തൊഴടി
പെണ്ണെ!

(മീനാക്ഷി തൊഴുതു എന്നു വരുത്തുന്നു; കോലത്തി
രിനോക്കി രസിക്കുന്നു)

(രംഗേയചരിക)

രംഗം 19

(മാധവി കമ്മുവിന്റെ പിന്നിൽ നിൽക്കുന്നു. കാമു
എഴുത്തു കയ്യിൽ പിടിച്ചുകൊണ്ടു നിൽക്കുന്നു.)

കമ്മാ:—എബ്രാഹിം! ബദന്തർ സൈന്യത്തിന്റെ ഉപ
നായകനായ എബ്രാഹിം! വിദ്യാതകീർത്തിയായ ഹൈ
സൂർ സുൽത്താൻ ഹൈദരാലി ബഹദൂർ സ്വർഗ്ഗത്താ
യി. ആ മഹാനുഭാവന്റെ പുത്രൻ ടിപ്പു—എന്റെ
പരമവിരോധി—സുൽത്താൻപദവിക്കു അവകാശിയാ
യി. കമ്മുവിനു മൃത്യുവും എബ്രാഹിമിനു ബദന്തർ ഗവ
ണ്ണർസ്ഥാനവും കല്പിച്ചു തന്നിരിക്കുന്നു. എഴുത്തു നോ
ക്കും. (എഴുത്തു കൊടുക്കുന്നു. എബ്രാഹിം ചായ്ചു
നോക്കുന്നു)

എബ്രാ:—സുൽത്താന്റെ കല്പനയും അജ്ഞാവിന്റെ
നിർദ്ദേശവും കരുമുസ്ലിമിനു വ്യത്യാസമില്ല. കമ്മു സാ
ഹിബ് കഴുത്തു കാണിക്കുന്നു

കമ്മാ:—എടാ, ഭീരു! എന്റെ സുൽത്താൻ മരിച്ചു. നി
ന്റെ സുൽത്താന്റെ കല്പന നടത്താൻ നിനക്കു മിടു
ക്കുണ്ടെങ്കിൽ നടത്തിക്കൊ. അതാണു ധീരകൃത്യം.

(കമ്മു വാൾ ഉരന്നു. എബ്രാഹിമും വാൾ ഉരന്നു രണ്ടുപേരും ചേർന്നു ചേർന്നു ചെയ്യുന്നു. മാധവി കരാരി എടുത്തു എബ്രാഹിമിനെ നോക്കിനില്ക്കുന്നു.)
രംഗയവനിക.

രംഗം 20

(കരുണാകരൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

കരു:—എഴുന്നള്ളാം (പോകുന്നു)

കോല:—ആയോ? (എഴുന്നോട് ആത്മഗതം) ഇതൊക്കെ ചതിയൊന്നുമല്ലല്ലോ - വരണതു വരട്ടെ, ശ്രീദേവിയേയും മീനാക്ഷിയേയും നോക്കി പ്രകാശം വരണെങ്കിൽ വന്നാളു.

ശ്രീ:—അടിയങ്ങൾ വന്നോളാം.

(കോലത്തിരി പോകുന്നു.)

മീനാക്ഷി:—പോയോ, അമ്മ! നമുക്കു മാധവി ഏട്ടത്തിടെ അടുക്കലക്കു പോയാ—അമ്മ! തിടുക്കപ്പെട്ടു തുറന്നു.)

ശ്രീ:—ക്ഷമിക്കൂ. കരുണാകരൻ വരട്ടെ.

(രംഗയവനിക.)

രംഗം 19.

(എബ്രാഹിം തല താങ്ങിയിരിക്കുന്നു. കമ്മാരൻ വാൾ കത്തിപ്പിടിച്ചു നില്ക്കുന്നു. മാധവി കമ്മുവിനെ നോക്കി നിൽക്കുന്നു)

കമ്മ:—ഇന്നങ്ങിട്ടെങ്കിൽ പൊട്ടു, പിന്നങ്ങിട്ടെങ്കിൽ വെട്ടു എന്നാണു വെള്ളവക്കമ്മുവിന്റെ വാളിന്റെ പ്രത്യേകം എബ്രാഹിം! നിന്റെ നൊറിയിന്മേൽ പൊടിഞ്ഞിരിക്കുന്ന ചോരത്തുള്ളി തുടച്ചുനോക്കൂ. (തുടച്ചുനോക്കുന്നു) നിന്റെനേരെ ചേഷമില്ലെന്നുള്ളതിന് അതുതന്നെ ലക്ഷ്യം. പൊക്കൊ. ഞാൻ ചോരയാൽ ഈ സ്ഥാനത്തു കയറിയിരുന്നു. (എബ്രാഹിം ചോകുന്നു—കമ്മാൻ മായവിയെ നോക്കി) നിനക്കു കല്പന നടത്തണമെന്നുണ്ടോ? വേണമെങ്കിലും. ഞാൻ നിന്നെ ഒന്നും ചെയ്യുന്നതല്ല.

(വാൾ ഉയിർപ്പിടുന്നു—നൈക്കെട്ടി നെഞ്ചുകാട്ടി നിൽക്കുന്നു മായവി ചിരിച്ചുകൊണ്ടു കരാരി അരയിൽ തിരക്കുന്നു—കമ്മു മുഖത്തു തുരിച്ചു നോക്കുന്നു. കോലത്തിരി പ്രവേശിക്കുന്നു.)

കമ്മ:—(വാഴ്ചിരി) അവിടുന്ന് ഇപ്പോൾ ഇങ്ങോട്ടെഴുന്നള്ളിയതു്?

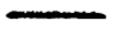
കോല:—കമ്മാൻ! ക്ഷമിക്കണം.

മായവി:—(തലപ്പാവു മീശയും കളഞ്ഞു്) പ്രാണനാഥ!

അദ്ദേഹം ഇപ്പോൾ നമ്മുടെ ബന്ധുവാണ്.

കമ്മ:—(സാശ്വര്യം) പ്രാണനാഥേ! ഇതെന്റെ പകൽ സ്വപ്നമാ?

(അശ്ചര്യം)

രംഗം 20.

(കരുണാകരൻ വരുന്നു)

മീനാ:—അമ്മേ! ഇനി നമുക്കു പോകരുതേ വരു, ചന്ദ്രനേ.

(കൈ പിടിച്ചു വലിക്കുന്നു)

കരു:—ഇനി പോവാം, നല്ല സമയം.

മീനാ:—നാക്കി കൈ കൊട്ടി ചാടി കടുന്നു—കരുണാകരനും ശ്രീദേവിയും പിന്നാലെ പോകുന്നു)

(രംഗവേഗം)

രംഗം 19

(കമ്മു, മാധവി, കോലത്തിരി, ശ്രീദേവി, മീനാക്കി, കരുണാകരൻ ഇവർ പ്രവേശിക്കുന്നു).

കമ്മു:—അവിടെ എഴുന്നള്ളിയിരിക്കാം.

(കോലത്തിരി ഇരിക്കുന്നു - മീനാക്കി മാധവിയുടെ വേഷംകണ്ടു സംശയിക്കുന്നു. മാധവി മീനാക്കിയുടെ കൈ രണ്ടും പിടിച്ചു മുറവിൽ നിർത്തി കെട്ടിപ്പിടിച്ചു നില്ക്കുന്നു. മീനാക്കി കീഴ്പോട്ടു നോക്കി നില്ക്കുന്നു)

കോല:—ആ വികൃതികളെല്ലാക്കെങ്കൂടി എന്നെ പറിച്ചു താണ്. കമ്മാര! ഞാൻ നിരപരാധിയാണ്. കമ്മാരൻ കഴിഞ്ഞതൊക്കെ മറക്കണം.

കമ്മു:—കഴിഞ്ഞതിനെപ്പറ്റി ഒന്നും അരുളിച്ചെയ്യരു.

കോല:—അമ്മാമൻ തീപ്പെട്ട വിവരം കമ്മാരൻ അറിഞ്ഞിരിക്കുമല്ലോ

കമ്മു:—എന്താൻ

കോല:—ഇനി കോലത്തിരിരാജ്യം എന്നല്ല, മലയാളനാട് രക്ഷിക്കാൻതന്നെ വേറെ ആരും ഇല്ല. സാമൂതിരിയും പ്രത്യേകം പാഞ്ഞയച്ചിട്ടുണ്ട്. അതുകൊണ്ടു തീപ്പെട്ട അമ്മാമനെ കാത്തിട്ടെങ്കിലും കമ്മാരൻ ഇവിടം വിട്ടു പോരണം.

കമ്മാ:—ഘരടിയനിവിടെ ഇനിയൊന്നും ഇല്ല. അവിടുന്ന് അകത്തേക്കു എഴുന്നള്ളി കുറച്ചുനേരം വിശ്രമിക്കാം. അടിയൻ അങ്ങോട്ടു വിടുകൊണ്ടുകൊള്ളാം.

കോല:—(മീനാക്ഷിയെ നോക്കി) കല്യാട്ടോരോ നാമും ആയി ഒരു ബന്ധം ഉണ്ടായാൽ തരക്കേടില്ലെന്ന് ഒരു വിചാരമുണ്ട്.

ശ്രീ:—അടിയൻ വേണ്ടപോലെ കൈ കമ്മാരനോടു പാഞ്ഞോളാം. (കോലത്തിരി പോകുന്നു.)

കമ്മാ:—(ശ്രീദേവിയെ നോക്കി) ജ്യേഷ്ഠത്തി! എന്താ ഈ അരുളിച്ചെയ്തത്.

ശ്രീ:—മീനാക്ഷിക്ക് അവിടുന്ന് സംബന്ധം തുടങ്ങുവാൻ തീർച്ചയാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

കമ്മാ:— ഇതൊക്കെ ആരുടെ ഉത്സാഹമാണ്?

ശ്രീ:— കൈ മാധവിയുടെ മിടുക്കാണ്.

മീനാക്ഷി:— അതെ കമ്മു അമ്മാമാ! ഈ മാധവിയോടേ ത്തി, (പിടന്നാക്കം കൈ വീട്ടി ആലിംഗനം ചെയ്യുന്നു) എന്തെല്ലാം പാഠിച്ചു ഏണാ? മീശവെച്ചു, ദല ഷംമാരിച്ചെന്നു ടിപ്പുവിനെ പാഠിച്ചു, പടയാടുകൂടി നാട്ടിൽ നിന്നോടിച്ചു. ഇല്ലെ മാധവി ഏടത്തി? ഇല്ലെ കരുണാകാൻ നായരെ? നോക്കു ചേപ്പം!

(മാധവിയുടെ ഉടുപ്പു പിടിച്ചു വലിച്ചുകാണിക്കുന്നു)

ശ്രീ:—വായിലെ നാവൊന്നടക്കം മീനാക്ഷി—ഇനിയും ഈ ചെണ്ണിനു പ്രായം ആയെന്നു തോന്നുന്നില്ലല്ലോ. മാധവി:—പറയാട്ടെ; പറയാട്ടെ; എന്നാൽ തെങ്ങടക്കം പറയാതെ കഴിഞ്ഞല്ലോ.

കമ്മാ:—അരിയീക്കോട്ടെ.

മാധവി:—(മീനാക്ഷിയോടു്) പിന്നെ എന്തല്ലാമാണു ഉണ്ടായതു്?

(മീനാക്ഷി പിടി വിടുവിച്ചു മാധവിയെ വലിച്ചുകൊണ്ടു മാറിപ്പോകുന്നു)

കമ്മ:—വിവാഹം ഇവിടെവെച്ചുതന്നെ നടത്താമെന്നാണു കോലത്തിരി തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് അരുളിച്ചെയ്തതു്.

കമ്മാ:—അത്രയും തീർച്ചയാക്കിയോ? കരുണാകരനെ ഞാൻ വിശ്വസിച്ചതിന്റെ പൂണ്ണഫലം ഞാൻ അനുഭവിച്ചുകഴിഞ്ഞു.

ശ്രീ:—എന്നാൽ മാധവിക്കുള്ള സമ്മാനവും കമ്മു ഇവിടെവെച്ചുതന്നെ കൊടുക്കണം.

കമ്മാ:—ശ്യാംഗുത്തി കരുതിക്കൂട്ടിത്തന്നെയാണ് വന്നിരിക്കുന്നതെന്നു തോന്നുന്നു

ശ്രീ:—അല്ലാഞ്ഞോ, എന്താ കരുണാകര?

കമ്മ:—എന്നുമാനൻ ഒന്നു മുളിയാൽ മതി ഒക്കെ തയാറുണ്ടു്.

കമ്മ:—ഒന്നു മുളിയാൽ മതിയോ? എന്നാൽ മുളിയെന്നു വെച്ചോളൂ.

ശ്രീ:—സന്തോഷമായി കമ്മാര! കരുണാകര, വരു നമുക്കു പോവൂ.

(നാട്ടുപേരും പോകുന്നു)

മമ്മാ:—വിസ്തരിച്ചൊക്കെ മാധവിയോടു ചോദിച്ചറിയാം. എന്റെ ഭാഗ്യത്തിനെതിരില്ല. രാമദാസു ഉടനെ പേയ്ക്കി എബ്രാഹിം ബന്ദൻ ഗവണ്ണറായ വിവരം പ്രസിദ്ധം ചെയ്യുവാൻ എപ്പോഴും ചെയ്യും. ഞാൻ നാട്ടിലേക്കു പോകുന്നു.

മമ്മാ:—സപാമി! കൂടെ ഞാനും വന്നോട്ടെ ആവോ?

മമ്മാ:—അങ്ങനെതന്നെ.

(രംഗേയവനിക)

ഉത്തമകാഴ്ച.

രംഗം 19.

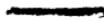
കമ്മാൻ പൂർവ്വസ്മരണയിൽ ലഭിച്ച പരമാനന്ദമനുഭവിക്കുന്നതും മാധവി അതു കണ്ടാനന്ദിക്കുന്നതും ആയ കാഴ്ച.

രംഗം 20.

നാട്ടുചാരപ്രകാരം ഇളംകൂർ മീനാക്ഷിക്കു പട്ടം വച്ചു യും കൊടുക്കുന്ന കാഴ്ച.

കർട്ടൻ.

ശ്രീഭം.

ചില നല്ല പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ.

ഗ്രാമവേദി. (മുത്തേടം)

നാട്ടിൻ പുറങ്ങളെ അനുഭവരസികതയോടെ ചിത്രീകരിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു പ്രമുഖനം. വില ക. 0—12

അന്ധവിശ്വാസമൊ?

(വി. കെ. രാമൻമേനോൻ ബി. എ. ബി. എ. ആധുനിക പരിഷ്കാരം മംഗളകൃഷ്ടന്റെ മേൽ കർതൃകയെന്നു എഴുതിയെന്നു വെളിപ്പെടുത്തുന്ന ഒരൊന്നാന്തരം നാമക പ്രമുഖനം. വില ക. 0—12

എം. ആർ. കെ. സി. യുടെ ചെറുകഥകൾ

ചമ്പിച്ചൽ കൂടാതെ വായിച്ചു തീർക്കാവുന്ന എത്രാനും ചെറുകഥകൾ ഇതിലുണ്ട്. വില ക. 1—4

മനുഹാസം. (പി. ടി. എൽ)

അനുഭവരസികതയോടെ എഴുതിയിട്ടുള്ള പരിഹാസലേഖനങ്ങൾ മി: മനുജേരിയുടെ അവതാരികയോടുകൂടി ക. 1—0

കൂരമ്പുകൾ. (എ. പി. പി. നമ്പൂതിരി.)

സാമ്രാജ്യതന്ത്രിന്റേയും, ഭൃത്യതന്ത്രിന്റേയും നേരെ കഥാകാരൻ തൊടുത്തു വിട്ടുന്ന മുട്ടുചേറിയ പതിനാലമ്പുകൾ. വില. 0—6

ആത്മബലി (വി. കെ. രാമൻമേനോൻ ബി. എ. ബി. എ.)

ഒന്നാം മുക്തില ചക്രവർത്തിയായ ബേബറുടെ പത്രസ്തേയം അടിസ്ഥാനമാക്കി നിബന്ധിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ചരിത്രനാടകം. വില. ക. 1—0

മരണശ്വാസമേലായുള്ള പുസ്തകങ്ങളും വില്പനക്ക് തയ്യാർ

അവസാദിച്ചെടുക്കുക:—

B. V. BOOK DEPOT & PRINTING WORK
The Round West, Trichur.